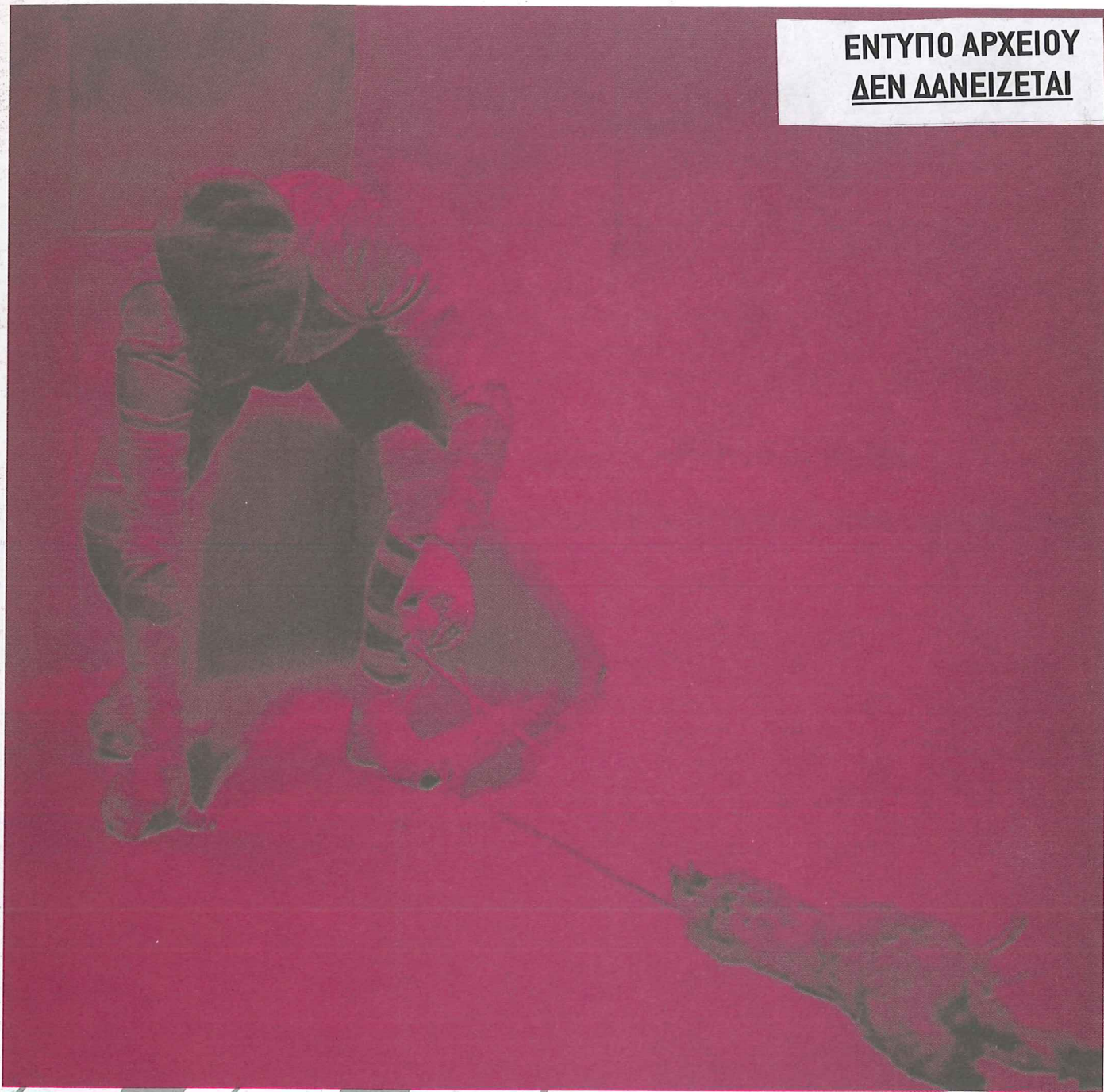

για το σώμα και τις επιθυμητικές μηχανές

Flesh Machine

□ πρώτο τεύχος □ φθινόπωρο 2006 □ όχι νόμισμα από τρία ευρώ

ΕΝΤΥΠΟ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΔΕΝ ΔΑΝΕΙΖΕΤΑΙ

οι ασύμμετρες ανειρές και η νέα αστική ηθική οικονομία □ πνεύματα αντίστασης □ ονειρομηχανές
□ μια ανελευθέρωση της επιθυμίας: συνέντευξη του felix guattari □ transgender και άλλες νεράιδες

Ε

κείνο λειτουργεί παντού, νότε αεταπάτντα, νότε με διακονές. Εκείνο ανασαίνει, εκείνο δερπαίνει, εκείνο τρώει. Εκείνο χέζει, εκείνο γαράει...Τι εφάημα νου είναμε το εκείνο. Παντού ηρόκειται για μηχανές, και καθόλου με τη μεταφορική έννοια: για μηχανές μηχανών, με τις ευζεύξεις τους, τις συνδέσεις τους. Μια μηχανή-όργανο είναι συνδεδεμένη με μια μηχανή-πηγή: η μια εκκνέρνει μια ροή νου η άλλη ην κόβει. Ο πατός είναι μια μηχανή νου παράγει γάλα, και το ετόπα μια μηχανή συναρμωμένη μ' αυτήν. Το ετόπα του ανορεκτικού διατάζει ανάμεσα σε μια μηχανή για να τρως, σε μια μηχανή για να ξερνάς, σε μια μηχανή για να μιλάς και σε μια μηχανή για ν' ανασαίνεις. Έτσι όλοι πας είμαστε νοδυτεχνίτες, ο καθένας έχει της μηχανούλης του. Μια μηχανή-όργανο για μια μηχανή-ενέργεια: πάντα ροές και διακονές.

Ζιλ Ντελέζ & Φελίξ Γκουατταρί, Οι ενιδυπντικές μηχανές, Αντι-Οιδίπους, Κανιταλιερός και Σχιζοφρένια Ι.

Το νερποδικό Flesh Machine θα εκδίδεται 3 φορές τον χρόνο (άνοιξη, φθινόπωρο, χειμώνας) για τους εκονούς του κοινωνικού ανταγωνισμού και της ενιδυπντικής ενανάστασης.

Για το τεύχος αυτό ενεργάετνκαν οι:

Geoffrey Firmin

Χρήτος Λυντέρης

Ε. Σ.

την εελιδονοίνεη έκανε ο Λεωνίδας Μαρεϊανός

AIDS, Χάκερς, και η Αν Κάιντα

η ιδεολογία των ασύμμετρων ανειδιών και η νέα αστική ηθική οικονομία

χρήστος συντέρης

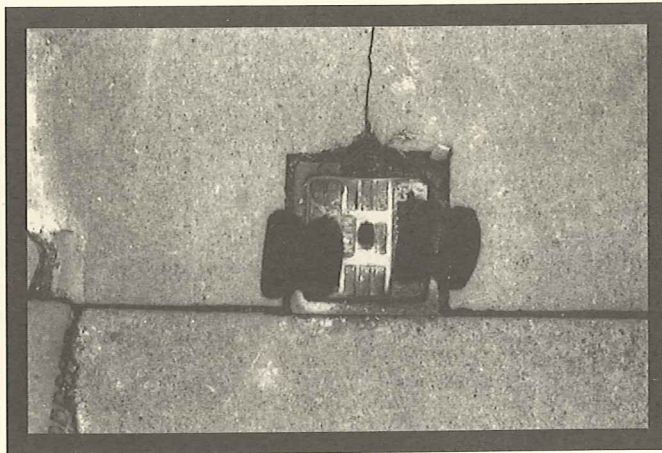
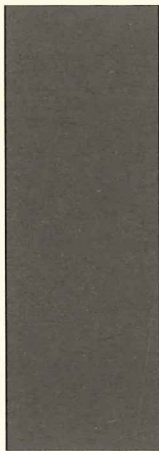

ια ξαφνική τάση λιποθυρίας, ένα e-mail, αποστολέας άγνωστος, μια μοναχική βαλίτσα. Οι νέοι άγγελοι της Αποκάλυψης. Να κάνουμε εξέταση αίματος. Να εγκαταστήσουμε το τελευταίο software. Να φωνάξουμε τους μπάτσους! Ο φόβος ως πολιτικός παράγοντας; Τίποτα καινούργιο. Στις διαλέξεις του στο College de France το 1976, ο Φουκώ υποστήριξε πως η μπουρζουαζία κατάφερε να αποκτήσει τον έλεγχο των παραγωγικών κι εξουσιαστικών μηχανισμών της ancien regime βασισμένη ακριβώς πάνω στις απειλές με τις οποίες περιέβαλε την επιβίωση της κοινωνίας. Το σφρίγος και οι απειλές του αποτέλεσαν το λογικό επίκεντρο της νέας πειθαρχικής εξουσίας. Δεν μιλάμε απλά για ιδέες που επιβλήθηκαν πάνω σε μια προϋπάρχουσα κοινωνική πραγματικότητα, μα για μια μέθοδο, έναν πυκνωτή συγκρότησης του νέου κοινωνικού σώματος ως ένα σώμα υποκειμένων. Μια μέθοδο έρευνας, κατάκτησης, ερώτησης κι απόκρισης, ανάλυσης κι απόσπασης της αλήθειας σχετικά με τη ζωή, τον πλούτο και τη γλώσσα. Μια αλήθεια-ως-Άλλο, μια αλήθεια που δεν μπορούσε να αναπτυχθεί παρά μόνο σε σχέση με τη θέση της σε ένα πεδίο μάχης, σε σχέση με την νίκη που αναζητούσε. Έτσι, το κύκλωμα σφρίγους και απειλής ωρίμασε κι έγινε η ίδια η μορφή της αστικής επιθυμητικής παραγωγής, το θεμέλιο της κοινωνικής αναπαραγωγής της καπιταλιστικής συνθήκης. Και ταυτόχρονα, η μυστικοποίηση της. Αυτό δεν σημαίνει πως η μέθοδος κατάντησε ποτέ σταθερή δομή. Οι συμπαιγείς ταξικοί στόχοι έχουν ανάγκη προσαρμόσιμες αφαιρέσεις. Κι όμως, μπορεί κανείς να πει πως η αστική κοινωνία είναι πραγματικά δεσμευμένη από την αρνητική διαλεκτική της μυστικο-

ποίησης της. Όποιες κι αν είναι οι αμφισβητήσεις που αντιμετωπίζει κατά καιρούς, η αστική τάξη στα διάφορα χρώματα και μεγέθη της, επανέρχεται ξανά και ξανά προκειμένου να καθρεφτιστεί και να αναδομηθεί στη βάση αυτής της μεταφυσικής. Περισσότερο μια επανάληψη της διαφοράς του, παρά μια επανάληψη του εαυτού του, το κύκλωμα σφρίγους-απειλή αποτελεί την δυναμική λοκομοτιβία του κοινωνικού μετασχηματισμού και των δυνατοτήτων του μέσα σε κάθε ιστορική στιγμή. Σήμερα στεκόμαστε στο κατώφλι μιας κρίσιμης ρήξης αυτού του λόγου, μιας ριζικής ασυνέχειας της μορφής και της λειτουργίας του, της οποίας οι συνέπειες για το σύνολο της κοινωνικής και της επιθυμητικής παραγωγής πρέπει να ερευνηθούν.

Η Λογικότητα και τα προβλήματα της

Μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο και το χωρισμό του αστικού κόσμου σε δυο πολιτικά στρατόπεδα, η δυναμική σφρίγους και απειλής κανονικοποιήθηκε όσο ποτέ άλλοτε. Σε Δύση κι Ανατολή, οι άρχουσες τάξεις σχημάτισαν μια σιωπηλή συναίνεση η οποία υπερέβαινε κάθε θεαματική διαφορά μεταξύ των δυο μπλοκ: την ιδεολογία της συμμετρίας. Σε κάθε πλευρά, τρομοκρατούμασταν μα και παρηγορούμασταν από το γεγονός ότι ο αρχιεχθρός μάς έθετε ακριβώς την ίδια απειλή απέναντί μας, όπως κι εμείς απέναντί του. Ήταν μια συναισθηματική ισοπαλία. Η Πράγα φοβόταν την Ουάσινγκτον όπως η Ρώμη την Μόσχα. Τόσο εμείς, όσο και το αρνητικό μας απειλούσαμε και φοβόμασταν ο ένας τον άλλο κατά τον ίδιο τρόπο, και στον ίδιο βαθμό. Με άλλα λόγια, παράγαμε και

καταναλώνουμε την ίδια μορφή, την ίδια διττή λογική του φόβου-ως-χρέος και του φόβου-ως-σπατάλη. Παράγαμε και παραγόμασταν ως υποκείμενα μέσω του ίδιου καθεστώτος, του ίδιου κυκλώματος σφρίγους κι απειλής. Κι η Ατομική Βόμβα ήταν η απόλυτη μορφή, η δόξα αυτού του κυκλώματος. Πραγματοποιούσε το τέλος της καπιταλιστικής δαπάνης, την ακύρωση κάθε οφειλής. Το γεγονός πως αυτή η εσχατολογική απόλαυση-τρόμος μπορούσε να απεικονισθεί ως σχεδόν οργανική ήταν κρίσιμο: η Α-Βόμβα ήταν τόσο συμπαγής και τόσο ρομαντική, όσο μονάχα φανταστικές απειλές μπορούν να είναι. Είχε το σπίτι της, το Πεντάγωνο ή το Κρεμλίνο, μπορούσαμε να την παρατηρούμε και να την εντοπίζουμε, είχε κόκκινα τηλέφωνα, οχήματα με διακριτικά, αντι-βαλλιστικές συνθήκες, στρατόπεδα ειρήνης, μέχρι και "μπικίνι". Επιπλέον, αυτό το ύστατο σημαίνει σφρίγους κι απειλής ήταν καθησυχαστικά αδιάκριτο. Όπως μας υπενθυμίζει το στερεότυπο της πρόθεμα Α, άπαξ και υλοποιούταν, η ίδια η ύλη θα έπαυε να υπάρχει. Κι όμως, πόσο γραφικά μας φαίνονται όλα αυτά σήμερα σε σύγκριση με τον νέο φόβο που εκπαιδεύουμε!

Το 1962 αυτή η λεπτή ισορροπία κατέρρευσε εν μέρει της αποθέωσής της. Ο Μαρξ είχε πει κάποτε πως το τελικό εμπόδιο, το τέλος του καπιταλισμού, είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός. Και πράγματι, κατά την λεγόμενη Πυρραυλική Κρίση της Κούβας, ο καπιταλισμός εξαπέλυσε ένα δυναμικό το οποίο δεν μπορούσε πια να ελέγξει. Δημιούργησε μια κρίση που δεν μπορούσε να έχει άλλο επακόλουθο από την ίδια την πραγματικότητα. Κανένας δεν μπορούσε πια να πάρει στα σοβαρά τον λόγο της πυρηνικής συμμετρίας. Τα όριά του είχαν δοκιμαστεί, και η μπλόφα είχε αποκαλυφθεί. Μέσα σε μια νύχτα, η πυρηνική καταστροφή έπαψε να είναι αφηρημένη, κι ως συνέπεια έπαψε να αποτελεί την παραγωγική αντίφαση μεταξύ σφρίγους κι απειλής, διότι έπαψε να αντιπροσωπεύει πειστικά την ταυτόχρονη συνθήκης του πιθανού (να τους εξολοθρεύσουμε πρώτοι) και του απίθανου (να μας εξολοθρεύσουν αυτοί πρώτοι). Η αμφισημία μεταξύ της υπεράσπισης και της υπερ-απόλαυσης της πυρηνικής καταστροφής έπαψε να υφίσταται. Διότι για

πρώτη φορά η εγγύτητα της πραγματικότητάς της έκανε σαφή την πραγματικότητα της εγγυητάς της. Για πρώτη φορά το βλέμμα μας στράφηκε μακριά από την μαγευτικά πραγματική μορφή της Α-Βόμβας ως φετίχ, και κατευθύνθηκε προς τον βάνουσα συμπαγή σκοπό της λειτουργίας της - ως πολιτική οικονομία. Για πρώτη φορά, μπορούσαμε να αντιληφθούμε πως ο στόχος της δεν ήταν εκεί μα εδώ, πως ο λόγος περί συμμετρικού σφρίγους κι απειλής στην πραγματικότητα στόχευε εναντίον ενός ταξικού εχθρού του οποίου την ύπαρξη και τα δυο καθεστώτα αρνούνταν με μανία. Και τα δυο μπλοκ βρέθηκαν τώρα αντιμέτωπα με άμεσες και συχνά ένοπλες αμφισβητήσεις των συστημάτων παραγωγής (φορντικό εργοστάσιο, αγροτικές μονοκαλλιέργειες) κι αναπαραγωγής (οικογένεια, παιδεία, ασθένεια, τρέλλα, σεξουαλικότητα, ράτσα, φύλο).

Κατά τα 15 χρόνια της αμφισβήτησης (1965-1980), λίγο ή πολύ ολόκληρο το σύστημα της αστικής εξουσίας-γνώσης υπέφερε από βαριά, ανεπανόρθωτα χτυπήματα. Κι όμως η λογική των κοινωνικά ανταγωνιστικών κινήσεων τα οποία αμφισβητούσαν την καθεσποικυία τάξη δεν απείχε πολύ από τις ηθικο-οικονομικές βάσεις της τελευταίας. Για να το πούμε απλά, αυτό που τα κινήματα προσπάθησαν να διεκδικήσουν και να επαναπροσδιορίσουν, μα ποτέ να εξαλείψουν, ήταν οι παράμετροι του σφρίγους και των απειλών των κοινωνιών τους. Έοχιζαν τα ιμάτια τους και μάκραιναν τα γένια τους μπροστά στις ανήθικες υπερβολές και τις ηθικολογικές αναστολές της μπουρζουαζίας. Κατακραύγαζαν την παρακμή της, την έλλειψη ζωτικότητάς της, την διαφθορά της - ακριβώς όπως η μπουρζουαζία 150 χρόνια πριν είχε κατακραυγάσει την παρακμή και την πτώση της αριστοκρατίας. Αυτή ήταν η αιτία επιτυχίας μα και η αιτία αφοροίωσης αυτών των κινήσεων. Ο θρίαμβος και η ήττα τους. Όπως το πέρασμα από την αμφισβήτηση δεν μεταρρύθμιζε απλά την αστική πραγματικότητα. Την επαναστατικοποίησε. Διότι το σύστημα προβληματοποίησε το οποίο έθεσαν τα ανταγωνιστικά κινήματα αποτέλεσε τις βάσεις για την επανασυγκρότηση της ηθικής και της πολιτικής οικονομίας σε ένα πιο ευέλικτο σύστημα πειθαρχίας κι εκ-

μετάλλευσης. Το κυρίως θύμα ήταν βέβαια ο φορντισμός, το ιερό δισκοπότηρο του άλλοτε λειτουργικού συμμετρικού συστήματος. Αυτό που τον αντικατέστησε όφειλε να απαντήσει σε μια κεντρική απαίτηση των κινημάτων: την αμεσότητα. Οι επαναστάτες είχαν καταδικάσει την μεσολάβηση ως ψέμα, ως θέαμα, ως μια μορφή εκμετάλλευσης η οποία έπρεπε να εξαλειφθεί από κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής. Οπλισμένοι με τριπάκια ή καλάνικοφ, ονειρεύτηκαν έναν άμεσο κόσμο, έναν κόσμο αδιαμεσολάβητης δράσης, έναν κόσμο άμεσης εμπειρίας, ένα κόσμο της καθεαυτής πραγματικότητας. Και το κεφάλαιο δεν έχασε στιγμή να επανεδαφικοποιήσει αυτές τις μεταφυσικές απαιτήσεις σε μια λειτουργική ηθική και πολιτική οικονομία.

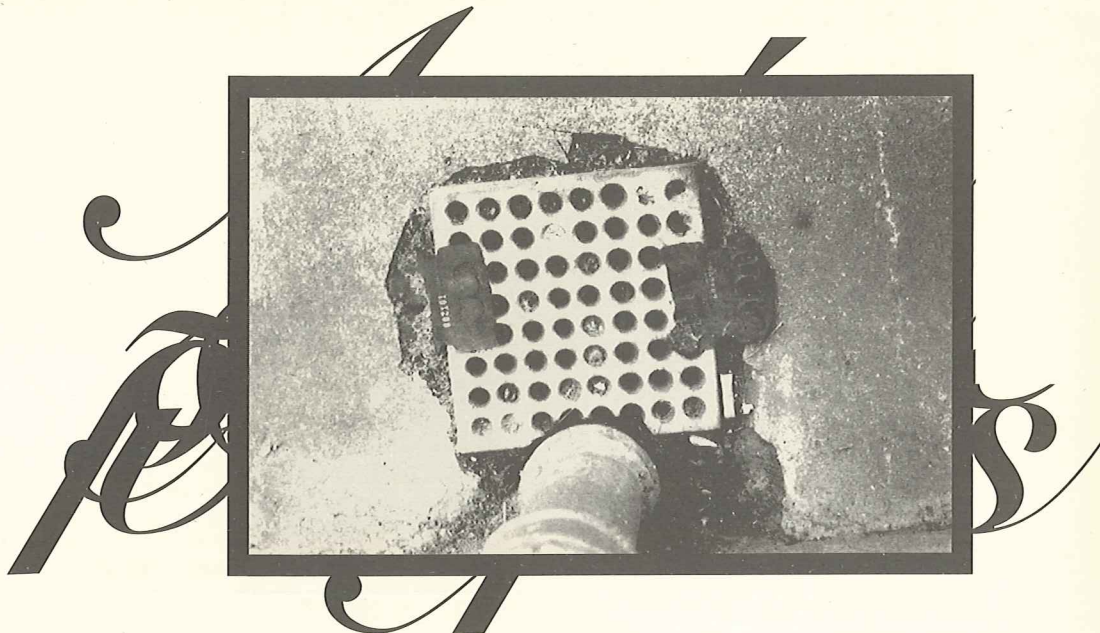
Επανδρωμένο με τους ικανότερους και πιο ξεδιάντροπους λιποτάκτες, τους προθυμότερους ταξικούς προδότες, ένα νέο παράδειγμα υπεραξίας και υπερ-απόλαυσης ρίζωσε στα εδάφη μιας κοινωνίας κουρασμένης να αγωνίζεται και να παλεύει με τον εαυτό της και με τους άλλους: ο λόγος-αλήθειας της βιοπληροφορικής. Μεταμορφώνοντας το κεφάλαιο σε πληροφορία, την εργασία σε επικοινωνία, και τη εκμετάλλευση σε πρόσβαση, αυτή η νέα μυστικοποίηση της πολιτικής οικονομίας δεν κατασκεύασε απλά μια ακόμα υπερδομή: ενσωμάτωσε συστήματα ζωής, πλούτου και νοήματος σε ένα ενιαίο πεδίο προβληματοποίησης του Πραγματικού. Κι όμως παρά τα 20 χρόνια επεξεργασίας, αυτό το νέο καθεστώς αλήθειας απέτυχε να δημιουργήσει ένα σαφές αρνητικό. Κι αυτό χειροκροτήθηκε ως η τελική του επιτυχία, ως ο θάνατος της ιδεολογίας, ως η νέα μεταμοντέρνα πραγματικότητα, ως το ίδιο το τέλος της ιστορίας. Οι αστοί διανοούμενοι δεν υπήρξαν ποτέ άλλοτε τόσο τυφλοί απέναντι στους μηχανισμούς της ταξικής τους κυριαρχίας. Το να αγνοείς πως ο πόλεμος είναι η μόνη συνθήκη παραγωγής αλήθειας στην κοινωνία μας είναι πραγματικά το ύψιστο κατόρθωμα της πολιτικής αφαίρεσης. Μα δεν έπασχαν όλοι από γεροντική ανία σε αυτόν τον γερασμένο καπιταλισμό. Μικρές απειλές κυκλοφορούσαν σαν φήμες, σαν ενοχλήσεις, σαν ατέλειες, σαν θόρυβοι έτοιμοι να χαθούν. Ενώ η οικονομία ανθούσε, με καύσιμο την αισιοδοξία του αναπόφευκτου, μας επιτράπηκε να ζούμε στα μεταόγειρά μας. Τότε, το 1997 το πραγματικά αναπόφευκτο συνέβη. Η οικονομία γλίστρησε, παίρνοντας μαζί της και μερικές χάρτινες τίτρες στην Νοτιανατολική Ασία. Αν η οικονομία δεν ήταν εικονική, η ζημιά θα ήταν επαρκώς μεγάλη. Μα στην εποχή της βιοπληροφορικής όπου η καθαρή αξία είναι μηδενική, όπου ολόκληρο το οικονομικό σύστημα λειτουργεί με υπεραξία δανεισμένη από το μέλλον, το πεισματάρικο γεγονός ενός χρεοκοπημένου παρόντος ήταν ηθικά ασήκωτο. Διότι μας έδειχνε τα γυμνά κόκαλα της θριαμβεύουσας οικονομίας μας: το χρέος. Μια νέα εποχή μεταμοντερνικής κατάθλιψης ξημέρω-

νε, και το Ράιχσταγκ δεν ήταν πολύ μακριά:

28/11/1933 και 11/9/2001. Όχι καθεαυτό ημερομηνίες ή γεγονότα, μα θεαματικοί πυκνωτές και μετασχηματιστές επιμέρους δεδομένων σε μελλοντικές στρατηγικές, χάρτες για νέα συστήματα κρίσης. Την αναζήτηση των υπαιτίων την αφήνουμε στους λάτρεις του νουάρ. Η κριτική ανάλυση δεν ασχολείται τόσο με το ποιος επιτέθηκε σε ποιόν, μα με το ποιος χρησιμοποίησε αυτήν την επίθεση εκ των υστέρων, με ποιο τρόπο και με ποια αποτελέσματα. Με το ποιος μετατρέπει τα γεγονότα σε κεφάλαιο, σε χρέος και σπατάλη. Έτσι μπορούμε να πούμε πως τα τελευταία πέντε χρόνια γινόμαστε μάρτυρες μιας μαζικής επιστράτευσης δυνάμεων του λόγου για την κατασκευή μιας νέας ηθικής οικονομίας πολέμου, ενός νέου καθήκοντος, μιας νέας οφειλής να παράγουμε την αλήθεια, να κάνουμε την αλήθεια να λειτουργεί μέσα στο κοινωνικό σώμα ως προϋπόθεση του πλούτου, της ζωής και του νοήματος: ως την συνθήκη της επιβιώσής μας απέναντι σε ένα νέο εχθρό. Το σφρίγος και η απειλή βρίσκονται για άλλη μια φορά στο επίκεντρο αυτής της διαδικασίας, και ορίζουν τις παραμέτρους της πιο πρόσφατης κρίσης των μέσων παραγωγής και νοηματοδότησης. Ας είμαστε ωστόσο προσεκτικοί. Δεν θα πρέπει να προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε τι είναι αυτή η κρίση, σαν να πιστεύαμε στον ίδιο της το αφήγημα. Θα πρέπει αντίθετα να εξετάσουμε πώς δουλεύουν τα μέρη της, με ποια άλλα επιμέρους αντικείμενα κοινωνικής κι επιθυμητικής παραγωγής συνεργούν, ποια είναι τα κατώφλια τους, οι γραμμές φυγής τους, τα όρια της αποτελεσματικότητάς τους. Μόνο τότε θα μπορούσαμε να ρίξουμε μια έστω κλεφτή ματιά στο τι είδους νίκη ελπίζει η μπουρζουαζία για τον εαυτό της, με το να αναπαράγει αυτά τα νέα κυκλώματα σφρίγους και απειλής ως καθεαυτό πραγματικότητες.

Ασύμμετρες Μεθοδολογίες

Αυτό που είναι πραγματικά περίεργο σχετικά με αυτό το νέο είδος απειλής είναι πως η επικίνδυνη καρδιά του δεν εντοπίζεται στην συμπαγή ή απόλυτη δύναμή του να καταστρέφει ή να διαφθείρει. Καμιά Ρηγκανική αρκούδα δεν ρήμαζε τα δάση, κανένας Βιλχελμικός κίτρινος κίνδυνος δεν πολλαπλασιάζεται μέρα με την μέρα. Κι όμως, αυτή η έλλειψη θα έπρεπε να μας ανησυχεί, αυτή είναι που θα έπρεπε να μας κάνει να επαγρυπνούμε σε τόσες πλευρές της καθημερινής μας ζωής. Γιατί αυτό το νέο είδος απειλής, μας προειδοποιούν ξανά και ξανά τα αφεντικά, είναι ασύμμετρο. Δεδομένου πως η γεωμετρία είναι ο αρχιμύθος της τάξης στον δυτικό πολιτισμό, η επιλογή τέτοιων φράσεων προκειμένου να περιγραφτεί ένα κατά τα άλλα χαστικό φαινόμενο είναι εξάισια ύπουλη. Ω μέτρο! Προσπάτεψε τις εστίες μας! Μπορούν πράγματι οι επικλήσεις της τάξης να περιορίσουν τις δυνάμεις της εντροπίας; Όχι. Μα μπορούν να υπο-

*Flesh
Machine 4*

γραμμίσουν την δύναμη της εγγενούς τους αντίφρασης. Για πρώτη φορά, το σφρίγος μας αποτελεί αδυναμία, και η αδυναμία του αρνητικού μας είναι καθαυτό απειλητική. Πράγματι, η ίδια η τάξη της διαφοράς έχει ανατραπεί. Τι προκάλεσε όμως τούτη την ανωμαλία; Η ιδεολογική ισχύς μιας κρίσης ελλοχεύει πρωταρχικά στην ικανότητά της να μεταμορφώνει το συμπαγές σε αφηρημένο, να μεταμορφώνει την επιθυμία για στο συμπαγές σε επιθυμία για το αφηρημένο. Σε αυτό το ομιχλώδες βασίλειο, η αναζήτηση των αιτιών δίνει τη θέση της - τι ανακούφιση αναστενάζουν οι μεταμοντέρνοι γορίλες - στην αναγνώριση των σημείων. Στην Άλφαβιλ το γιατί έχει αντικατασταθεί από το επειδή. Διότι δεν υπάρχουν πια αιτίες προς αναζήτηση, δεν υπάρχει κάποια λογική πίσω από αυτό το νέο καθεστώς απειλών: μονάχα η χαμένη ολότητα η οποία δεν μπορεί ποτέ μα ποτέ να πραγματοποιηθεί μέσα στην αναπαράσταση. Υπάρχουν τρία ηγεμονικά σημαίνοντα αυτής της έλλειψης, αυτής της απούσας πραγματικότητας. Τρεις μύθοι που η αστική κοινωνία έχει οικοδομήσει γύρω από και για τον εαυτό της. Τρεις μύθοι για τη συνεργία των οποίων κυριαρχεί νεκρική σιωπή. Διότι το προφανές, η μυστηριώδης πλευρά του μυστηριώδους την οποία συχνά ονομάζουμε κοινή λογική δεν έχει ανάγκη από επεξηγήσεις, είναι η ίδια η πραγματικότητα.

Πρώτος Μύθος. Από τη μια πλευρά έχουμε την απειλή της πλήρους έλλειψης εξειδίκευσης: τον ισλαμιστή. Αυτή είναι πάντοτε μια αρσενική φιγούρα της οποίας η φαλλική λειτουργία κυριαρχίας και ελέγχου έχει εξαφανιστεί. Γι' αυτό τον λόγο οι Μαύρες Χήρες της Τσετσενίας αποτελούν όχι εξαίρεση, μα τον συμβολικό κορμό της ισλαμιστικής φιγούρας: όλοι οι ισλαμιστές είναι Μαύρες Χήρες, άνδρες που αδυνατούν να παράγουν υπεραξία, και οι οποίοι ακολουθούν την πίστη τους μέχρι θανάτου, μέχρι την τελική σπατάλη η οποία χλευάζει την ίδια την έννοια της αστικής υπερ-απόλαυσης. Διότι η καταστρο-

φή έχει νόημα και είναι κοινωνικά ικανοποιητική μονάχα εάν υπάρξει κάποιο είδος θυσίας, ένα πότλατς κάθε υπάρχουσας και μελλοντικής υπεραξίας, προκειμένου να δημιουργηθεί χώρος για νέες εξουσιαστικές και οικονομικές σχέσεις, για νέες επενδύσεις και χρέη. Ναι, η αυτοκτονία ενός καθηγητή πανεπιστημίου αποτελεί μια συνταρακτική στιγμή, ίσως ακόμα και μια στιγμή συλλογικής εξιλέωσης. Μα η αυτοκτονία ενός αχρείαστου τριτοκοσμικού εργάτη είναι απολύτως κενή νοήματος: μια πραγματική βλασφημία στον κόσμο της αστικής ηθικής οικονομίας. Η αυτοκτονία αποτελεί σημειακό προνόμιο της μπουρζουαζίας, μια ναρκισσοιστική μηχανή, η αποκλειστική χρήση της οποίας στεφανώνει τους δικούς μας ήρωες, είτε αυτοί είναι μπίζνεσμεν, ροκ σταρς, καρικάζι, καλλιτέχνες, είτε κι επαναστάτες. Κάθε τομέας της κοινωνίας μας επιθυμεί, δικαιούται και απαιτεί την ενσάρκωμένη της υπερ-σπατάλη. Και όσο πιο πολύτιμη είναι η κατεστραμμένη υπεραξία, τόσο μεγαλύτερη και λαμπρότερη είναι η υπερ-απόλαυση. Έτσι, δεν είναι παρά λογικό να ρωτάμε απηδιασμένοι: τι είδους κτήνος είναι αυτή η μάζα προσδιοριστής τριτοκοσμικής προλεταριακής αναξιοσύνης που μαγαρίζει την πιο ιερή στιγμή μας, τον θάνατο; Ο καθρέφτης της αποικιοκρατικής παραγωγής γέννησε ένα τέρας του οποίου οι ταξικές καταβολές πρέπει να αποκρυφτούν μέσα σε ένα λόγο-αλήθειας ο οποίος αλυσοδένει την επιθυμία στο ζυγό της έλλειψης. Δίχως νόημα, δίχως σκοπό, δίχως αξίες, δίχως καν ικανότητες, ο ισλαμιστής επιθυμεί να καταστρέψει ό,τι έχει νόημα, σκοπό, αξία και ικανότητα. Από μνησικακία προς το Πραγματικό, επιστρατεύει τις τελευταίες, έτοιμες να χαθούν, δυνάμεις του ώστε να αποτελέσει μια απελπισμένη αυτοκαταστροφική απειλή για την κοινωνία μας. Οι πράξεις του στερούνται βέβαια κάθε προσανατολισμού, λογικής και μεθόδου. Είναι θεμελιακά απρόβλεπτες, χαοτικές, ασύμμετρες. Μα είναι αυτή ακριβώς η ανικανότητα της να παράγει μια έστω και τελευταία αποφασιστική θέληση για δύναμη που καθιστά την ισλαμική απειλή τό-

σο φοβερή. Όχι μόνο οι αιτίες της είναι ομιχλώδεις, ψυχολογικές, παράλογες, μα και η ίδια η δράση της είναι εντελώς ιδιοσυγκρασιακή: με μια φράση δεν μπορεί να ελεγχθεί με επιστημονικό τρόπο. Μια πυρηνική επίθεση αποτελούσε ένα γραμμικό φαινόμενο. Μπορούσαμε να την μετρήσουμε σε λεπτά, σε τόνάζ, σε ραδιενεργό ημιζωή. Φαντασιωνόμασταν πως η πυρηνική επίθεση ήταν αφάνταστη, κι όμως είχαμε εκατοντάδες εικόνες και γραφήματα που περιέγραφαν με κάθε λεπτομέρεια την κάθε πιθανότητα και το κάθε αποτέλεσμά της. Από τη άλλη, φαντασιωνόμαστε την ισλαμική επίθεση ως μοριακή. Και αυτό την κάνει όχι μόνο πιο τρομαχτική σε καθημερινό επίπεδο, μα και ασύλληπτη εκτός κι αν αναπτύξουμε μια νέα σχέση πρόβλεψης, πρόληψης και καταστολής της. Εκτός κι αν μετασχηματίσουμε τον ίδιο τον χώρο μέσα στον οποίο δρα: την κοινωνία μας.

Δεύτερος Μόθος. Στο άλλο άκρο του φάσματος βρίσκουμε την απειλή της υπερ-εξειδίκευσης: τον/ την χάκερ. Ο/ η χάκερ είναι μια φιγούρα δίχως συγκεκριμένο κοινωνικό φύλο (gender) η οποία λαμβάνει απόλαυση από το να εισβάλλει στους πιο ιδιωτικούς μας χώρους και να καταστρέφει και/ ή να δηροσιδεύει τα περιεχόμενά τους. Η θέση του/ της μέσα στην κλίμακα της επαγγελματικής εξειδίκευσης, η ικανότητά του/ της να χρησιμοποιεί τα εργαλεία της υπερ-νεωτερικότητας ώστε να την καταστρέψει είναι μοναδική. Για αρχή, μας αναγκάζει να έρθουμε αντιμέτωποι με την δική μας προσωπική παραλυσία: την τάση μας να πραγματοποιούμε μια διαδικασία την οποία είμαστε ανίκανοι να κατανοήσουμε. Ενώ εμείς απλά χρησιμοποιούμε τις πιο ζωτικές μηχανές παραγωγής πλούτου, υγείας και νοήματος ως καθεαυτό πράγματα, αυτός ή αυτή είναι ικανοί να φτιάξουν και να χαλάσουν την ίδια τους την δομή, να τις επανα-δημιουργήσουν και να σχετιστούν μαζί τους ως διαδικασίες. Δεν ροιάζουν λοιπόν οι σημερινοί χάκερς με τους αλλοτινούς Μπολσεβίκους; Κατανοούν αυτό που εμείς απλά και μόνο βιώνουμε. Σαν cyber-Λένιν τελούν μια συγκεκριμένη ανάλυση μιας συγκεκριμένης κατάστασης. Κατέχουν μια εξειδικευμένη, ακόμα και άμεση, γνώση του Πραγματικού η οποία τους/ τις καθιστά εξαιρετικά επικίνδυνες για την τάξη του. Διότι στην εποχή μας οι κορπιούτερ θεωρούνται όχι απλά εργαλεία, μα η καθεαυτό μορφή του κοινωνικού - ως διαδικασία συσσώρευσης, οργάνωσης και διαχείρισης της υπεραξίας. Οι βάσεις δεδομένων και οι αλγόριθμοι έχουν μετατραπεί στον τελευταίο μύθο της μπουρζουαζίας για τον εαυτό της. Έχουνε

γίνει ο άξονας του βιοπληροφορικού λόγου-αλήθειας, ο οποίος επιτρέπει στους χρήστες του να αγνοούν τις συμπαγείς, ταξικές βάσεις της ευημερίας και της πλήξης τους. Με το να καταστρέφει την βάση δεδομένων μας, ή με το να προκαλεί βλάβη στο λογισμικό μας, ο/ η χάκερ καταστρέφει τόσο τον συμβολικό ιστό όσο και την αφαιρετική νομιμοποίηση των κοινωνικών μας σχέσεων.

Επιπλέον, η δράση του/ της χάκερ σημαίνει το όριο της ικανότητας του καπιταλισμού να περιορίζει την ίδια του την παραγωγικότητα, να καταστέλλει και να απωθεί την ίδια του την σπατάλη. Σε αντίθεση με τους ισλαμιστές βομβιστές αυτοκτονίας, οι χάκερς αποτελούν την κορφή της κεφαλαιακής υπεραξίας, την ύψιστη τάξη της παραγωγικότητάς της. Οι δράσεις τους δεν είναι απελπισμένες μα διεστραμμένες. Δεν έχουν κανένα λόγο να μας επιτεθούν, παρά για να σπάσουν πλάκα. Η προνομιά τους θα έπρεπε να εγγυάται τον κορφορμισμό τους. Κι όμως, όταν παραβαίνουν αυτόν τον συμμαχικό κανόνα, δεν το κάνουν ώστε να τον αντικαταστήσουν με ένα νέο σύνολο κανόνων ή αξιών. Εδώ η αναλογία με τους Μπολσεβίκους καταρρέει. Διότι οι χάκερς υπερβαίνουν, ή ακόμα χειρότερα, αγνοούν -καημένη Χέγκελ!- τον θεμελιώδη νόμο της επιθυμίας: την άρνηση. Ένα μοναχικό άτομο μπορεί με το ένα του χέρι και μόνο να διαρρήξει ένα προστατευτικό λογισμικό αξίας χιλιάδων δολαρίων, και να καταστρέψει τις πιο θεμελιακές παραγωγικές, μεταφορικές, καταναλωτικές και καταστροφικές ικανότητες πανίσχυρων εταιριών, στρατών και κρατών. Και προκειμένου να προσθέσει την προσβολή στην ζημία που μας έκανε, ο/ η χάκερ χαμογελάει: "εγώ απλά καταστρέφω μπιτ". Αυτό μας φέρνει δάκρυα στα μάτια. Διότι μονάχα τώρα συνειδητοποιούμε πως υπάρχει η πιθανότητα να δρα κανείς όχι από συμφέρον, μα ούτε κι από πίστη. Θα μπορούσαμε ίσως να περιφρονήσουμε τον ισλαμιστή με μια κλασσική οριενταλιστική χειρονομία: "αυτός ακόμα πιστεύει". Μα πώς μπορούμε να αντικρίσουμε την ίδια μας την ευλάβεια απέναντι στην υπεραξία; Πώς μπορούμε εμείς οι μεταμοντέρνοι να ανεχθούμε να μας υπενθυμίζουν πως ακόμα πιστεύουμε σε ένα κόσμο δεδομένων; Οι χάκερς αποτελούν τους Ζαρατούστρες της ηθικής μας οικονομίας: το όριο και το ξεμασκάρεμά της. Λειτουργούν δίχως καμιά εξωτερική αναφορά, δίχως τον κόσμο των σπαινόντων και των σπαινόμενων. Δεν έχουν καν ένα κάποιο συλλογικό υπερεγώ! Το κριτήριο του χάκινγκ είναι ερμενές: κάθε πράξη χάκινγκ, κάθε μικρή διεστραμμένη cyber-επίθεση αποτελεί την ίδια της την οντο-

λογική απόδειξη, την αδιαμεσολάβητη ένδειξη της ίδιας της της αλήθειας. Μα δεν μπορεί να υπάρξει υπεραξία δίχως την αλήθεια-ως-Άλλο. Δεν μπορεί να υπάρξει σωτηρία δίχως χρέος, ανάσταση δίχως σταύρωση, Ιησούς δίχως Καίσαρα. Οι χάκερ είναι διεστραμμένοι, ο λαός και η γερουσία της Ρώμης θα συμφωνούσαν, διότι καταστρέφουν την υπεραξία δίχως να παράγουν το παραμικρό ίχνος απόλαυσης της σπατάλης στον καταστροφικό τους διάβα. Αλήθεια, τούτη η απειλή απαιτεί να ληφθούν μέτρα ασφάλειας δίχως προηγούμενο. Κι οφείλει να αντιμετωπισθεί με ένα νέο καθεστώς παραγωγής σφρίγγους, το οποίος γίνεται ξεκάθαρο, όπως θα δούμε παρακάτω, όταν αυτή η απειλή πάρει την θέση που της αρμόζει μέσα στην ευρύτερη ιδεολογία της ασυμμετρίας.

Θεσμικός μύθος. Ανάμεσα στις δυο αυτές ασύμμετρες απειλές βρίσκουμε μια ασθένεια, ή μάλλον την καθεαυτή πιθανότητα της ασθένειας: το HIV/AIDS. Αυτή η μολυσματική φιγούρα κρύβεται, παραδοκεί την υγεία μας με τον πιο ύπουλο τρόπο. Σε μια κοινωνία που χαιρετίζει το σεξ ως την απόλυτη απολαυστική σπατάλη κεφαλαίου, τίποτα δεν θα μπορούσε να είναι πιο απειλητικό από έναν οργανισμό που διαταράσσει τούτη την αποθέωση της υπερ-απόλαυσης με το να μολύνει και να καταστρέφει τα ίδια της τα υποκείμενα, καθιστώντας έτσι την επανάληψή της αν όχι φυσικά αδύνατη, τότε ηθικά ανεπίτρεπτη. Για αρχή, το HIV/AIDS είναι ειδικός διότι εισχωρεί στην ζωή μας στην ύψιστη στιγμή της, ώστε να την τερματίσει. Είναι σαν μια σφαγή σε γάμο, σαν ένα δηλητήριο μέσα στο δώρο, σαν οβίδα στο κυριακάτικο παζάρι. Μόνο που οι δράστες δεν είναι κάποιος τρελός, κάποια Μήδεια ή κάποιος Βαλκάνιος: είναι η απρόσωπη πιθανότη-

τα η οποία μας αρνείται την ίδια την βεβαιότητα του ότι είμαστε άρρωστοι, κι έτσι περιστέλλει τις τελετουργικές συναισθηματικές σπατάλες και επενδύσεις όλων των άλλων ασθενειών, συμπεριλαμβανόμενου και του καρκίνου. Αυτή είναι η δολιότητα του HIV/AIDS. Αντί να ακολουθεί τους κανόνες του θανάτου και να καταστρέφει ή να παρακμάζει τούτο ή εκείνο το όργανο ή τη σωματική λειτουργία, αυτό επιτίθεται στις βάσεις της ίδιας μας της ικανότητας να είμαστε υγιείς: στο ανοσοποιητικό μας σύστημα, στο μηχανισμό απόφασης κι ελέγχου, σε αυτό το πολύπλοκο είδωλο της συμβολικής και υλικής διαφοράς του ύστερου καπιταλισμού. Μέσω του βιοπληροφορικού λόγου-αλήθειας, η υγεία βιώνεται πια ως ένα πρόβλημα αμυντικής στρατηγικής, και οι ασθενείς ως υπο-είδη πληροφοριακής δυσλειτουργίας. Σε αυτά τα πλαίσια, το HIV/AIDS αποτελεί την κατεξοχήν απειλή του πληροφοροσώματός μας, διότι βλάπτει το σύστημα αναγνώρισης, το σύστημα κωδίκωσης της ταυτότητας και της ετερότητας. Ενώ κάθε άλλη ασθένεια κινείται στη διάσταση του χώρου, το HIV/AIDS αναπτύσσεται σε χρόνο, με το να αναστέλλει την ικανότητά μας να αναγνωρίσουμε άλλα παθογόνα, άλλες θανάσιμες απειλές. Πρόκειται για μια απειλή που μας καθιστά τυφλούς σε κάθε απειλή, για μια παθολογία κωδικοποίησης, μια συστημική κατάρρευση. Το HIV/AIDS αποτελεί την καθεαυτή βιολογική απειλή. Επιπλέον, ο καταγωγικός μύθος του HIV/AIDS στην αστική κοινωνία είναι ενδεικτικός του προνομιούχου του ρόλου ως απειλή μέσα στην ιδεολογία της ασυμμετρίας. Δύο καταγωγικοί μύθοι κυριαρχούν σήμερα κατά ένα συμβιωτικό τρόπο. Βάσει του πρώτου, ο HIV, η αποδεκτή αιτία του AIDS, ήταν ένας ιός των πιθήκων κάπου στη ζούγκλα της Αφρικής ο οποίος σε

κάποια στιγμή μεταλλάχθηκε και επιτέθηκε στους ανθρώπους. Βρισκόμαστε στο ανειδίκευτο άκρο της ηθικής οικονομίας. Ένας μαϊμουδίσιος ιός, από την Καρδιά του Σκότους, από το ταπεινό μας παρελθόν, από τον πάτο των ταξικών μας μεταφορών, από την καθεαυτο προλεταριακή ήπειρο. Βρήκε τον δρόμο του προς τον πολιτισμό μέσα από τις πλέον χαμερπείς μορφές του: νέγρους, πουσotteδες, πρεζόγια. Όπως κι ο ιολαμιστής τρομοκράτης, μπουκάρε από μια διεστραμμένη πίσω πόρτα. Άγνωστος και ανώνυμος έκανε τη δουλειά του εντός μας μέσω των άδηλων λούμπεν φορέων του. Αυτός ο μύθος, δεν χωράει αμφιβολία, επιστρατεύει όλη την συναισθηματική πανούκλα του μικροαστισμού, όλα τα συντηρητικά ένστικτα της μπουρζουαζίας, όλους τους ταξικούς της φόβους: το "Sieg Heil" απέχει μόλις μια ανάσα. Ο άλλος καταγωγικός μύθος μιλάει για συνομοσίες, εργαστήρια υψηλής τεχνολογίας, άσπρες στολές και επιστημονικά σχέδια. Βρισκόμαστε στο υπερεξειδικευμένο άκρο της ηθικής οικονομίας. Ο ιός σχεδιάστηκε προσεκτικά, είναι το ύψιστο κατόρθωμα της μοριακής μηχανικής, ένα έργο τέχνης. Μας έρχεται από τη σφαίρα του ιδανικού. Ναι, είναι διεστραμμένος, μα κατά έναν τρόπο επιστημονικό. Ακριβώς όπως οι χάκερς, αποσυνθέτουν τον ίδιο τον ιστό της σαρκικής και συμβολικής μας ύπαρξης. Τούτος ο μύθος επιστρατεύει όλες τις ναρκισσιστικές φαντασιώσεις της αστικής τάξης σχετικά με τα επιτεύγματα, την επιτήδευση, και την τελειότητα του πολιτισμού της: "είμαστε το τέλος, το ίδιο το Πραγματικό" κραυγάζουν οι αστοί, προσμένοντας ηδονικά τη νέμεση της ύβρεώς τους. Έτσι, το HIV/AIDS κατορθώνει να γεφυρώσει τα δυο άκρα της απειλής για την ηθική μας οικονομία, δημιουργώντας ανάμεσά τους έναν μεταφορικό ιμάντα. Τα δένει σε ένα νέο εννοιολογικό σχήμα το οποίο απαιτεί μια ενοποιημένη λύση, μια ομογενοποιημένη εγγύηση του σφρίγγους μας, της ταξικής μας κυριαρχίας, του οιδιπόδειου πεπρωμένου μας.

Η Ιατρικο-Μηχανιστική Λύση

Δυστυχώς η μπουρζουαζία αποδεικνύεται απελπιστικά μπανάλ όταν καλείται να δώσει λύσεις. Μετά από μια τόσο πολύπλοκη κατασκευή προβλημάτων, θα περίμενε κανείς να ανταμειφθεί με ένα εξίσου σοφιστικό πλέγμα λύσεων. Μα όχι. Η αστική ηθική οικονομία δεν τα βγάζει πέρα με επιμέρους αντικείμενα. Χρειάζεται το μηδέν και το ένα, επιθυμεί την ίδια της την υποταγή στο Νόμο του Άλλου. Ποια νέα μορφή σκλαβιάς ονειρεύεται λοιπόν η μπουρζουαζία για τον εαυτό της; Τι νέο χρέος ποθεί να εσωτερικεύσει; Σε

ποιο Nom/Non du Pere, στο όνομα ποιου φαλλικού Νόμου ετοιμάζεται να θυσιάσει την επιθυμητική της παραγωγή; Τι είδους μίзерη νίκη αναζητά; Αν κρίνουμε από τους λόγους γύρω από το AIDS, τους χάκερς και την Αλ Κάιντα, η αστική τάξη αρχικά επιθυμεί ένα νέο καθεστώς αυτοδιάγνωσης. Βάσει της ιδεολογίας της ασυμμετρίας, δεν μπορούμε πια να διακρίνουμε μεταξύ μειζόνων κι ελασσόνων σημείων απειλής. Κάθε διαταραχή της τάξης αποτελεί ικανό δείκτη ολοκληρωτικής καταστροφής. Έτσι, πρέπει να επαγρυπνούμε για κάθε κοκκινίλα, για κάθε κνησμό, για κάθε περίεργη αίσθηση στο κορμί μας. Κι επιπλέον, πρέπει να προσφέρουμε τα σώματά μας προς συνεχή ιατρική επιτήρηση. Αυτή είναι κι η μόνη υπεύθυνη συμπεριφορά. Ένας βήχας που κάποτε θα είχαμε γλυκάνει με λίγο χαμομήλι, δεν μας ανησυχεί αναφορικά με τον εαυτό του, μα σε σχέση με τα δυνητικά του σημειόμενα. Αντίστοιχα, κάθε ψηφιακή δυσλειτουργία, κάθε άγνωστο e-mail, κάθε επισφαλής σύνδεση πρέπει να μας προκαλεί αγωνία. Διότι μπορεί να αποτελεί σημείο μιας επερχόμενης επίθεσης ή ακόμα και μιας επίθεσης η οποία ήδη διεξάγεται εναντίον μας. Πρέπει να επαγρυπνούμε, να αναφέρουμε κάθε δυσλειτουργία, και βέβαια να προσφέρουμε τον υπολογιστή μας για τακτικό έλεγχο στους ειδικούς. Παρομοίως, οφείλουμε να προσφέρουμε την βοήθειά μας στο κράτος, επαγρυπνώντας για, και καταδίδοντας κάθε ύποπτη συμπεριφορά, κάθε μοναχική βαλίτσα στο μετρό, κάθε παράξενο μαυριδερό νέο γείτονα. Ο εκθρόνιστος παντού και θα χτυπήσει με το που θα χαλαρώσουμε τον έλεγχό μας. Είναι ήδη εδώ: υπό τη μορφή εν υπνώσει πυρήνων στην μουσουλμανική κοινότητα, εν υπνώσει ιών στον σκληρό μας δίσκο ή πίσω από τα κύτταρά μας. Δεν έχουμε καμιά άλλη επιλογή παρά να επιθυμούμε όχι απλά τη συνεχή και παθητική μας εξέταση, μα την ενεργό μας συμμετοχή στην επιτήρηση του εαυτού μας και των άλλων. Πρέπει όχι μονάχα να συνεργαστούμε πλήρως με τον νέο διαγνωστικό μηχανισμό, μα να παλέψουμε για τη θέση μας μέσα σε αυτόν, για έναν ενεργό κι επικερδή ρόλο μέσα στο σύμπλεγμα του ελέγχου. Έτσι, η κοινωνική συναίνεση μετασχηματίζεται σε μια επιθυμία να ελέγχουμε και να ελεγχόμαστε κατά έναν ιατρικο-μηχανιστικό τρόπο.

Αυτό είναι λοιπόν; Μπορεί πράγματι η αστική κοινωνία να επιθυμεί την ομογενοποίηση των ιατρικών πειθαρχικών συστημάτων με τα στρατιωτικά συστήματα κυριαρχίας; Και ποια χαρακτηριστικά μπορεί να έχει αυτή η εισαγωγή της αντι-παραγωγής στην ίδια την καρδιά της παραγωγής; Δυστυχώς μπορούμε να απαντήσουμε μονάχα με επιφύλαξη και κατά τρόπο αφηρη-

μένο. Η λειτουργία της αντι-παραγωγής, υπό τη μορφή μιας ιατρικο-μilitarιστικής ηθικής οικονομίας, είναι να καταστρέφει ή να θέτει εκτός πρόσβασης έναν τεράστιο όγκο αποθεματικών πόρων (υλικών, συμβολικών και συναισθηματικών), οι οποίοι αποτελούν το καύσιμο της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Αποτελεί λοιπόν την κατεξοχήν μορφή του καπιταλισμού ως ανάπτυξη της υπανάπτυξης, ως συστηματική εισαγωγή της έλλειψης εκεί όπου πάντοτε υπήρχε πληθώρα: ως μια πολεμική μηχανή η οποία ουδέποτε προσπάθει να επιτύχει ή να εξασφαλίσει πρόσβαση σε πόρους, μα πάντοτε και συνεχώς προσπάθει να καταστρέψει αυτή την πρόσβαση, αν όχι τους ίδιους τους πόρους. Δεν υπάρχει καμιά αντίφαση εδώ. Η υπεραξία μπορεί να συνδεθεί με την υπερ-απόλαυση μόνο μέσω μιας κατασταλτικής σύνδεσης της επιθυμίας με την έλλειψη. Αυτή είναι η οντολογική βάση της καπιταλιστικής οικονομίας, και ταυτόχρονα το παραγωγικό της όριο. Ωστόσο για 55 χρόνια η μπουρζουαζία είχε επιλέξει να κρατήσει την καταστροφική λειτουργία της οικονομίας της για τις αποικίες ή όπως αλλιώς ονόμαζε την περιφέρειά της. Οι δυτικές μητροπόλεις αρκούσαν στο να γεύονται ναρκισσιστικές ψυχολογικές εκδοχές αυτού του ένστικτου του θανάτου, ενώ τα σπαρτά, οι πόλεις και τα σώματα καίγονταν και αιμορραγούσαν σε κάποια μακρινή και αποτυχημένη πραγματικότητα. Όλα αυτά έχουσε πια αλλάξει αφότου φέραμε την αντι-παραγωγή με σάρκα και οστά στο σπίτι μας: μετατρέψαμε τα εμπορικά μας καταστήματα σε πολεμικές ζώνες, τις πλατείες μας σε στρατώνες, τα αεροδρόμιά μας σε οχυρά. Πιο σημαντικά ακόμα, μετασχημάτισαμε τους ίδιους μας τους εαυτούς σε ιατρικο-μilitarιστικά υποκείμενα κι αντικείμενα: πολίτες-στρατιώτες, πολίτες-στόχους. Θέτουμε έτσι τους εαυτούς μας σε μια θέση αναλωσιμότητας. Εκπαιδεύουμε τους φόβους μας και ταυτόχρονα τη λογική μας στο να δεχτούν πως όταν έρθει η ώρα της επόμενης επίθεσης μπορεί να ξοδευτούμε όπως έχουμε ξοδέψει, προκειμένου να εγγυηθούμε τον δυτικό πολιτισμό, δηλαδή την συνέχιση της ταξικής μας κυριαρχίας. Έτσι εκπαιδεύουμε τους εαυτούς μας ως πλεονάσματα, ως αντικείμενα παραγωγικής σπατάλης.

Είναι σα να αναδύθηκε επιτέλους το Πραγματικό καταραμένο απόθεμα έπειτα από μια μακρά σημειακή θύελλα των Συμβολικών του αντιτοίχων. Βέβαια, αυτό που έχει στην πραγματικότητα αναδυθεί για ακόμα μια φορά δεν είναι τίποτα άλλο από τον παλιό σάπιο πάτο του αστικού παγόβουνου: η επιθυμία να εξασφαλίσουμε την καλύτερη θέση για να χαλαρώσουμε, να σταμπαριστούμε, να κακοποιηθού-

με, να ακρωτηριαστούμε, να σφαγιαστούμε από το σύστημα της βαναυσότητας. Με άλλα λόγια, ο παθιασμένος αγώνας για την καλύτερη θέση από την οποία θα μπορέσουμε να αποτελέσουμε αντικείμενα βίας: Πραγματικά-αντικείμενα. Διότι μόνο υπό τους όρους της βίας μπορεί η μπουρζουαζία να εκτιμήσει το Πραγματικό. Μόνο υπό τους όρους μιας σφαγής ή ενός βιασμού μπορεί να υποστηρίξει ή να φανταστεί, έστω για μια τόσο δα στιγμή, πως ένοιωσε την ζωντανή του ανάσα. Αυτή είναι η φασιστική καρδιά της αστικής ηθικής οικονομίας, η μνησικάκη αιμομηχανή της. Ως η κατεξοχήν μορφή της προβληματικής σχέσης του χρέους με την σπατάλη, ορίζει και επανορίζει τον ορίζοντα του πιθανού και του απίθανου σε σχέση με τη δημιουργία πλούτου, υγείας και νοήματος στην κοινωνία μας. Και φαίνεται πως πλησιάζουμε μια κάποια επίλυση της πιο πρόσφατης κρίσης μεταξύ αυτών των δυο ηθικο-οικονομικών συνθηκών. Μια επίλυση που δεν μπορεί παρά να είναι θυσιαστική. Κάθε θυσία στοχεύει βέβαια να αλλάξει την ηθική θέση του θυσιαστή, μα στην περίπτωση μας αυτός δεν θα είναι άλλος από το θυσιαζόμενο. Το ασκητικό ιδεώδες έχει έρθει για ακόμα μια φορά να μας σώσει. Και η ιατρικο-μilitarιστική του μορφή δεν αποτελεί μια απλή μασκαράτα, μα τους όρους της βάνουσης πραγματικότητάς του. Αυτό που πρέπει να κατανοήσουμε λοιπόν είναι ο τρόπος με τον οποίο αυτή η μνησικάκη μηχανή δουλεύει με άλλα ηθικά καθεστώτα, με άλλες μορφές θέλησης για δύναμη. Πρέπει να αναρωτηθούμε τι έχει κάνει την εξαπόλυσή της εφικτή, ποιες είναι οι εγγενείς της ασυνέχειες, και ποιες ασυνέχειες, ποιες γραμμές φυγής εισάγει η ίδια στις κοινωνικές σχέσεις παρά το ομογενοποιημένο λόγο της: ποια είναι η δύναμη και τα όρια των αντιφάσεων της. Μια τέτοια έρευνα απαιτεί μια αδυσώπητη κριτική στάση απέναντι στο κοινωνικό. Σε μια εποχή όπου η πιθανότητα κάθε εξωτερικού σημείου αναφοράς έχει καταρριφθεί με επιτυχία, μα όπου οι φονιάδες του θεού έχουν αποτύχει να δομήσουν μια θεϊστική μεθοδολογία, σε τούτη την εποχή του ενσάρκωμένου μηδενισμού, μια τέτοια έρευνα δεν μπορεί παρά να είναι μια μεγάλη ευκαιρία για να κατασκευάσουμε νέα εργαλεία κοινωνικής συσχέτισης, και, αναπόφευκτα, νέα όπλα για την κοινωνική και την επιθυμητική ανατροπή. ☠

Πνεύματα Αντίστασης

Aihwa Ong

(από το βιβλίο *Spirits of Resistance and Capitalist Discipline; Factory Women in Malaysia*; 1987, State University of New York Press).

Οι βάσεις [της καπιταλιστικής κοινωνίας] είναι πως η σχέση μεταξύ των ανθρώπων αποκτά το χαρακτήρα ενός πράγματος, κι έτσι αποκτά μια "φανταστική αντικειμενικότητα", μια αυτονομία τόσο αυστηρά ορθολογική και οικουμενική, έτσι ώστε αποκρύπτει κάθε ίχνος της θεμελιώδους της φύσης: της σχέσης μεταξύ των ανθρώπων (Λούκατς)

K

αθώς η καπιταλιστική ανάπτυξη κατεργάζεται εκ νέου τις βάσεις των κοινωνικών σχέσεων, η μεταλλασόμενη αίσθηση της προσωπικότητας και των αντικειμένων γίνεται περισσότερο αισθητή στον τομέα της παραγωγής. Ωστόσο, η συνείδηση της αδικίας και η αίσθηση πως αντιμετωπίζονται "σαν αντικείμενα" έχει παραμείνει μερική, ασυνεχής και εκδηλώνεται μόνο σπάνια ανάμεσα στις νέες εργοστασιακές εργάτριες. Οι σποραδικές μορφές τόσο της εμφανούς όσο και της κρυφής διαμαρτυρίας, δεν αναφέρονται τόσο σε μια συγκεκριμένη ταξική συνείδηση, όσο στην βιωμένη παραβίαση της θεμελιακής τους ανθρωπιάς.

Όπως και αλλού στην χερσόνησο του Σιάμ, ο αυτο-προσδιορισμός των μαλαισιανών αγροτών στο Τελόκ είναι ακόμα επικαλυμμένος με μη-καπιταλιστικές ιθαγενείς κατηγορίες κοινωνικού status. Αυτές είναι κυρίως εξω-οικονομικές, και εντάσσονται κατά κύριο λόγο σε πλαίσια τα οποία ορίζονται όλο και περισσότερο από τις καπιταλιστικές σχέσεις. Ο αυτο-προσδιορισμός ανάμεσα στους αγρότες της Μαλαισίας είχε τόσο τοπικό, όσο και οικουμενικό χαρακτήρα: άνθρωποι του χωριού και ξενόφερτοι (όρανγ καμπούνγ, ορανγ ασίν), άνθρωποι του Ισλάμ και ξενόφερτοι. Αυτή η κοινωνική συνείδηση, όπως έχει σημειώσει ο Χομπσμπάουμ σε σχέση με τις μη-καπιταλιστι-

κές κουλτούρες, είναι τόσο λιλιπούτεια, όσο και παγκόσμια. Τα πιστεύω των αγροτών σε μια μη-καπιταλιστική κοσμοθεώρηση χρησιμοποιήθηκαν προς πλεονέκτημα των καπιταλιστικών εταιριών τόσο ώστε να αυξήσουν τον έλεγχο, όσο κι ώστε να συγκαλύψουν τις εμπορευματικές σχέσεις. Ωστόσο, το μη-καπιταλιστικό σύμπαν μπορεί να εξοπλίσει εξίσου τον αγροτικό πληθυσμό με μια ηθική κριτική των απάνθρωπων πλευρών των εμπορευματικών σχέσεων. Στο Τελόκ, πολιτισμικά συγκεκριμένες μορφές διαμαρτυρίας και αντεκδίκησης στο επιχειρηματικό πεδίο κατευθύνονται όχι άμεσα εναντίον του κεφαλαίου, μα ενάντια στη παραβίαση των τοπικών ορίων τα οποία καθορίζουν τις σωστές ανθρώπινες σχέσεις και την ηθική δικαιοσύνη. Μια νεαρή γυναίκα από τη Σουνγκάι Τζάουα μιλάει για το πώς ξεγελάστηκε από τη διοίκηση ώστε να δουλεύει υπό άδικες συνθήκες:

Για παράδειγμα...ορισμένες φορές...θέλουν να αυξήσουμε την παραγωγή. Αυτό το ονομάζουμε πάλη (μπανταχλάχ). Οι εργάτριες θέλουν δίκαια αντιμετώπιση (νεαντιλάν), σε σχέση με τους μισθούς και με άλλα ζητήματα. Νοιώθουμε πως υπάρχουν πολλά ζητήματα προς διεκδίκηση με την διοίκηση - γιατί πρέπει να δουλεύουμε 3 βάρδιες κι όταν φτάνει η μεσονύχτια βάρδια νοιώθουμε κάπως ζαβλακωμένες και πρέπει ωστόσο να χρησιμοποιήσουμε

το μικροσκόπιο, και με τόσο χαμηλούς μισθούς που παίρνουμε νοιώθουμε εξαπατημένες ή εξαγγκασμένες.

Γι' αυτό και απαιτούμε δικαιοσύνη γιατί πρέπει να χρησιμοποιήσουμε το μικροσκόπιο.. δικαιοσύνη γιατί μας πεθαίνουν στη δουλειά σαν να νομίζουν πως δεν είμαστε κι εμείς άνθρωποι...έτσι από καιρό σε καιρό πρέπει να πατάμε πόδι, πως δεν πρέπει να μας τσακίζουν τόσο.

Οι περισσότερες εργάτριες, λιγότερο εκδηλωτικές, νοιώθουν κι αυτές εξαπατημένες. Καταφεύγουν στην έμμεση αντίσταση η οποία είναι πολιτισμικά συνεπής με την υποτακτική τους θέση ως γυναίκες. Εκμεταλλευόμενες το πιστεύω στην συναισθηματική τους αστάθεια, οι εργάτριες αντιδρούν με προβλέψιμους τρόπους στις ασήκωτες απαιτήσεις των αφεντικών. Το ξέσπασμα σε κλάματα είναι μια συνήθης αντίδραση στις λεκτικές επιθέσεις η οποία δεν χρίζει πειθαρχικών ποινών. Ορισμένες εργάτριες οι οποίες δεν αντέχουν το φόρτο των όλο κι διογκούμενων απαιτήσεων για αύξηση των παραγωγικών στόχων επιβραδύνουν συνειδητά τη δουλειά τους, γίνονται απρόσεκτες στη γραμμική παραγωγή ή απλά χάνουν την ψυχραιμία τους. Αντιστεκόμενες στην αντιμετώπισή τους ως αντικείμενα, στις αυξανόμενες εργασιακές πιέσεις και στους σκληρούς εργοδηγούς, οι εργάτριες συχνά καλλιεργούν μια αδιάφορη και χαμηλής κατανόησης στάση απέναντι στις εντολές και τις τεχνικές λεπτομέρειες της παραγωγής. Μια κοινή τακτική είναι να χρησιμοποιούν δικαιολογίες "γυναικείων προβλημάτων" ώστε να εγκαταλείπουν το πόστο τους για τα αποδυτήρια. Εναλλακτικά, ζητούν να πάνε στο δωμάτιο προσευχής, αντιμετωπίζοντας τους εργοδηγούς οι οποίοι θέλουν να μειώσουν τον χρόνο αυτής της δραστηριότητας. Έτσι, ο πολιτισμικός κομφορμισμός και η επικαλυμμένη αντίσταση τροφοδοτούν ο ένας την άλλη, καθώς οι εργάτριες παλεύουν για 3 πιθανές ανθρώπινες αξιοπρέπειες. Ωστόσο τόσο το δωμάτιο προσευχής, όσο και τα αποδυτήρια ως άσυλα από την εργασιακή πειθαρχία και επιτήρηση, είναι ταυτόχρονα χώροι στους οποίους οι εργάτριες καταλαμβάνονται από εκδικητικά πνεύματα.

Το αγροτικό σύμπαν της Μαλαισίας κατοικείται ακόμα από πνεύματα τα οποία κινούνται με ευκολία ανάμεσα στον κόσμο των ανθρώπων και των μη-ανθρώπων. Έτσι, φιλικά πνεύματα

όπως τα τογιόλ βοηθάνε τους αφέντες τους να βγάζουν λεφτά από αέρα κοπανιστό, ενώ ο δαίμονας της γέννας ποντιανάκ απειλεί τη ζωή του νεογέννητου. Μια άλλη ομάδα αποτελείται από πνεύματα καταληψίας τα οποία σχετίζονται με ιδιαίτερες τοποθεσίες που σηματοδοτούν τα σύνορα μεταξύ του ανθρώπινου κόσμου και της φύσης. Αυτά περιλαμβάνουν (1) τα ιθαγενή και ζωώδη πνεύματα που κατοικούν παλιούς τόπους ταφής, βράχια με περίεργα σχήματα, λόφους ή δέντρα, (2) αγίους άνδρες ή γνωστούς προγόνους (ντατούκ) που στοιχειώνουν ιερούς τόπους (κραμάτ), όπως τάφους και φυσικά αντικείμενα, και (3) τα σγαϊτάν, τα ισλαμικής καταγωγής μοχθηρά πνεύματα. Οι μαλαισιανοί πιστεύουν πως γυναίκες που δεν έχουν πνευματική ετοιμότητα καταλαμβάνονται από εξαγριωμένα πνεύματα (κένα χάντου) όταν περιπλανώνται αμέριμνες στους ιερούς τόπους κατοικίας τους. Ο Clive Kessler στη μελέτη του σχετικά με τις συνεδρίες πνευμάτων στα χωριά του Κελαντάν παρατήρησε πως οι μεσήλικες γυναίκες ήταν ιδιαίτερα επιρρεπείς στην καταληψία από πνεύματα, πιθανώς λόγω της επισφαλούς τους κοινωνικής θέσης σε αυτή τη φάση της ζωής τους. Η Susan Ackerman υποστηρίζει πως στις αγροτικές περιοχές των στενών του Μαλάκα οι απειλές καταληψίας από πνεύματα λειτουργούν ως μέσο αυτοκαθορισμού των νεαρών εργατριών. Κατά την περασμένη δεκαετία τα επεισόδια καταληψίας έχουν αυξηθεί ραγδαία ανάμεσα στις νεαρές γυναίκες οι οποίες στελεχώνουν όλο και περισσότερους θεσμούς των πόλεων. Αναφορές στις εφημερίδες σχετικά με αιφνίδιες "μαζικές υστερίες" νεαρών γυναικών σε εσωτερικά σχολεία και μοντέρνα εργοστάσια έχουν ερμηνεύσει τα αίτια αυτών με όρους "εξεταστικής έντασης", "στρες της ζωής της πόλης", "δυσειδαιμονιών" και, λιγότερο συχνά, "αυξανόμενων πιέσεων", όπως "ανησυχίες" ανάμεσα στις εργάτριες.

Η άποψη της διοίκησης για την μαζική υστερία

Στα τέλη της δεκαετίας του 70' εμφανίστηκε μια θύελλα αναφορών στις εφημερίδες σχετικά με τη μαζική υστερία στις ζώνες ελεύθερου εμπορίου. Το 1975, 40 εργάτριες καταλήφθηκαν από πνεύματα σε ένα μεγάλο αμερικανικό εργοστάσιο ηλεκτρονικών στην Σουνγκάι Γουέι. Ένα δεύτερο μεγάλο κλίμακας επεισόδιο το 1978 αφορούσε 120 χειριστές στο τμήμα μικροσκοπιών. Το εργοστάσιο αναγκάστηκε να κλείσει για 3 ημέρες κι ένας

γιατρός των πνευμάτων (μπομόχ) προσλήφθηκε για να σφαγιάσει μια κατσίκα μέσα στις εγκαταστάσεις. Ο αμερικανός διευθυντής αναρωτιόταν πώς θα εξηγήσει στις εταιρικές αρχές "ότι 8,000 εργατώρες χάθηκαν μόνο και μόνο επειδή κάποιος είδε ένα φάντασμα". Στα τέλη του 1978, διακόπηκαν οι λειτουργίες σε ένα αμερικανικό εργοστάσιο μικροηλεκτρονικών στην Πενάγγκ για 3 συνεχείς ημέρες όταν 15 γυναίκες καταλήφθηκαν από πνεύματα. Ένα μέλος του προσωπικού ανέφερε σε δημοσιογράφους:

Κάποια κορίτσια άρχισαν να ξεσπάνε σε λυγμούς και να ουρλιάζουν υστερικά κι όταν άρχισε να μοιάζει να εξαπλώνεται, δώσαμε αμέσως τις υπόλοιπες εργάτριες από τη γραμμή παραγωγής...αποτελεί κοινό πιστεύω ανάμεσα στις εργάτριες ότι το εργοστάσιο είναι "ακάθαρτο" και στοιχειωμένο από κάποιο ντατούκ.

Στα θύματα δόθηκαν καταπραυντικά ενώ εκατοντάδες εργάτριες στάλθηκαν στα σπίτια τους. Η διεύθυνση κάλεσε έναν μπομόχ ώστε να καθαρίσει τελετουργικά τις εργοστασιακές εγκαταστάσεις, μα οι απαιτήσεις των εργατριών για γλέντι (κεντούρι) δεν απαντήθηκαν. Λίγες μέρες μετά το συμβάν, πήρα συνέντευξη από ορισμένες εργάτριες σχετικά με το "μίσμα" (κοτόρ) στο εργοστάσιο. Μου υπέδειξαν πως η γραμμή παραγωγής κι οι καντίνες είναι "πολύ καθαρές", μα οι τουαλέτες είναι "ακάθαρτες" υπό δυο έννοιες: από ακαθαρσίες προκαλούμενες από χρησιμοποιημένες σεβιέτες, κι από μοχθηρά πνεύματα. Φέρνοντας στο νου της το συμβάν, μια εργάτρια θυμήθηκε μια στριγκλιά από μια γωνιά του δωματίου την οποία γρήγορα ακολούθησαν άλλες κραυγές από τους πάγκους παραγωγής, καθώς όλο και περισσότερες γυναίκες άρχισαν να παλεύουν με τα πνεύματα τα οποία προσπαθούσαν να τις καταλάβουν. Πάλευαν τόσο σκληρά που κάποιες φορές ούτε 10 εργοδηγοί δεν μπορούσαν να συγκρατήσουν μία από αυτές η οποία φώναζε "φύγετε μακριά!". Τα περισσότερα περιστατικά με πνεύματα συνδέονται ακόμα με την εμφάνιση οπτασιών συχνά ακέφαλων ντατούκ τα οποία χειρονόμουν εξαγριωμένα στις εργάτριες. Ένα τρίτο περιστατικό σημειώθηκε το 1980, όταν πνεύματα κατέλαβαν 21 εργάτριες σε ένα ιαπωνικό εργοστάσιο στο Ποντιάν της Κελαντάν. Καθώς απομακρύνονταν με ασθενοφόρα, κάποια θύματα ούρλιαζαν "θα σε

σκοτώσω, άσε με να φύγω!"

Στην Κουάλα Λανγκάτ, περιστατικά καταληψίας από πνεύματα ανάμεσα σε μαλαισιανές εργάτριες εργοστασίων επανέλαβαν τη θεματολογία της ακαθαρσίας, των θυμωμένων πνευμάτων, της άγριας πάλης και των τελετών εξορκισμού. Συνεντεύξεις με μάντζερς των εργοστασίων και με εργάτριες αποκαλύπτουν αντίθετες ερμηνείες των επεισοδίων: βιοϊατρικά αίτια έναντι αιτίων σχετιζόμενων με το δίπτυχο ακαθαρσία-παραβίαση. Στην ENI, ο προσωπάρχης είπε πως η πρώτη καταληψία συνέβη 5 μήνες αφότου το εργοστάσιο άρχισε τη λειτουργία του το 1976. Από τότε,

Πήραμε τα μέτρα μας. Νομίζω πως η μέθοδος συνίσταται στο να προσφέρεις μια αρχική εκπαίδευση στις εργάτριες και στη συνέχεια να φροντίσεις για την ιατρική τους πρόνοια. Μια εργάτρια που είναι αδύναμη, άπνη και δεν έχει φάει πρωινό, θα δει φαντάσματα!

Όσες εργάτριες είχαν κρούσματα καταληψίας στο παρελθόν απολύονταν για "λόγους ασφαλείας". Οι δημογέροντες διαμαρτυρήθηκαν, υποστηρίζοντας πως τα φαντάσματα στο εργοστάσιο ήταν υπεύθυνα για την κατάσταση των γυναικών. Ο μάντζερ συμφώνησε, μα υπέδειξε πως "αυτές οι υστερικές τρελάρες" μπορεί να βλάψουν τον εαυτό τους όταν καταλαμβάνονται μπροστά από τα μηχανήματα, κινδυνεύοντας από ηλεκτροπληξία. Κατά αυτό τον τρόπο, η "υστερία" αποτελεί ένα σύμπτωμα της μετάβασης των γυναικών από τον αγρό στην πόλη: "μεταφέρονται από τη βολή του σπιτιού τους στην εργοστασιακή πειθαρχία. Τα φαντάσματα ενοχλούν μόνο τα νέα κορίτσια". Σε αντίθεση με μάντζερς άλλων εταιριών οι οποίοι αντέδρασαν "βάσει των συναισθημάτων", αυτός ακολούθησε μια "ψυχολογική μέθοδο" ώστε να αντιμετωπίσει τις συνεχείς επισκέψεις των πνευμάτων:

Δεν μπορείς να πατάξεις τις παραδοσιακές δοξασίες. Που και που καλούμε τον μπομόχ, κάθε 6 μήνες πάνω-κάτω, ώστε (κουνάει το χέρι του αφηρημένα) να προσευχηθεί, να ρίξει μια βόλτα. Τον παίρνουμε φωτογραφίες και τις κρεμάμε στο εργοστάσιο. Με κάποιο τρόπο οι εργάτριες βλέπουν αυτές τις φωτογραφίες νοιώθουν ασφαλείς, βλέποντας πως ο χώρος έχει εξορκιστεί.

Παρομοίως, όποτε κατασκευάζεται κάποιο νέο τμήμα του εργοστασίου, ο μπομόχ στέλνεται να ράνει αγιασμό, και να καθουσιάζει τις εργάτριες πως το μέρος δεν έχει πια φαντάσματα. Επιπλέον, η νοσοκόμα του εργοστασίου κάνει κατά περιόδους περιδείξεις του χώρου παραγωγής ώστε να ενθαρρύνει τις εργάτριες να λύσουν τα προβλήματά τους κουβεντιάζοντάς τα με τον "βοηθό βιομηχανικών σχέσεων". Παράπονα για "πόννο στο στήθος" (σακίτ νταντά) σήμαιναν πως οι εργάτριες ήταν συναισθηματικά φορτισμένες κι έπρεπε να τους επιτραπεί να επισκεφτούν την κλινική. Η νοσοκόμος ακόμα συνιστούσε στα θύματα καταληψίας να μείνουν στο σπίτι τους για μια-δυο μέρες με αναρωτική άδεια. Ωστόσο, ούτε ο λόγος της νοσοκόμου ούτε κι αυτός του βοηθού βιομηχανικών σχέσεων μέτραγε σε ό,τι αφορούσε την απόλυση των εργατριών μετά το τρίτο τους κρούσμα καταληψίας:

Είναι μια νέα εμπειρία να δουλεύεις με μια γιαπωνέζικη εταιρία. Δεν συμβουλευόμαστε τις γυναίκες. Για να σας πω την αλήθεια, δεν τους νοιάζει το πρόβλημα πέρα από την εξάλειψη του.

Η ENI άρχισε κι αυτή μια σειρά από μέτρα εναντίον της πνευματικής καταληψίας. Ο επιτηρητής παραγωγής μου είπε πως την επόμενη χρονιά, ένας πασίγνωστος μπομόχ προσκλήθηκε στο εργοστάσιο όπου διάβασε μια προσευχή πάνω από μια λεκάνη "καθαρού νερού". Όσοι είχαν δεχτεί επισκέψεις από τον διάβολο ήπιαν από το νερό αυτό και έπλυναν τα πρόσωπά τους, μια θεραπευτική τελετή που τους έκανε άτρωτους σε μελλοντικές επιθέσεις πνευμάτων. Ένα πιάτο από ρύζι με σάφρον και κοτόπουλο κάρυ σερβιρίστηκε στους μάντζερ και τους αξιωματικούς, μα καμιά εργάτρια (ή θύμα) δεν προσκλήθηκε να φάει μαζί τους. Ένα μήνα μετά την τελετή, οι επιθέσεις από πνεύματα άρχισαν ξανά, μα σε μικρότερο αριθμό γυναικών (μια ή δυο) σε κάθε επεισόδιο. Ο μπομόχ ισχυρίστηκε πως το χάντου που έλεγε το εργοστασιακό σύμπλεγμα ήταν "πολύ καλό", και πως απλά εμφανιζόταν δίκως να πειράζει τους ανθρώπους. Τώρα οι επιθέσεις από τα πνεύματα συνέβαιναν μονάχα μια φορά τον μήνα. Τον περασμένο χρόνο, ο επιτηρητής έστειλε στο σπίτι της μια καταβεβλημένη γυναίκα η οποία είχε πετρώσει με τα μάτια γυρισμένα ανάποδα. Είχε παλέψει τρομερά με το προσωπικό. Μιας κι η νοσοκόμα δεν μπορούσε να κάνει τί-

ποτα, το θύμα έλαβε ειδική αναρωτική άδεια διάρκειας μιας βδομάδας ώστε να την γιατρέψει ο μπομόχ του χωριού. Ο επιτηρητής παραδέχτηκε, "νομίζω πως η υστερία σε ορισμένες περιπτώσεις σχετίζεται με την εργασία". Εξήγησε πως οι εργάτριες στα τμήματα μικροσκοπίων ήταν αυτές που συνήθως καταβάλλονταν, κι ίσως δεν θα έπρεπε να είναι αυτό το πρώτο τους πόστο. Ωστόσο προσέφερε γρήγορα άλλες πιθανές ερμηνείες. Υπήρξε ένα θύμα της οποίας η διάλυση του αρραβώνα είχε επιφέρει την οργή της μητέρας της. Ενώ δούλευε έκλεγε καιμίλαγε μόνη, λέγοντας: "δεν φταίω εγώ, όχι εγώ!". Μια άλλη εργάτρια η οποία καταλήφθηκε από πνεύματα ούρλιαξε, "στείλτε με σπίτι μου, στείλτε με σπίτι μου!". Η μητέρα της της είχε αφαιρέσει όλη της την περιουσία. Μα τι σημαίνουν οι επιθέσεις από τα πνεύματα για τις ίδιες τις εργάτριες εργοστασίου;

Με την φωνή των εργατριών

Θα θελα να ανακαλύψω μέσα στο λεξιλόγιο της πνευματικής καταληψίας τις ασύνειδες απαρχές ενός ιδιώματος διαμαρτυρίας ενάντια στην εργασιακή πειθαρχία και στον ανδρικό έλεγχο υπό τις εργοστασιακές συνθήκες της νεωτερικότητας. Επιθέσεις πνευμάτων σε ξένα και ντόπια εργοστάσια με μεγάλους αριθμούς νεαρών μαλαισιανών εργατριών συνδέονται με δαιμονολογικές εικόνες οι οποίες αποκαλύπτουν με δραματικό τρόπο τις αντιφάσεις μεταξύ των ιθαγενών και των καπιταλιστικών τρόπων αντίληψης της ανθρώπινης συνθήκης. Ο I. M. Lewis έχει υποστηρίξει πως επεισόδια καταληψίας γυναικών από πνεύματα αποτελούν "ελαφρώς καμουφλαρισμένες μορφές διαμαρτυρίας...ενάντια στο κυρίαρχο φύλο". Με το να "εκμεταλλεύονται την οδύνη τους", τα θύματα της πνευματικής καταληψίας προκαλούν τη δημόσια προσοχή προς την υποτακτική τους θέση προσπαθώντας να την εξαλείψουν. Στις παρακάτω περιπτώσεις οι εικονογραφίες των πνευμάτων αποκαλύπτουν όχι απλά ένα τρόπο ασύνειδης αντεκδίκησης απέναντι στην ανδρική εξουσία, μα κατά τρόπο θεμελιακό μια αίσθηση ξεριζωμού στις ανθρώπινες σχέσεις και μια ανάγκη για μεγαλύτερη πνευματική επαγρύπνηση σε τομείς οι οποίοι έχουν αναδομηθεί από τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής.

Μια εργάτρια στην ENI περιέγραψε ένα συμβάν του Μάη του 1979:

Ήταν κατά την απογευματινή

βάρδια, γύρω στις εννιά το βράδυ. Όλα ήταν σιωπηλά. Ξάφνου, [το θύμα] άρχισε να κλαψουρίζει, να γελάει και μετά να τσιρίζει. Όρμιξε στα μηχανήματα...ήταν βίαια, πάλεψε ενώ ο εργοδηγός κι ο τεχνικός την τράβηξαν μακριά. Συνολικά καταλήφθηκαν 3 εργάτριες...ο επιτηρητής κι εργοδηγός τις πήγαν στην κλινική κι είπαν στον οδηγό να τις στέλνει σπίτι τα τους...

Δεν ήξερε τι συνέβαινε...είδε ένα χάντου, έναν τιγράνθρωπο. Μόνο το είδε κι έπιασε να ουρλιάζει...οι εργοδηγοί δεν μας άφηναν να μιλήσουμε μαζί της, μη μας πιάσει και εμάς. Είχε καταληφθεί, ίσως γιατί ήταν πνευματικά ασθενής. Δεν επαγρυπνούσε πνευματικά κι έτσι όταν είδε το χάντου φοβήθηκε στη στιγμή και ούρλιαξε. Ναι, συνήθως τα χάντου αρέσκονται σε πνευματικά ασθενείς ανθρώπους. Λένε πως το εργαστήρι μας είναι στοιχειωμένο από ένα χάντου που ζει κάτω από τη γη...ε, όλα αυτά ήταν κάποτε ζούγκλα, ήταν τόπος ταφής πριν χτιστεί το εργοστάσιο. Ο διάολος παρενοχλεί όσους έχουν ασθενή χαρικήρα...[κι ως εκ τούτου] πρέπει κανείς να προσέχει να μην Έαφνιστεί, να μην τρομάξει.

Σε μια ξεχωριστή συνέντευξη, μια άλλη εργάτρια μου είπε τι συνέβη αφού Ξέσπασε η "κρίση υστερίας" (πενγιακίτ χιστέρια):

Η μονάδα δεν έκλεισε, μα έπρεπε να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε. Όποτε Ξεσπούσε μια κρίση, οι υπόλοιπες εργάτριες τρόμαζαν. Δεν τους επιτρεπόταν να κοιτάξουν διότι [η διοίκηση] φοβόταν μην κολλήσουν κι αυτές. Δεν μας επέτρεπαν να φύγουμε. Απλά έπρεπε να απομακρυνθούμε...στις 10 κάλεσαν τον μπομόχ...γιατί ήξερε πως το χάντου είχε ήδη εισβάλει στο σώμα της γυναίκας. Μπήκε μέσα και σκόρπισε αλεύρι σε όλη την περιοχή του επεισοδίου. Έψαλε προσευχές πάνω από [αγιασμένο] νερό. Ράντισε με νερό γωνιές που είχε αγγίξει το χάντου...ο μπομόχ έψαλε (τζάμπι τζάμπι) κι έδιωξε το χάντου μακριά. Έπειτα έδωσε κάτι φάρμακα στο θύμα...και μπήκε να Ξορκίσει και την κλινική, τζάμπι τζάμπι.

[μετά την ανάρρωσή τους τα θύματα] δεν μιλάνε ποτέ για [την πάθησή τους] διότι δεν την θυμούνται...όπως

οι τρελοί, δεν θυμούνται τα βιώματά τους. Ίσως το χάντου προκαλεί ακόμα αυτό το σάλεμα, του νου, ίσως πάλι αυτό να οφείλεται στο ότι τα βιώματά τους δεν έχουνε ακόμα κατασταλάξει, ή επειδή οι ψυχές τους έχουν ταραχτεί (τίουα τεργκάνγκου).

Άλλες συνεντεύξεις απέσπασαν παρόμοιες εικόνες: το χτίσιμο εργοστασίων σε ιθαγενείς τόπους ταφής, ενοχλημένα πνεύματα της γης και των τάφων που επιτίθενται στις εγκαταστάσεις, τριγυρνώντας που στοιχειώνουν τα εργαστήρια. Γυναίκες δίχως πνευματική επαγρύπνηση που καταλαμβάνονται από χάντου, μπομόχ που καλούνται κατεπειγόντως να τελέσουν Ξορκισμό, θύματα που πάσχουν από αμνησία, με αγιάτρευτες ακόμα ψυχές. Μια γυναίκα μου μίλησε για την τρομάρα που πείρε μια θεια της στο δωμάτιο προσευχής της EJ!:

Ήταν στη μέση της προσευχής της όταν λιποθύμησε γιατί είπε...πως το κεφάλι της Ξαφνικά άρχισε να γυρίσει και κάτι της έδωσε μια γροθιά από τα πίσω.

Ακόμα:

Οι εργάτριες έβλεπαν "πράγματα" να εμφανίζονται στην τουαλέτα. Μια φορά όταν μια γυναίκα μπήκε στην τουαλέτα, είδε μια ψηλή φιγούρα που έγλυφε κάτι σερβιέτες [οι οποίες πουλιούνται στις τουαλέτες]. Είχε μια γλώσσα μακριά, κι αυτές οι σερβιέτες...δεν μπορούνε πια να χρησιμοποιηθούν.

Αυτές οι έντονες εικόνες παρενόχλησης από τα πνεύματα στον χώρο παραγωγής αλλά και στα "άσφαλα" όπως το δωμάτιο προσευχής κι οι τουαλέτες αποτελούν συμβολικές αναπαραστάσεις της παραβίασης, του χάους και του ρουφήγματος της ενέργειας. Η διαρκής απειλή καταληψίας προκαλεί την ανάγκη για επαγρύπνηση, για να κοιτάς πίσω από την πλάτη σου ώστε να προφυλάξεις την ψυχή και το σώμα σου. Ο δε μπομόχ έχει καταστεί απαραίτητος Ξεοπλισμός για την ομαλή λειτουργία των πολυεθνικών στην Μαλαισία. Κι ωστόσο οι σφαγές κοτόπουλων και κατσικιών στις εργοστασιακές εγκαταστάσεις έχουν φανεί ανεπαρκείς για τον εφησυχασμό των εκδικητικών πνευμάτων ενός ρημαγμένου κόσμου.

Ένα ιατρικό μοντέλο αντικαθιστά όλο και περισσότερο τις ιθαγενείς ερμηνείες των πνευματικών επιθέσεων.

Χρησιμοποιώντας όρους όπως η πενγιακίτ χιστέρια, κάποιες εργάτριες έχουν καταλήξει να αποδεχτούν τις επιστημονικές ερμηνείες αυτών των φαινομένων, όπως αυτές προσφέρονται από τη διοίκηση. Έτσι μια εργάτρια ισχυρίστηκε:

Λένε πως βλέπουμε χάντου, μα δεν Ξέρω...πιστεύω πως ίσως...όταν έρχονται να δουλέψουν, έρχονται με άδεια στομάχια, κι έτσι πεινάνε, μα δεν έχουν το κουράγιο να το παραδεχτούν.

Ο τεχνικός μου έδωσε μια ακόμα πιο αλλοτριωμένη ερμηνεία της γυναικείας οδύνης, με σκοπό να πείσει τόσο τον εαυτό του όσο και την ανθρωπολόγο απέναντί του.

Νομίζω πως αυτό [προκαλείται από] ένα συμπλεγματικό αίσθημα, ίσως ένα κόμπλεξ κατωτερότητας που τις καταπιέζει, που πνίγει το πνεύμα τους, κι έτσι αυτό μπορεί να ορισθεί ως μια πνευματική νόσος (πενγιακίτ τζίουα), ή ως μια συναισθηματική σύγκρουση. Ορισμένες φορές βλέπουμε έναν γέρο άνδρα με μαύρα σάβανα, λένε μέσα στα μικροσκοπία τους...κι εγώ δεν Ξέρω πώς. Βλέπουμε χάντου παντού...πάει καιρός που μια τέτοια κρίση είχε πλήξη ένα εσωτερικό σχολείο. Το θύμα λιποθύμησε, κι έπειτα έγινε πολύ δυνατή, σαν μασότας, και χρειάστηκε 10 ή 20 άνδρες για να την κουμαντάρουν...

Αν πράγματι τα επεισόδια πνευματικής καταληψίας πρόσφεραν στις εργάτριες το πρόσχημα να εξαπολύσουν επιθέσεις εναντίον των ανδρών προϊσταμένων τους, σίγουρα δεν πλησίασαν διόλου την πιθανότητα να αμφισβητήσουν την ανδρική εξουσία στον χώρο παραγωγής ή κι αλλού. Στην πραγματικότητα, η σκηνοθεσία μιας "τελετουργικοποιημένης Ξέγερσης" (κατά Γκλούκμαν, 1958) από τη μεριά των μαλαισιανών γυναικών στα σύγχρονα εργοστάσια δεν αντιμετώπιζε κατά μέτωπο την πραγματική αιτία της οδύνης τους. Αντιθέτως, λειτουργώντας ως βαλβίδα ασφαλείας έτεινε να ενισχύσει τις υπάρχουσες σχέσεις ανισότητας, οι οποίες προωθήθηκαν ακόμα περισσότερο από την εισαγωγή επιστημονικών εννοιών της γυναικείας δυσπροσαρμοστικότητας. Μια γυναίκα από το εργοστάσιο της ENI μου μίλησε με θλίψη για την φίλη της, διπλό θύμα της πνευματικής καταληψίας και της βιομηχανικής διάκρισης:

Η διοίκηση ήθελε να την πετάξει έξω, να την απολύσει, κι αυτή έκλαιγε. Ζήτησε να την επαναπροσλάβουν, μα είχε ήδη 3 [επεισόδια] στο ιστορικό της...νομίζω πως το αν ήταν σωστό ή όχι να την απολύσουν εξαρτάται [από τις συνθήκες], γιατί έχει ήδη δουλέψει εδώ για πολύ καιρό, και τώρα που την πέταξαν έξω δεν ξέρει τι να κάνει, βλέπεις.

Σε συνθήκες που απαιτούν την άρνηση των καταπιεστικών συνθηκών, ορισμένες εργάτριες γλιστρούν προς την νιρβάνα της ποπ μουσικής. Μου-

σικά κομμάτια στα μαλαισιανά, τα χίντι και τα κινέζικα ρέουν απαλά στους χώρους του εργοστασίου, βοηθώντας τις εργάτριες να λησμονήσουν τους πόνους του κορμιού τους και την δουλειά στην οποία υπάγονται, και να ονειροπολούν. Άλλες καλλιέργησαν μια πνευματική επαγρύπνηση με το να προσεύχονται παραπάνω, προστατεύοντας έτσι τους εαυτούς τους από τα μοχθηρά πνεύματα.

Παράλληλα έχουν προκύψει πιο άμεσες τακτικές για την σιωπηλή διαπραγμάτευση των κανόνων στους χώρους παραγωγής. Κάποιες εργάτριες δίδωσ το πρόσχημα της

καταληψίας από τα πνεύματα, έχουν προβεί σε εκούσιες μα εκτονωτικού τύπου επιθέσεις εναντίον του εργοστασιακού εξοπλισμού. Πρέπει να διαχωρίσουμε αυτή την καταστροφή μηχανών από την προσυνδικαλιστική δράση των πρώιμων εργατικών κινημάτων στην Αγγλία, η οποία επιτίθενται δημοσίως εναντίον της βιομηχανικής περιουσίας, τελώντας μια, όπως την ονομάζει ο Χομπσμπάουμ, "συλλογική διαπραγμάτευση μέσω της εξέγερσης". Στο εργοστάσιο της FTZ στο Τελόκ, οι ανατρεπτικές δραστηριότητες ήταν αυθόρμητες κι ατομικές. Όταν οι παραγωγικοί στόχοι έμοιαζαν ανέφικτοι, ή όταν ο εργοδηγός ήταν εξαιρετικά

σκληρός, οι εργάτριες εξαπολύανε την προσωπική τους εκδίκηση καταστρέφοντας ό,τι είχαν οι ίδιες με τόσο κόπο συναρμολογήσει. Άλλες έκλειναν τις μηχανές, διακόπτοντας έτσι την παραγωγή. Το αθροιστικό αποτέλεσμα αναρίθμητων τέτοιων ανατρεπτικών πράξεων, όπως αποδεικνύουν χιλιάδες ελαττωματικά προϊόντα στο τέλος κάθε μήνα, αποτελούσε μια ανώνυμη διαμαρτυρία ενάντια στις όλο κι εντεινόμενες εργασιακές πιέσεις, κι όχι μια συλλογική δράση με συγκεκριμένα αιτήματα απέναντι στη διοίκηση. Ο μαλαιοσιανός τεχνικός που αναφέραμε και παραπάνω μας εδήγησε τούτη την υπόγεια αντίσταση:

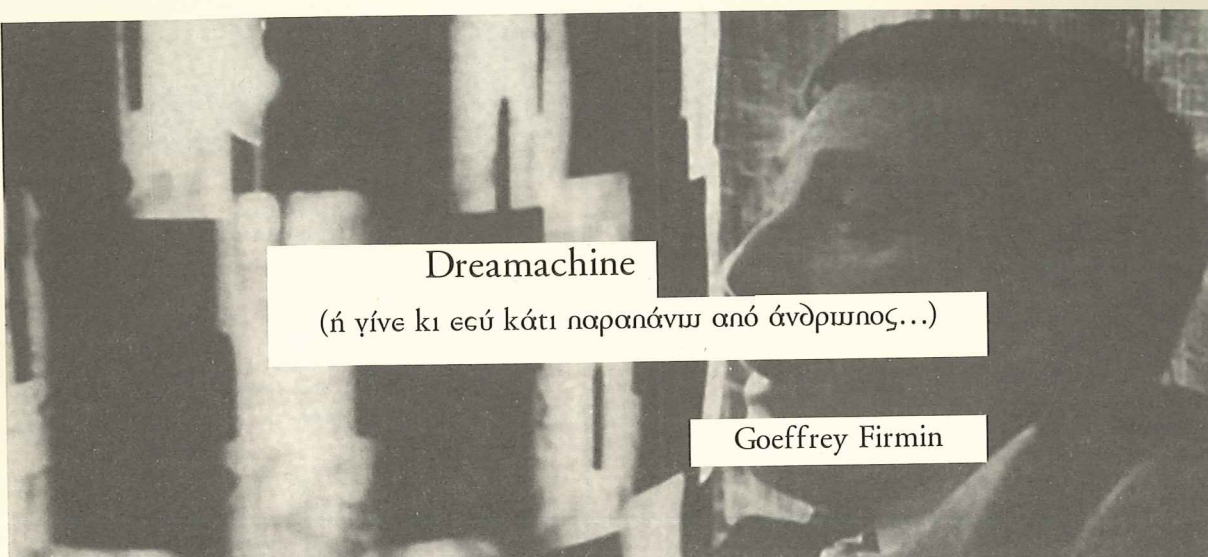
Σίγουρα υπάρχει πολύ πειθαρχία...μα όταν παραυπάρχει πολλή πειθαρχία...δεν είναι καλό. Γι' αυτό οι εργάτριες, με τους χαμηλούς μισθούς τους, πάντα θα τσινάνε. Συχνά σπάνε τις μηχανές με τρόπους όχι εμφανείς...μερικές φορές χαλάνε τα προϊόντα...αυτό εξαρτάται εντελώς από την κάθε εργάτρια, [είναι κάτι που] το κάνει κάθε μια μοναχή της. Νομίζω πως δικαιούνται πράγματι να κάνουν κάτι τέτοιο, διότι τα μεροκάματα τους είναι χαμηλά και δεν μπορούμε να τις κατηγορήσουμε. Δεν γίνεται να το κάνεις αυτό, γιατί όταν έχουν προβλήματα δεν θα το πουν σε κανένα. Γιατί κανένας δεν θα τις ακούσει...γιατί δεν έχουν συνδικάτο. Δεν μπορώ [να προτείνω αύξηση εκ μέρους τους] γιατί αν θες να πας μπροστά, θέλεις να εξασφαλίσεις κάποια παραγωγή, κι έτσι δεν μπορούμε να μιλάμε για τέτοια πράγματα [στη διοίκηση]. Έτσι, ό,τι κάνω, το κάνω παρασκηνακά. Γιατί αν σε νοιάζει το μέλλον σου, η καριέρα σου, τότε πρέπει να το βουλώνεις. Έτσι, ακόμα κι αν κάποιος νοιώθει συμπάθεια προς τις εργάτριες, δεν έχει το κουράγιο να τις υπερασπιστεί.

Εν απουσία συνδικάτου, οι υπόγειες εξεγέρσεις εξελίσσονταν και σε πράξεις αντεκδίκησης εναντίον των ανδρών του εργοστασίου, των επιτηρητών, των καθημερινών βασανιστών των εργατριών. Όταν μπορούσαν, οι εργάτριες εκμεταλλεύονταν την αίσθηση τιμής των συγγενών τους παραπονούμενες και κουτσομπολεύοντας σχετικά με την κακομεταχείριση στο εργοστάσιο της FTZ. Το 1976, την έστειλαν σε ένα ινδό εργοδηγό, τον οποίο κατά τα αρχεία της εταιρίας, "τον χτύπησε άσχημα στο κεφάλι και το στομάχι μια άγνωστη συμμο-

ρία". Ένας μαλαιοσιανός βοηθός εργοδηγού που προσπάθησε να τον βοηθήσει ευλοκοπήθηκε κι αυτός. Βάσει μιας άτυπης έρευνας ανάμεσα στις εργάτριες, ο εργοδηγός άβριζε την τιμωρία αυτή διότι είχε αρνηθεί 15 λεπτό διάλειμμα στις γυναίκες, τις προσέβαλλε σχετικά με προσωπικά ζητήματα, τις ακολουθούσε στα αποδυτήρια και απειλούσε να τις απολύσει όποτε το θεωρούσε αναγκαίο. Έτσι, μπήκε στην μαύρη λίστα των νεολαίων του χωριού. Παρά το επεισόδιο, ο εργοδηγός συνέχισε να εργάζεται και του υπαγορεύτηκε να αλλάξει συμπεριφορά. Ανάμεσα στις εργάτριες τις οποίες είχε τρομοκρατήσει, μονάχα μία παραιτήθηκε ως διαμαρτυρία. Ένας κινέζος εργοδηγός χτυπήθηκε γιατί έβγαине με μια ντόπια εργάτρια, μα ένας άλλος κινέζος εργοδηγός μου είπε πως αυτή είναι μονάχα η μισή αλήθεια. Οι μαλαιοσιανοί νεολαίοι έχουν, υποστηρίζει, προειδοποιήσει όλους τους επιτηρητές του εργοστασίου πως η παρενόχληση των εργατριών θα επιφέρει φυσική αντεκδίκηση. Οι εργάτριες δαχτυλοδείχνουν τους εργοδηγούς που περιορίζουν το δικαίωμά τους στην προσευχή, και στην μετακίνηση μέσα στο χώρο εργασίας ή που τις πιέζουν υπερβολικά να φτάσουν τους στόχους παραγωγής. Οι ντόπιοι νεολαίοι, με μακρά παράδοση επιβολής αγρίας δικαιοσύνης και ξεκαθαρίσματος λογαριασμών, ήταν έτοιμοι να επιτεθούν στους άνδρες αυτούς. Κατά πάσα πιθανότητα ο κινέζος εργοδηγός χρησιμοποιήθηκε ως αποδιοπομπαίος τράγος, ως προειδοποίηση προς όλο το ανδρικό προσωπικό του εργοστασίου. Οι νεολαίοι δεν συμπάσχουν βέβαια απλά με την κακομεταχείριση των γυναικών στο εργοστάσιο, μα ένοιωθαν μνησικάκα προς κάθε ξένο-μαλαιοσιανό ή μη, ο οποίος βρίσκεται σε καθημερινή επαφή με τούτες τις ποθητές μαλαιοσιανές γυναίκες. Η αστυνόμευση της αγροτικής κοινωνίας από νεαρούς άνδρες επικεντρώνεται σε αποκλίνουσες κοινωνικές συμπεριφορές, ιδιαίτερα όταν εμπλέκονται "Ξένοι". Οι γέροι του χωριού δίνουν την έγκριση τους σε δραστηριότητες όπως οι επιθέσεις εναντίον των ξένων ανδρών τους οποίους θεωρούν καταπατητές της περιοχής και του γυναικείου πληθυσμού της. Κάθε ανυπόληπτη συμπεριφορά, όπως συχνές επισκέψεις σε σπίτι απάντρευτης γυναίκας, θεωρείται πως σπιλώνει την τιμή της. Μια τέτοια παράβαση διορθώνεται από ροπαλοφόρους νέους οι οποίοι απειλούν τον ένοχο, διαλύουν το ποδήλατο ή την μηχανή του και τον ευλοκοπούν. Αυτός ο τρό-

πος επιβολής της κοινωνικής νόρμας αποτελεί την σκαιά πλευρά των αγροτικών σχέσεων με τους "Ξένους". Οι δυο αστυνομικοί συνήθως προσποιούνται άγνοια σε σχέση με αυτά τα επεισόδια, προτιμώντας να διαπραγματευθούν κατ' ιδίαν με τον αρχηγό του χωριού σχετικά με πιθανά μέτρα για την μείωση των επιθέσεων εναντίον των ανδρών του εργοστασίου. Παράλληλα οι νεαροί προστάτες προσπαθούν να διασώσουν την τιμή τους απέναντι σε γυναίκες που αντί να κάθονται στα σπίτια τους, βγάζουν χρήματα τα οποία είναι απαραίτητα για την επιβίωση του χωριού.

Συνοψίζοντας, οι αλλαγές των θυμάτων πνευματικής καταληψίας κατακραυγάζουν τον ξεριζωμό που βιώνουν οι αγρότες σε έναν βιομηχανοποιημένο κόσμο. Το ζήτημα δεν αφορά μια κάποια "ψευδή συνείδηση", μα ούτε και καθημερινές μορφές αντίστασης που θα μπορούσαν να κλιμακωθούν σε μια γενικευμένη εξέγερση. Στα εργοστάσια που στέλνουν οι πολυεθνικές, η θέσπιση νέων υποκειμενικότητων αναπόφευκτα προκαλεί αντιδράσεις οι οποίες εν τούτοις δεν κατευθύνονται εναντίον του κεφαλαίου ή του κράτους. Η πνευματική εικονογραφία της ακαθαρσίας και της παραβίασης εκφράζονται ενάντια στην ανδρική καταπίεση και εκφράζουν μια βαθιά αίσθηση ηθικής αποσταθεροποίησης, επιμένοντας στην ύπαρξη μιας αρχέγονης ισότητας η οποία έχει τις ρίζες της σε μια κοινή, δίχως φύλο, ανθρωπότητα. Εκεί όπου αποτυγχάνει ο αυτοέλεγχος, η εγγραφή μικρο-διαμαρτυριών πάνω σε κατεστραμμένα μικροτσίπ αποτελεί μια ανώνυμη αντίσταση ενάντια στις αδυσώπητες επιταγές του βιομηχανικού συστήματος. Αυτές οι νομαδικές τακτικές, οι οποίες επιδρούν πάνω σε διαφοροποιημένα πεδία εξουσίας, δεν εκφράζουν μια ταξική εξέγερση, μα μονάχα μια τοπική συνθήκη. Οι σγαϊτάν ίπτανται πάνω από το πέρας των μαλαιοσιανών αγροτών από μια ηθική οικονομία προς μια εμπορευματική οικονομία. Υπαγόμενες σε συστήματα παραγωγής όπου οι αρχές συναρμολόγησης, αποσυναρμολόγησης και επανασυναρμολόγησης αποτελούν την κυβερνητική του ελέγχου, οι μαλαιοσιανές γυναίκες έχουν αποδημήσει προς την νεωτερική συνθήκη του ξεριζωμού. Κατασκευάζοντας καθ' υποκατάσταση πατρίδες και ταυτότητες, η εργατική τάξη της Μαλαισίας μπορεί να δημιουργήσει ξανά μια συλλογική συνείδηση η οποία θα ξεπεράσει τους τοπικιστικούς δεσμούς του χωριού. ☹

Dreamachine

(ή γίνε κι εσύ κάτι παραπάνω από άνθρωπος...)

Goeffrey Firmin

“Είχα μια καταιγίδα χρωματικών οραμάτων σήμερα στο λεωφορείο προς τη Μασαλλία. Καθώς περνούσαμε μια σειρά από δέντρα, έκλεισα τα μάτια μου κοιτώντας προς τον ήλιο που έδυε. Μια κατακλυστική πλημμύρα έντονων φωτεινών χρωμάτων ξεπετάχτηκε πίσω από τα βλέφαρά μου: ένα πολυδιάστατο καλειδοσκόπιο που στριφογύριζε μέσα στον χώρο. Έχασα την αίσθηση του χρόνου. Βρισκόμουν σ' έναν απέραντο κόσμο. Το όραμα διακόπηκε απότομα όταν προσπεράσαμε τα δέντρα. Ήταν πραγματικά ένα όραμα; Τι μου συνέβη;”

Απ' το ημερολόγιο του Μπράϊαν Γκύσιν, 21 Δεκεμβρίου, 1958

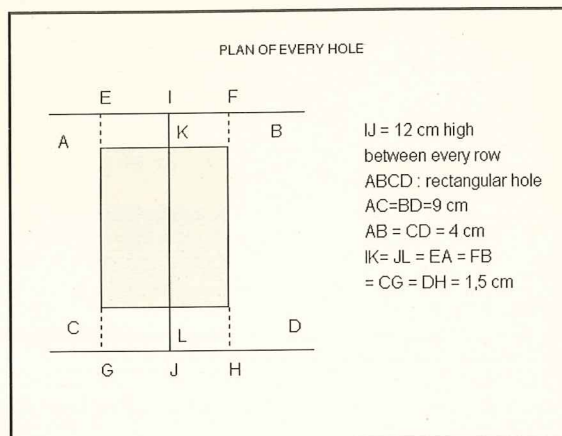
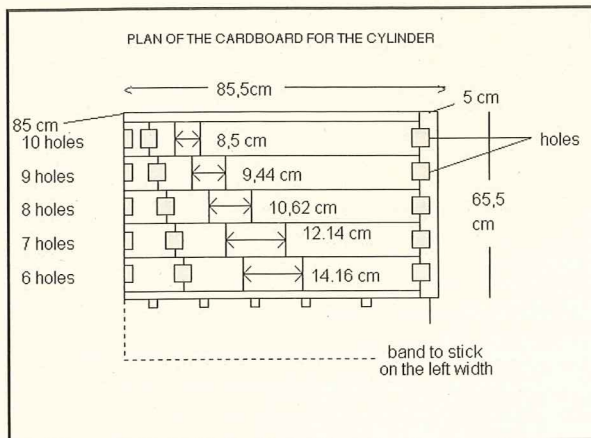
Κάπως έτσι ξεκινάει η ιστορία του dreamachine. Διαβάζοντας τις παραπάνω γραμμές, ο Ίαν Σόμερβιλ, μαθηματικός και φίλος του Γκύσιν, αποφασίζει να κατασκευάσει ένα μηχανήμα προβολής διακεκομμένου φωτός προκειμένου να αναπαράγει το εν λόγω φαινόμενο. Το αποτέλεσμα είναι οράματα παρόμοια με αυτά του Γκύσιν. Το 1960, ο Μπάρουζ δίνει στον Γκύσιν το βιβλίο "Ο ζωντανός εγκέφαλος" του Γκρέι Ουόλτερς στο οποίο ο Βρετανός νευρολόγος παρουσιάζει την ανακάλυψή του σχετικά με τις ταχύτατες επιδράσεις που μπορούν να επιφέρουν οι φωτεινές αναλαμπές όχι μόνο στον οπτικό φλοιό αλλά σε ολόκληρο τον εγκέφαλο. Ο Ουόλτερς φτάνει στο σημείο να αναρωτηθεί μήπως τελικά αυτό που οδήγησε τους πιθήκους να κατέβουν στη γη και να εξελιχθούν σε ανθρώπους δεν ήταν άλλο από τον δύοντα ήλιο που τους χτυπούσε σε τακτά χρονικά διαστήματα καθώς αυτοί πηδούσαν από δέντρο σε δέντρο ανυψώνοντας τους έτσι σε ένα υψηλότερο επίπεδο διανόησης. "Πιο θλιμμένοι αλλά και περισσότερο σοφοί", όπως μας λέει κι ο ίδιος...Ο Γκύσιν, φανερά συγκινημένος αλλά και ερπνευσμένος από τα λόγια αυτά, γράφει:

“Ένας πίθηκος έτοιμος έπεσε στο έδαφος και από τη σύγκρουση του ξέφυγε μια λέξη. Ίσως να είχε πονόλαιμο. Μίλησε. Η Λέξη ήταν η αρχή. Κοίταξε γύρω του και είδε τον κόσμο διαφορετικά. Χρώματα πιο φωτεινά, και πιο

έντονα - τα φανάρια του δρόμου λάμπουν το βράδυ σαν τεράστια πετράδια. Ο πίθηκος έγινε άνθρωπος. Πρέπει να μπορούμε να γίνουμε κάτι περισσότερο από άνθρωποι.”

Ύστερα από τρία χρόνια διαρκούς πειραματισμού, και μέσα από τη συνεργασία των Σόμερβιλ και Γκύσιν, το dreamachine γεννιέται στο Beat Hotel του Παρισιού. Στις 18 Ιουλίου 1961, ο Γκύσιν κατοχυρώνει την τεχνολογία της ονειρομηχανής του στο γραφείο ευρεσιτεχνίας ονοματίζοντάς την "συσκευή και διαδικασία για την παραγωγή καλλιτεχνικών οπτικών αισθήσεων". Στην επίσημη περιγραφή του, μεταξύ άλλων μας πληροφορεί ότι "η εφεύρεση αυτή, η οποία έχει καλλιτεχνικές αλλά και ιατρικές εφαρμογές, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής διότι τα αποτελέσματά της γίνονται αντιληπτά όταν κάποιος πλησιάζει με ανοικτά ή κλειστά μάτια τον εξωτερικό της κυλίνδρου, ο οποίος περιστρέφεται με συγκεκριμένη ταχύτητα και είναι διακεκομμένος κατά διαστήματα. Αυτές οι αισθήσεις μπορούν να διαφοροποιηθούν αλλάζοντας την ταχύτητα ή τα κενά του κυλίνδρου, ή αλλιώς τα χρώματα και σχέδια στο εσωτερικό του κυλίνδρου...”

Αν και το dreamachine αντιπροσωπεύει την πρώτη καταγεγραμμένη περίπτωση αυτοματοποίησης του φαινομένου αυτού, οι επιδράσεις του και η χρησιμότητά τους ως προς την "παραγωγή" οραμάτων ήταν γνωστή εδώ και αιώνες. Ήδη από τον 10ο αιώνα βρίσκουμε περιγραφές αισθήσεων παρόμοιες με αυτές του Γκύσιν, στα γραπτά του Ιρανού συγγραφέα Νατζμοντινίν Κομπρά, ενώ σύμφωνα με ιστορικές πηγές ο Μέγας Πέτρος της Ρωσίας αλλά και η Αικατερίνη των Μεδίκων έκαναν χρήση μιας παρόμοιας τεχνικής, τοποθετώντας κάποιον φουκαρά πάνω σ' ένα πύργο να κοιτάει ολημερίς τον ήλιο διακόπτοντας ρυθμικά το φως με τις ανοικτές παλάμες του (κατά τα λεγόμενα του Γκύσιν, στη περίπτωση της Αικατερίνης, ο εν λόγω φουκαράς δεν ήταν άλλος από τον πολλά οραματιζόμενο Νοστράδαμο). Τι είναι λοιπόν το dreamachine; Ένας φτηνός, εύκολος, ακίνδυνος και μη εθιστικός τρόπος για να ανυψωθείς σε ανώτερα πεδία διανόησης, ή ένα μιανό κατασκεύασμα το οποίο μπορεί να προκαλέσει "έντονα οράματα και

τρομακτικές ενοράσεις"; Πριν από μόλις 10 χρόνια, σε μια παρουσίαση σχετικά με τη συνεισφορά του Μπάροουζ στις τέχνες, μια οργάνωση φανατικών χριστιανών εισέβαλε στο χώρο της έκθεσης σε μια μάταιη προσπάθεια να σώσει τις ψυχές των καλεσμένων από τα νύχια του άρχοντα του σκότους. "ΜΕΤΑΝΟΕΙΤΕ ΑΜΑΡΤΩΛΟΙ!" έγραφαν τα φυλλάδια. Ο λόγος φυσικά δεν ήταν άλλος από το σατανικό dreamachine το οποίο, σύμφωνα με την οργάνωση "Φίλοι που Καταλαβαίνουν τον Κέρτ" (τα αρχικά της οποίας στα αγγλικά είναι "FUK") ήταν το καταλυτικό στοιχείο στην αυτοκτονία του Κέρτ Κορπαίν. Λίγους μήνες πριν τον θάνατό του, ο Κέρτ είχε αποκτήσει το περίφημο δημιούργημα του Γκόντφριν, του οποίου ο Μπάροουζ είχε υπάρξει μέγας υποστηρικτής. "Αν ο Κέρτ δεν είχε έρθει σε επαφή με τον κατασκευαστή [του dreamachine], σήμερα θα ήταν ακόμη κοντά μας" υποστηρίζει η Κόρτνεϊ. "Ένα επικίνδυνο κατασκεύασμα, υπεύθυνο για δεκάδες αυτοκτονίες απ' το '60 και μετά" το χαρακτηρίζει η FUK. Παραδόξως, ο κατασκευαστής του συγκεκριμένου, μοιραίου, dreamachine Ντέιβιντ Τούνταρντ φαίνεται να συμφωνεί, περιγράφοντας την ψυχική κατάσταση του Κορπαίν μετά από υποτιθέμενες 72 ώρες συνεχούς χρήσης του μηχανήματος ως εξής: "Ένιωθε σαν να ήταν συγχρόνως ο Ουόρχολ, ο Βάγκνερ και ο Σατανάς. Βρισκόταν σε ένα ιδιαίτερο μέρος το οποίο απαιτούσε μια έγκαιρη αυτοκτονία. Έμοιαζε σαν να ήταν η τέλεια απόφαση". Αν ζηλέψατε όπως εμείς, σας παραδίδουμε με πλήρη αναρμοδιότητα τα σχέδια για την κατασκευή του δικού σας dreamachine σε λίγα μόνο λεπτά ακολουθώντας 15 απλά βήματα. Μα, εδώ μπορείτε να χαρίσετε στον εαυτό σας "γαλήνη, αυξημένο δείκτη νοημοσύνης, καλύτερο ενδο-ημισφαιρικό συντονισμό, και βελτιωμένες νοητικές λειτουργίες", κι όλα αυτά χωρίς ναρκωτικά (δηλαδή σχεδόν τζάμπα), κι εσείς ακόμα κάθεστε;

ΥΛΙΚΑ

1 πικάπ που να δουλεύει στις 78 στροφές, - 1 μεγάλο κορμάτι χαρτόνι. Όσο πιο σκούρο, τόσο το καλύτερο (να

μην μπορεί να το διαπεράσει το φως μιας λάμπας των 100W), 1 χάρακα, 40cm, 1 μολύβι, 1 γόμα, κόλλα για χαρτί, 1 κοπίδι, 1 λάμπα των 100W, 1 ντουί, 1 αρσενική πρίζα, 6 μέτρα καλώδιο, 1 πολύπριζο, 1 μέτρο, μανταλάκια.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ DREAMACHINE

Για να φτιάξεις ένα dreamachine, χρειάζεσαι έναν κύλινδρο με τρύπες, στερεωμένο πάνω σε ένα πικάπ που γυρίζει με 78 στροφές το λεπτό. Στη μέση του μηχανήματος μπαίνει μία λάμπα των 100W. Όταν κάθεσαι μπροστά στο μηχανήμα, το φως της λάμπας πρέπει να πέφτει στα μάτια σου διακεκομμένα με έναν ρυθμό ανάμεσα σε 7 και 13 αναλαμπές το δευτερόλεπτο, ο οποίος είναι και ο ρυθμός των κυμάτων Άλφα του εγκεφάλου.

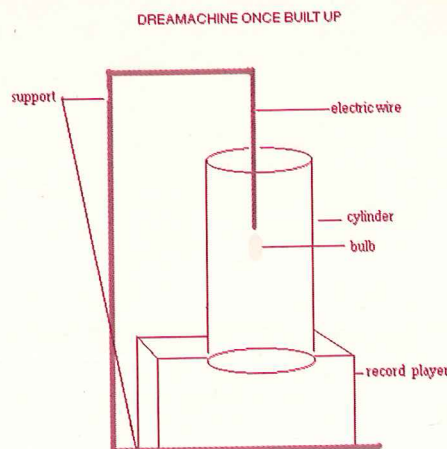
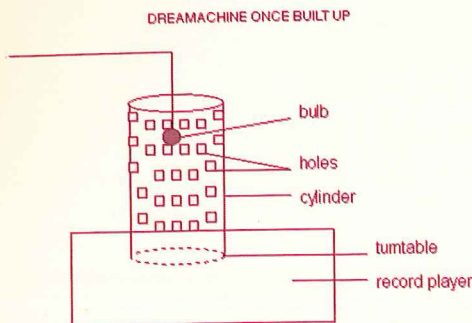
ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Ο ρυθμός των αναλαμπών πρέπει να είναι μεταξύ 7 και 13 αναλαμπές ανά δευτερόλεπτο
- Το πικάπ γυρίζει με ταχύτητα 78 στροφές ανά λεπτό
- Κάθε δευτερόλεπτο το πικάπ κάνει 1,3 στροφές
- 1 αναλαμπή ισούται με μία τρύπα στον κύλινδρο
- Ο κύλινδρος πρέπει να έχει σειρές με 6 έως 10 τρύπες η κάθε μία προκειμένου να εκπέμπει μεταξύ 7 και 13 αναλαμπές το δευτερόλεπτο

Στις παρακάτω οδηγίες έχει χρησιμοποιηθεί ένα πικάπ με περιφέρεια 85.5cm.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

1. Μέτρησε την περιφέρεια του πικάπ
2. Κόψε το χαρτόνι ώστε να ισούται με την περιφέρεια του πικάπ + 4,5 cm (αυτό θα είναι το περιθώριο που θα κολληθεί για να γίνει ο κύλινδρος). Στην περίπτωση αυτή έχουμε $85,5 + 4,5 = 90\text{cm}$. Τράβηξε μια γραμμή από πάνω μέχρι κάτω στα 4,5cm (για να ξεχωρίζουν)
3. Μέτρησε 2 εκατοστά από το πάνω μέρος του χαρτονιού και 3 από το κάτω. Τράβηξε δύο παράλληλες γραμμές από την αρχή του χαρτονιού μέχρι την γραμμή των 4,5cm. Το χαρτόνι πρέπει να έχει συνολικό πλάτος 65cm. Η λουρίδα που απομένει ανάμεσα στις δύο γραμμές πρέπει να έχει διαστάσεις 85,5cm x 60cm.

4. Χώρισε τα 60cm σε 5 ίσα μέρη των 12cm. Τράβηξε τις ανάλογες γραμμές ώστε να έχεις 4 παράλληλες, ίσες γραμμές.

5. Σειρά έχουν οι τρύπες. Η πάνω γραμμή θα έχει τις περισσότερες (10 τρύπες) ενώ η τελευταία θα έχει τις λιγότερες (6 τρύπες) ώστε η βάση να είναι όσο πιο σταθερή γίνεται. α) Πάνω γραμμή :

* Χώρισε τη γραμμή σε 10 ίσα μέρη : $85,5/10 = 8,55$ cm

* Τράβηξε τις γραμμές ώστε να έχεις 9 παράλληλες γραμμές 8,55cm η κάθε μία από την άλλη, φτιάχνοντας έτσι 10 παραλληλόγραμμα με διαστάσεις 12x8,55 cm.

* Ακολούθησε το σχεδιάγραμμα για τις τρύπες: η γραμμή 1J αντιπροσωπεύει τις γραμμές που μόλις τράβηξες. Σ' αυτή τη γραμμή, μέτρα 2 φορές 1,5 cm, από το 1 και από το J, ώστε να αποκτήσεις τα σημεία K και L. Από αυτά τα σημεία, κάθετα προς τη γραμμή 1J, μέτρα τα σημεία A, B, C and D, 2 cm από το K και το L. Ένωσε τα σημεία A και B, B και D, D και C, C και A. Το παραλληλόγραμμα που δημιουργείται είναι η τρύπα.

* Επανάλαβε το ίδιο για όλες τις τρύπες της σειράς αυτής. Στην αριστερή πλευρά, έχεις μόνο μισή τρύπα. Στη δεξιά πλευρά, πέφτει απάνω στο κομμάτι που θα κολληθεί. Η μισή τρύπα αριστερά με τη μισή από δεξιά θα κάνουν μία ολόκληρη μόλις ενωθεί ο κύλινδρος (αυτό ισχύει για όλες τις σειρές).

β) Δεύτερη σειρά :

Θα έχει 9 τρύπες. Επαναλαμβάνεις τα βήματα της προηγούμενης σειράς, αλλά διαιρείς το μήκος του χαρτονιού σε 9 μέρη, άρα $85,5/9 = 9,44$ cm. Συνεχίζεις αντίστοιχα και με τις άλλες σειρές.

γ) Τρίτη σειρά :

8 τρύπες : $85,5 / 8 = 10,62$ cm

δ) Τέταρτη σειρά :

7 τρύπες : $85,5 / 7 = 12,14$ cm

ε) Πέμπτη σειρά :

6 τρύπες : $85,5 / 6 = 14,16$ cm

Κάθε τρύπα έχει τις ίδιες διαστάσεις, ανεξαρτήτως σειράς.

6. Μόλις σχεδιάσεις όλες τις τρύπες, κόψ' τις με το

κοπίδι (κράτα τα κομμένα κομμάτια, θα σου χρειαστούν αργότερα)

7. Βάλε το χαρτόνι πάνω στο πικάπ δίνοντας του κυλινδρικό σχήμα και χρησιμοποίησε τα μανταλάκια για να διατηρήσεις το σχήμα προσωρινά. Σιγουρέψου ότι χωράει σωστά στη βάση του και ότι οι μισές τρύπες (αριστερά-δεξιά) εφαρμόζουν καλά. Μην το κολλήσεις ακόμα.

8. Αν το πικάπ έχει λαστικένια επιφάνεια, ξεκόλλησε τις άκρες της. Αν όχι, κόψε έναν κύλινδρο από χαρτόνι σαν να ήταν δίσκος για πικάπ, με τρύπα στη μέση, και εφάρμοσε το στη βάση.

9. Χρησιμοποίησε τα αποκόμματα από τις τρύπες για να φτιάξεις "γλώσσες" γύρω από τη βάση του κυλίνδρου σου. Κόλλα τις καλά.

10. Ο κύλινδρος σου είναι έτοιμος. Κόλλα τις δύο πλευρές. Βγάλε τα μανταλάκια μόνο όταν στεγνώσει τελείως η κόλλα.

11. Δίπλωσε τις γλώσσες κάτω από τη λαστικένια επιφάνεια του πικάπ ώστε να μην πέφτει καθώς γυρίζει. Έλεγξε ότι δεν πέφτει καθώς γυρίζει.

12. Συναρμολόγησε της λάμπα, το ντουί, τη πρίζα και το καλώδιο.

13. Στερέωσε το καλώδιο κάπου ώστε να φωτίζει χωρίς να ακουμπάει τον κύλινδρο. Το ύψος της λάμπας πρέπει να είναι προσαρμόσιμο ώστε να μπορείς να διαλέγεις ποια σειρά θες να φωτίσεις.

14. Βάλε το πικάπ στη πρίζα (ρυθμισμένο στις 78 στροφές), άναψε τη λάμπα, Κάτσε αναπαιτικά και πλησίασε όσο μπορείς περισσότερο. Κλείσε τα μάτια σου και δες. Οι εικόνες διαφοροποιούνται ανάλογα με την απόσταση από το dreamachine, την επιλογή σειράς (πολλές ή λίγες τρύπες) και την πίεση που ασκείς στα βλεφαρά σου.

15. Γίνε και εσύ κάτι παραπάνω από άνθρωπος...

κρύα μάτια μας παρακολουθούν καθώς περνάμε. Όταν αντικρίζεις τον πόνο

της Ασίας, δεν μπορείς μήτε να τον κοιτάξεις, μήτε να γυρίσεις αλλού το κεφάλι. Στην Ινδία, η ανθρώπινη εξαθλίωση είναι τόσο βαθιά, που μπορείς να χωνέφεις μόνο κάποιες αδέσποτες λεπτομέρειες: ένα φασιωμένο πόδι ή ένα νεκρό μάτι, ένα άρρωστο σκυλί του κλότσου που μασουλάει το μαραμένο χορτάρι, μια πανάρχαια γυναίκα που ανασηκώνει το σάρι της για να ανακουφίσει τα ζαρωμένα της άντερα στην άκρη του δρόμου. Κι όμως, στο Βαρανάσι υπάρχει μια ελπίδα για ζωή λησμονημένη σε πόλεις όπως η Καλκούτα, που μοιάζει να έχει παραδοθεί σε αυτούς που πέθαναν κι εκείνους που πεθαίνουν στα χαντάκια των δρόμων της.

Ο Σίβα χορεύει στα καυτερά φαγητά, στα εύθυμα κουδούνια των αμέτρητων ποδηλάτων, στις θυμωμένες κόρνες των λεωφορείων, στην φλυαρία των πιθήκων των ναών, στην κατακόκκινη βούλα "τίκκα" στα μέτωπα των γυναικών, ακόμα και στην μυρωδιά καφαλισμένης ανθρώπινης σάρκας που γεμίζει τα γκάτς, τα σκαλοπάτια της όχθης του ποταμού. Οι άνθρωποι χαμογελάνε - αυτό είναι το μεγαλύτερο θαύμα. Στην ζέστη και στην μπόχα και στις στριγγλιές του Βαρανάσι, όπου, ενώ ο ήλιος ανατέλλει όλος κάψα, τα χελιδόνια πετάνε πάνω από τον απέραντο σιωπηλό ποταμό σαν ψυχές που αποχωρούν, χαίρεσαι να βλέπεις το χαμόγελο ενός τυφλού κοριτσιού, τον Ινδουιστή κύριο με το άσπρο σαρίκι να κοιτάει γαλήνιος τον οδηγό λεωφορείου που τον βρίζει, το ζητιανάκι που παίζει φλογέρα, την γριά που με αργό ρυθμό χύνει το ιερό νερό του Γάγγη, του Ποταμού, πάνω σ' έναν μπογιατισμένο κόκκινο ελέφαντα από πέτρα.

Κοντά στα σκαλοπάτια με τις πυρές, και την βιομηχανία του θανάτου, ένα παλάτι του ποταμού έχει ζωγραφιστεί με τεράστιους ριγέ τίγρεις.

Σίγουρα το Βαρανάσι είναι ο προορισμός αυτού του αρχαίου Ινδουιστή που συναντήσαμε έξω από την Ποκχάρα, ριγμένο σε ένα καλάθι που το μετέφεραν στους ώμους τους, πάνω σε κοντάρια, τέσσερεις υπηρέτες - φαίνεται να πηγαίνει στο τελευταίο του προσκύνημα στην Μητέρα Γάγγη, στους σκοτεινούς ναούς που περιτριγυρίζουν τα σκαλοπάτια των νεκρών, σε εκείνα τα πανδοχεία όπου ο προσκυνητής περιμένει την σειρά του για να σμίξει με τα λευκοσαβανωμένα πτώματα στην άκρη του ποταμού, και περιμένει πάλι να τον ξαπλώσουν πάνω στους σωρούς των καυσόξυλων. Οι βοηθοί θα σκουντήσουν το κιτρινωμένο πόδι του, τον ζαρωμένο αγκώνα, πίσω στη φωτιά, και θα σπρώξουν τα απομεινάρια του από την φλεγόμενη πλατφόρμα στο γρήγορο ποτάμι. Και πάλι, θα μείνουν αρκετά ξεροκόμματα για να συντηρήσουν στην ζωή τους μακροκέφαλους, σκελετωμένους σκύλους που γυρνάνε σαν φαντάσματα στις στάχτες, ενώ οι ιεροί γύπες, τεράστια, άσπρα, σιωπηλά πλάσματα, θα σπαράξουν τα πέτσινά λουριά που έδεναν τούτο το ξεφτισμένο κορμί στο φορείο του.

Ο γέρος έχει φαγωθεί από τα μέσα. Αυτό το τυφλό και λαίμαργο βλέμμα, η σκαμμένη του θωριά, και το στόμα που χάσκει, φανερώνουν ποιος κατοικεί τώρα μέσα του, ποιος κοιτάζει μέσα από τα μάτια του.

Σκύβω το κεφάλι στον Θάνατο που περνά, και στ' αυτιά μου έρχεται ο ήχος των δικών μου ποδαριών στο μονοπάτι. Ο αρχαίος χάνεται στον κόσμο των σκιών, και δεν μου δίνει σημάδι. ❧

Σατανικός Νανικός

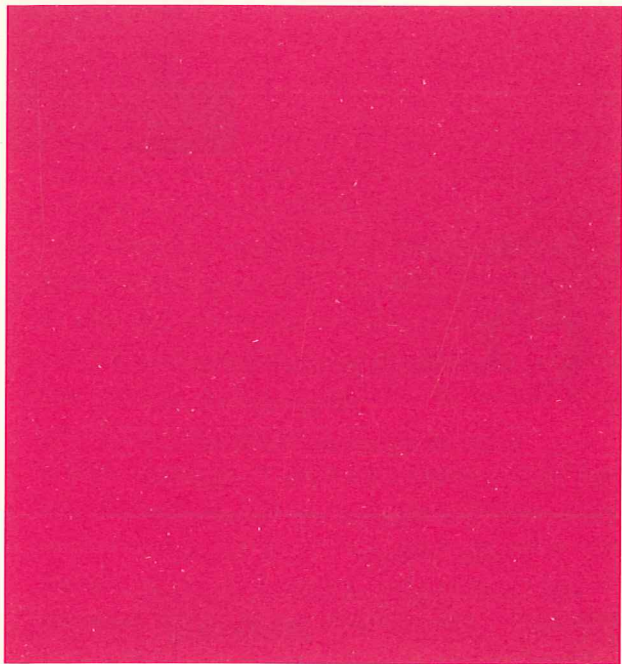
Σακώθηκα με τ' αγόρι μου –
τα γράμματά μου
επιστράφηκαν με τη σημείωση
«Άγνωστος Παραλήπτης - Κι Άντε Γαμήσου»
Πνιγμένος στα δάκρυα και τη μοναξιά
προσευχήθηκα – στον Σατανά:
«οι λυγμοί και η αϋπνία με άφησαν
εξήντα κιλά –
δε σε νοιάζει
που υποφέρω;
Που είμαι τόσο θλιμμένος
ώστε σχεδόν στέρεψα από λαγνεία;
Η ανάμνησή του εμποδίζει
τα καθήκοντά μου προς Εσένα:
Αμαρτάνω με μισή καρδιά - και νοιώθω να
μου 'ρχεται μια κρίση μετάνοιας;
Ναι! Φρόντισε να σαλέψεις την καρδιά
τούτου τ' αγοριού για μένα (ξέρεις πώς!)
αλλιώς θα αποσυρθώ από την Αμαρτία: από την Ποίηση, από το
Τραγούδι,
απ' το να μουσκεύω τις φλέβες μου στο κρασί!
Και θα διαβάσω το Κοράνι! Θα αρχίσω να
πηγαίνω στο κατηχητικό! Θα κάνω κάθε χρόνο προσκύνημα στη Μέκκα,
και θα συσσωρεύσω τόση αρετή που θα...που θα...»

19 *Fresh Machine*

Ε, λοιπόν, δεν πέρασαν τρεις μέρες, όταν ξαφνικά
ο αγαπημένος μου επέστρεψε έρποντας σε μένα
ζητιανεύοντας να ξανασμίξουμε. Αν ήταν ωραία;
Δυο φορές πιο ωραία από ό,τι πριν!
Αχ! Η χαρά μετά τη θλίψη!
Η καρδιά σχεδόν δεν την βαστάει!
Αχ! Η κάβλα!...και βέβαια, από τότε
έχω τις καλύτερες σχέσεις
με τον Πατέρα του Ψεύδους.

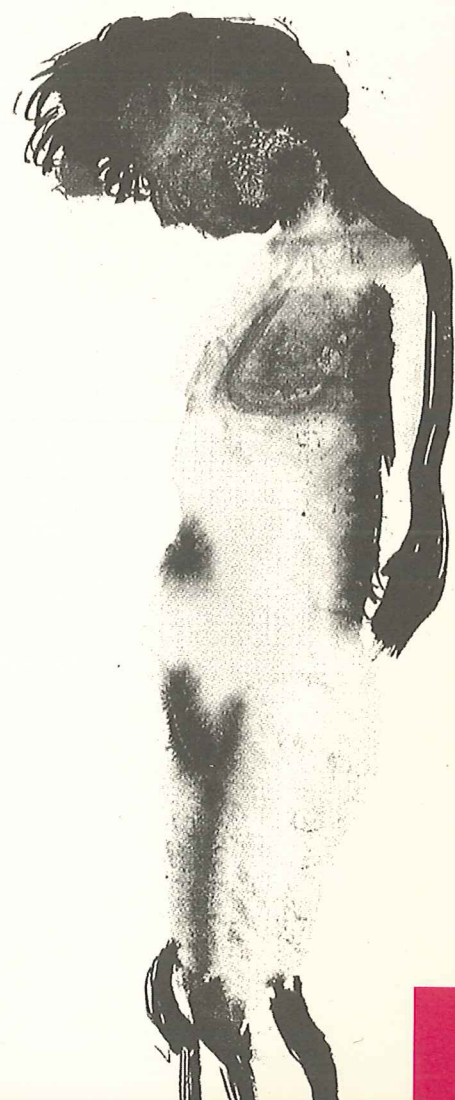

Αμπού Νουβάς, Περσία, 8ος αιώνας.

Flesh
Machine 20

Transgender και άλλες νεράιδες

για συνέντευξη για τα φύλα και τα gay κινήματα στο Σαν Φρανσίσκο

Ε τον Spike συναντηθήκαμε για πρώτη φορά τυχαία σε ένα μικρό Κυκλαδονήσι, ενώ την συνέντευξη την εκμυστέψαμε σε δύο μακριές δόσεις σε κάποιο καφενείο στα Εξάρχεια. Ο συνολικός χρόνος αυτής ξεπερνάει τις 3 ώρες, κι έτσι η πλήρης απομαγνητοφώνησή της δεν μπορεί να παραταθεί εδώ για λόγους χώρου. Ωστόσο πιστεύουμε πως το όποιο μοντάζ δεν επηρεάζει το περιεχόμενο ή την έμφαση των απόψεων του συντρόφου.

Flesh Machine 22

Spike - Λοιπόν ήθελα να σας πω ότι στο San Francisco αυτή τη στιγμή ένα πράγμα είναι πολύ ενδιαφέρον. Έχουμε πολλές λεσβίες που θεωρούνται αγόρια. Έχουν τα κοντά τους μαλλιά, μπλαμπλαμπλά και παίρνουν ορμόνες και έχουν γένια και όλα αυτά είναι πλέον διαδεδομένα.

Flesh Machine - Διαδεδομένα; Σε ποιο βαθμό;

Spike - Ε, σε τι βαθμό; Είναι ακόμα αρκετά περιθωριακό, αλλά στη γειτονιά μου στο SF τι να πω; Ναι, βλέπεις πολλές γυναίκες με μουστάκι και γένια. OK όταν λέω πολλές εννοώ 20-25.

FM - Στη γειτονιά σου;

Spike - Ναι, και το όλο transgender κίνημα ενισχύεται συνεχώς και έχει μεγάλη υποστήριξη από το gay pride και τέτοιου είδους κόλπα. Είναι εξίσου σημαντικό σήμερα να είσαι transgender με το να είσαι gay ή λεσβία ή bisexual. Έτσι πολλές λεσβίες θεωρούν τους εαυτούς τους άνδρες. Ξέρω μια λεσβία, δεν θυμάμαι το όνομα του, το όνομά

της αλλά είναι πολύ ψηλός, με ευρισμένο κεφάλι, μεγάλους μυς και βγαίνει έξω ξεμπλούζωτη σε πορείες και σε τέτοια. Ακόμα ένας φίλος μου, ο Μάρτιν, είναι νομίζω 29 χρονών τώρα και ήτανε κορίτσι πριν. Άλλαξε φύλο στα 19 του. Άλλαξε από κορίτσι σε αγόρι και είναι κοντούλης, πανκ με ευρισμένο κεφάλι και τατού στο στήθος και στα μπράτσα του, και έχει εγχειριστεί νομίζω ήδη 3 φορές αλλά δεν έχει τελειώσει, αυτά τα πράγματα είναι πολύ ακριβά βέβαια. Και αν δεις τον Μάρτιν, είναι αγόρι, και όταν τον γνώρισα 3 με 4 χρόνια πριν, νόμιζα πως ήταν αγόρι.

FM - Αλλά είναι κορίτσι.

Spike - Ήτανε κορίτσι. Τώρα είναι αγόρι

FM - Και πάει με αγόρια ή με κορίτσια;

Spike - Λοιπόν, κοίτα, τώρα πια είναι αγόρι αλλά θεωρεί τον εαυτό του αρσενικό gay. Του αρέσουνε τα αγόρια. Εννοώ θεωρεί τον εαυτό του περισσότερο bisexual γιατί ορισμένες φορές κοιμάται και με

κορίτσι, αλλά προτιμάει τα αγόρια.

FM - Είναι ενεργητικός ή παθητικός; Ή και τα δύο;

Spike - Νομίζω ότι είναι και τα δύο, αλλά για αυτόν όταν είναι ενεργητικός πρέπει φυσικά να χρησιμοποιεί δονητές ή strap-ons, βέβαια. Διότι με την επέμβαση δεν είναι το ίδιο πράγμα όπως με το...

FM - Το πραγματικό;

Spike - Ναι, και γουστάρει σαδομαζό και bondage και τέτοια πράγματα, θέλω να πω έχω δει φωτογραφίες. Είναι πολύ ενδιαφέρον!

FM - Ναι, φυσικά.

Spike - Η αλήθεια είναι ότι πριν από δυο χρόνια ίσως κοιμήθηκα μαζί του, φασωθήκαμε και, ναι, ήτανε ενδιαφέρον, εννοώ παραξενεύτηκα το ότι το βρήκα ενδιαφέρον.

FM - Επειδή ο τύπος ήταν κορίτσι.

Spike - Ναι, γιατί δε μου

αρέσουν τα κορίτσια, μ' αρέσουν τα αγόρια. Νομίζω όμως ότι επειδή όσο καιρό τον ήξερα τον νόμιζα αγόρι, τελικά λειτούργησε. Βέβαια φασωθήκαμε μια φορά και περάσαμε καλά, αλλά αυτό ήταν όλο, τώρα είμαστε απλά φίλοι.

FM - Όστε το όλο ζήτημα του φύλου είναι πολύ...

Spike - Ρευστό, πάρα πολύ ρευστό! Στο SF πολλοί straight πειραματίζονται με αγόρια, θέλουν να δοκιμάσουν να δούνε πώς είναι. Straight κορίτσια θέλουν να δούνε πώς είναι με άλλα κορίτσια, λεσβίες με gay αγόρια. Τέτοια πράγματα. Είναι ενδιαφέρουσα περίοδος γιατί πολλοί άνθρωποι είναι ανοιχτόμυαλοι σεξουαλικά, και έτσι είναι το σεξ, είναι όμορφο να πειραματίζεσαι

ακόμα κι αν δεν σου βγει τελικά, είναι ωραίο με την προϋπόθεση ότι οι δύο ή οι τρεις ή οι τέσσερις που παίρνουν μέρος συναινούν, ότι όλοι θέλουν να το κάνουν, τότε έχει ενδιαφέρον.

FM - Έναν τεχνικό όρο τώρα, γιατί δεν είμαστε βέβαιοι πως καταλάβαμε. Όταν les transgender είναι το ίδιο πράγμα με το τρανσέξουαλ;

Spike - Ναι.

FM - Είναι λοιπόν κάποιος που αλλάζει το κοινωνικό του φύλο ή το βιολογικό του φύλο του; Γιατί τα δυο πράγματα είναι διακριτά.

Spike - Ναι, έτσι είναι. Κοίτα, κυριολεκτικά αλλάζουν το κοινωνικό τους φύλο, μπορείς

να πεις ότι κάποιος είναι transgender είτε έχει εγχειρισθεί είτε όχι. Θεωρείται transgender.

FM - Είναι κάτι πιο γενικό.

Spike - Ναι.

FM - Είναι διαδεδομένο στους ριζοσπαστικούς κύκλους;

Spike - Κοίτα, όχι. Εχμμ, θεωρείται ριζοσπαστικό μέσα στην ομοφυλόφιλη κοινότητα.

FM - Αναγνωρίζεται ως πολιτικό ζήτημα;

Spike - Όχι, όχι πραγματικά. Νομίζω ότι αναγνωρίζεται ως τέτοιο περισσότερο μέσα στην ομοφυλόφιλη κοινότητα, αν και αρχίζει σιγά-σιγά να αναγνωρίζεται και στον straight ριζοσπαστικό χώρο.

FM - Παρατηρείται και σε άλλες πόλεις;

Spike - Ναι, ναι, ναι, αν και περιορίζεται στις μεγαλουπόλεις όπως η ΝΥ, το Σικάγο το LA, αλλά είναι όλο και πιο σύννηθες.

FM - Και αυτοί οι άνθρωποι φτιάχνουν οικογένειες;

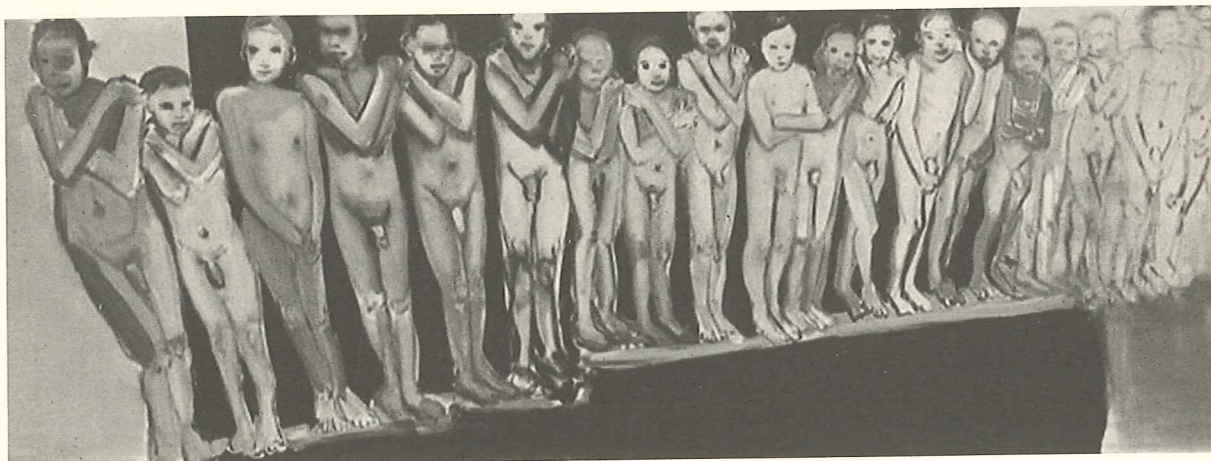
Spike - Ναι, βέβαια

FM - Πυρηνικές οικογένειες;

Spike - Ορισμένοι ναι. Θυμάμαι έναν άνδρα που ξέρω, είναι γύρω στα 50 και είναι με έναν άλλο άνδρα εδώ και 30 χρόνια, είναι σαν παντρεμένοι. Βρίσκεις λοιπόν σχέσεις που ακολουθούν το πυρηνικό στερεότυπο, αλλά βρίσκεις κι άλλες πιο ριζοσπαστικές.

FM - Μπορείς να πεις ότι υπάρχει μια αλλαγή στην αντίληψη της ίδιας της επιθυμίας, της ποιότητας της επιθυμίας, ή πρόκειται απλά για μια αλλαγή σε ό,τι αφορά το

αντικείμενο της επιθυμίας;

Spike - Τι εννοείς "ποιότητα της επιθυμίας";

FM - Για παράδειγμα η κτητικότητα ή η κυριαρχικότητα.

Spike - Κοίτα, αυτό εξαρτάται βέβαια από το άτομο, φυσικά μόνο και μόνο επειδή είναι διαφυλικό δεν σημαίνει ότι ...

FM - Δρουν συνειδητά ενάντια στην κυριαρχία.

Spike - Όχι βέβαια. Πρόκειται για τον ίδιο άνθρωπο. Αν ήταν κτητικός ή κτητική πριν διαφυλιστεί θα συνεχίσει να είναι, αν ήταν πολύ ανοιχτός ή ανοιχτή κατά πάσα πιθανότητα θα συνεχίσει να είναι.

FM - Νομίζεις γενικά πως οι ετεροφυλόφιλες και οι ομοφυλόφιλες σεξουαλικές σχέσεις έχουν διαφορετικές εξουσιαστικές βάσεις;

Spike - Όχι, αν κι εξαρτάται από τη συγκεκριμένη περίπτωση.

FM - Διότι στις ετερόφυλες σχέσεις το ποιος τον δίνει και ποιος τον παίρνει είναι δεδομένο.

Spike - Σε γενικές γραμμές ναι, υπάρχουν εξαιρέσεις

FM - Βέβαια, ωστόσο στις

ομοφυλοφιλικές σχέσεις υπάρχει μια άλλη κατάσταση, μπορείς να γαμάς την μια μέρα και να γαμιέσαι την άλλη με τον ίδιο άνθρωπο.

Spike - Εξαρτάται από την περίπτωση. Σε ορισμένες ομοφυλοφιλικές σχέσεις είναι πάντα ο ένας εραστής που γαμάει, και ο άλλος πάντοτε γαμιέται. Σε άλλες περιπτώσεις η σχέση είναι πιο διττή.

FM - Δεν θα έλεγες λοιπόν πως υπάρχει ένα δομικά απελευθερωτικό στοιχείο στις ομοφυλοφιλικές σχέσεις;

Spike - Κοίτα, για παράδειγμα ανάμεσα στους gay άνδρες υπάρχει αυτό που λέμε "pushy bottom", ένα αγόρι που γουστάρει τόσο πολύ να γαμιέται που γίνεται κυριαρχικό.

FM - Μπορείς να το εξηγήσεις αυτό;

Spike - Ναι, OK, για παράδειγμα ο ενεργητικός εραστής βρίσκεται ξαπλωμένος ανάσκελα με το καυλί του σε σύση και ο pushy bottom ανεβαίνει και κάνει όλη τη δουλειά για να το απολαύσει, κι αυτός που βρίσκεται ξαπλωμένος γίνεται παθητικός, απλά ξαπλώνει.

FM - Μια αναστροφή της κατάστασης.

Spike - Ναι!

FM - Κι έτσι δεν είναι πια ο ενεργητικός που κυριαρχεί.

Spike - Ακριβώς!

FM - Οι σχέσεις λοιπόν πολλαπλασιάζονται.

Spike - Ναι. Ήθελα να ξεκαθαρίσω πως το κοινωνικό φύλο είναι ρευστό και δεν είναι μονάχα αρσενικό και θηλυκό, αγόρι ή κορίτσι, είναι μια γκρίζα περιοχή, και κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να επιλέξει με τι ή ως τι θα ταυτιστεί. Δεν είναι μαύρο και άσπρο.

FM - As πάρουμε για παράδειγμα τον Μάρτιν, θα θεωρούσες ότι έχει επιλέξει μια συγκεκριμένη ταυτότητα, ότι έχει αποκτήσει ένα σταθερό φύλο, ή όχι;

Spike - Ναι, νομίζω πως για αυτόν είναι σταθερό

FM - Είναι σταθερό, είναι κορίτσι τώρα...

Spike - Χαχαχα!

FM - Χαχαχαχα! Θέλω να πω, αγόρι.

Spike - Ναι, κι αν δεν κάνω λάθος θεωρεί τον εαυτό του αγόρι, αλλά θεωρεί τον εαυτό του και trannyfag.

FM - Τι πράγμα;

Spike - Trannyfag, tranny δηλαδή τρανσέξουαλ, και fag, faggot, αδερφή. Ναι.

FM - Υπάρχει λοιπόν μια τέτοια ταυτότητα στο SF;

Spike - Ναι, βέβαια. Και μάλιστα ο Μάρτιν είναι σε μια νέα ταινία που νομίζω λέγεται "Trannyfags".

FM - Ανεξάρτητης παραγωγής;

Spike - Ναι, δεν είναι της Ντίσνεϊ, χαχαχαχα!

FM - Ντοκιμαντέρ;

Σπαικ - Ναι, αλλά δεν το έχω δει ακόμα.

FM - Ωραία, μήπως θα μπορούσες τώρα να μας ξεχωρίσεις τρία βασικά ομοφυλόφιλα κινήματα στην Αμερική; Το ένα είναι το Gay Pride, το άλλο αυτό που ονόμαζες Gay Shame, και το τρίτο οι Radical Fairies. Ποιες είναι οι διαφορές τους;

Spike - Λοιπόν, το Gay Pride είναι πολύ mainstream. Είναι πολύ οργανωμένο, εντελώς καταναλωτικό, προσκολλημένο στη μόδα, στα κουρέματα, στην υποτιθέμενη τελειότητα. Πολλοί άντρες πάνε κάθε μέρα στο γυμναστήριο και χτίζουν μους επί πέντε ώρες. Είναι πολύ στερεοτυπικά gay. Οι παρελάσεις τους σπονσοράρονται από την Budweiser, τις United Airlines, κι άλλες πολυεθνικές που βασίζουν τα κέρδη τους στην εκμετάλλευση. Και γενικά οι gay άνδρες έχουνε λεφτά γιατί δεν κάνουν παιδιά κι έτσι αν έχουνε καλές δουλειές τότε το εισόδημά τους είναι διαθέσιμο, έτσι αποτελούν υψηλούς στόχους του marketing.

FM - Στο Gay Pride υπάρχουν περισσότερο άνδρες ή και κοπέλες και λεσβίες;

Spike - Κυρίως άνδρες, αλλά υπάρχουν και λεσβίες, λιγότερες όμως, γύρω στο 20%. Το Gay Shame αντιθέτως είναι κίνημα βάσης και πολλοί που εντάσσονται σε αυτό είναι αναρχικοί ή αριστεριστές, και έχουν απηδιάσει με την mainstream gay πολιτική και τα στερεότυπα και με ένα τρόπο αντεπιτίθενται. Λέμε, κοιτάτε είμαι αδερφή αλλά αυτό που αντιπροσωπεύετε στο Gay Pride, δε με αντιπροσωπεύει. Έτσι το Gay Shame γεννήθηκε σαν μια διαμαρτυρία.

FM - Πότε αυτό;

Spike - Περίπου 7 χρόνια τώρα. Είναι ακόμα πολύ μικρό και νομίζω θα παραμείνει μικρό γιατί η πολιτική του είναι πολύ ακραία.

FM - Από ό,τι διαβάζουμε είναι το μοναδικό κίνημα που αντιτίθεται στον γάμο μέσα στο πλαίσιο αυτής της πρόσφατης δημόσιας αντιπαράθεσης.

Spike - Ε, υπάρχει κι άλλη μια ομάδα η οποία διασταυρώνεται με το Gay Shame και λέγεται Queeruption.

FM - Queeruption;

Spike - Ναι, από το queer και το eruption (έκρηξη). Δημιουργήθηκε την ίδια εποχή με το Gay Shame στο Λονδίνο, και περίπου κάθε χρόνο καλεί ένα πάρτι, ή συμπόσιο, ή συνέδριο όπως θες να το πεις ... το πρώτο ήταν νομίζω το 1998 στο Λονδίνο, το επόμενο στη ΝΥ, το 2001 στο SF, μετά στο Βερολίνο, κοκ. Έχει παρόμοια αν κι όχι πανομοιότυπη πολιτική με το Gay Shame, Είναι διαφορετικές ομάδες αλλά

διασταυρώνονται με πολύ ενδιαφέρον τρόπο.

FM - Και το Gay Shame χρησιμοποιεί άμεση δράση;

Spike - Ναι, φυσικά. Όταν για παράδειγμα ο Μπους εισέβαλλε στο Ιράκ, Στο SF σχηματίστηκαν τεράστιες διαδηλώσεις ενάντια στην εισβολή, περίπου ένα εκατομμύριο άνθρωποι μαζεύτηκαν και το Gay Shame συμμετείχε πολύ δυναμικά τόσο μόνο του, όσο και μαζί με πώς να το πω; Με το Black Block. Τι συνέβαινε εκείνες τις μέρες στο SF; Όταν τελείωνε η mainstream διαδήλωση στον κανονισμένο χρόνο, διάφορες ομάδες θα συνέχιζαν τη διαμαρτυρία χωρίς άδεια. Οι δυο ομάδες που εμπλέκονταν σε αυτές τις παράνομες πορείες ήταν το Black Block και το Gay Shame που ορισμένες φορές το ονομάζανε Pink Block γιατί ήταν πιο φανταχτερό και δραματικό. Πολλοί διαδηλωτές του Gay Shame συλληφθήκανε κι ένας φίλος μου, ο Ρόλο, είναι αδερφή και είναι μαύρος και πολύ ριζοσπαστικός, συνελήφθηκε και κατηγορήθηκε για εγγραφή συνθημάτων στο κτίριο Μετανάστευσης και Εθνικοποίησης, μα δε θυμάμαι πως ακριβώς ήταν η κατηγορία.

FM - Δολιοφθορά δημόσιας περιουσίας, μήπως;

Spike - Ναι, ακριβώς, διάφορες φουσκωμένες κατατηγορίες, έμεινε φυλακή μια βδομάδα, και δεν είμαι σίγουρος πως βαίνει το ζήτημα δικαστικά, όλα αυτά έγιναν το 2003.

FM - Θα ονόμαζες τη στάση του Gay Pride στο δρόμο μαχητική;

Spike - Ναι, ορισμένοι είναι πολύ μαχητικοί και πολύ προκλητικοί.

FM - Η δράση στο δρόμο είναι

κυρίως μη-βίαία ή βίαία; Στην Βρετανία για παράδειγμα το κίνημα ακολουθεί κυρίως μη-βίαία άμεση δράση, δεν θα πέταγαν μπουκάλι σε μπάτσο, δεν θα κατέβазαν μια τράπεζα με τούβλα.

Spike - Ναι, μπορώ να μιλήσω μονάχα για το SF. Οι αναρχικοί σε γενικές γραμμές δεν έχουνε πρόβλημα με την καταστροφή περιουσίας, ωστόσο η ηθελημένη βλάβη εναντίον ανθρώπων δεν είναι συνηθισμένη.

FM - Ακόμα κι αν είναι μπάτσοι;

Spike - Εεεε, ναι ... νομίζω πως ναι.

FM - Λόγω κάποιου είδους ανθρωπισμού;

Spike - Δεν ξέρω πραγματικά. Ίσως γιατί νομίζουν ότι θα έβλαπτε το κίνημα.

FM - Είναι θέμα τακτικής.

Spike - Βέβαια.

FM - Ωραία, και τι είναι οι Radical Fairies;

Spike - Δεν τους ξέρω καλά. Ξέρω ποιοι είναι και ξέρω πολύ κόσμο που εμπλέκεται μαζί τους. Από ό,τι καταλαβαίνω είναι πολύ παλιά υπόθεση από τα 60s-70s. Δεν είμαι σίγουρος για το πότε ακριβώς ξεκίνησε. Είναι περισσότερο ένα χίπικο, New Age πράγμα. Έχουνε γη, αγροκτήματα στην εξοχή, και πάνε εκεί.

FM - Κοινόβια;

Spike - Ναι, και κάνουνε γιόγκα και τέτοια πράγματα.

FM - Έχουν αντι-εξουσιαστική βάση;

Spike - Ναι, και νομίζω ότι

ορισμένες θέσεις τους είναι πολύ ριζοσπαστικές.

FM - Είναι πολλοί ηλικιωμένοι σε αυτό το κίνημα;

Spike - Ναι, βέβαια.

FM - Και ασχολούνται πολύ με το ζήτημα του ηλικιασμού (ageism). Ποια είναι η θέση του Gay Shame για αυτό το ζήτημα;

Spike - Κοίτα, το Gay Shame εναντιώνεται στον ηλικιασμό. Παρόλαυτά, η πλειοψηφία των εμπλεκόμενων σε αυτό το κίνημα είναι μεταξύ 19 και 45 χρονών. Κι από όσο καταλαβαίνω, πολλοί γηραιότεροι ριζοσπάστες από τα 60s 70s έχουν προβλήματα με το Gay Shame γιατί το βλέπουν σαν κάτι νεολαιίστικο κι όχι πολύ συγκροτημένο. Επιπλέον πολλοί ομοφυλόφιλοι έχουν πρόβλημα με το όνομα Gay Shame λόγω του ότι πρέπει να είσαι περήφανος που είσαι gay κτλ. Στο Gay Shame, δεν λένε να ντρέπεσαι που είσαι ομοφυλόφιλος, δεν έχουν πρόβλημα με το να είσαι gay. Έχουνε όμως πρόβλημα με το ότι οι ομοφυλόφιλοι ξεπουλιούνται. Αφομοιώνονται στην mainstream κοινωνία, στο σύστημα, στις καταναλωτικές αξίες υπό όρους ακινήτων και αυτοκινήτων. Στο SF για παράδειγμα πριν 4 χρόνια υπήρχε η πρόταση να κτιστεί μια εστία για άστεγους ομοφυλόφιλους νέους και νέες στην συνοικία του Castro και οι κάτοικοι της περιοχής είπανε όχι, γιατί θα τραβούσε τον λάθος κόσμο στο Castro και το Castro έχει αστικοποιηθεί, έχει πια ακριβά σπίτια και μαγαζιά και τέτοια πράγματα. Έτσι η mainstream gay κουλτούρα έχασε τη συνείδησή της. Δεν ενδιαφέρονται για κοινωνικά ζητήματα. Δημιουργείται έτσι ένα πλατύ ρήγμα.

FM - Το Gay Shame κατηγορεί λοιπόν το Gay Pride και τους mainstream ομοφυλόφιλους για καταναλωτισμό;

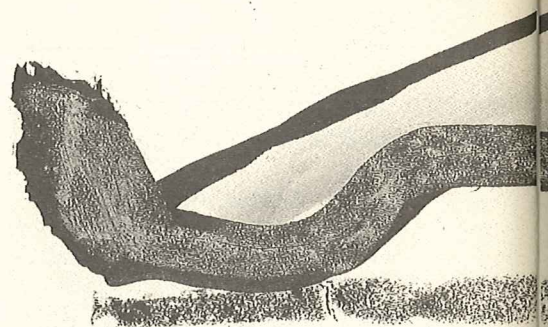
Spike - Ναι, πολύ έντονα.

FM - Και θέτει το ζήτημα της σωματικής εμπορευματοποίησης;

Spike - Ναι, βέβαια.

FM - Στο διαδικτυακό σας κείμενο το ονομάζετε σωματικό φασισμό.

Spike - Ακριβώς, μιλάνε κυρίως για τον τρόπο με τον οποίο τα μίντια προωθούν μια εικόνα του τέλειου αντρικού σώματος. Πρέπει να είσαι δυνατός με μεγάλους μυς, και οι γυναίκες πρέπει να έχουν μεγάλο στήθος και λεπτή μέση και όλα αυτά σε σχέση με το μακιγιάζ και τα περιοδικά μόδας και το MTV κι όλα αυτά που εκτός κι αν είσαι

εντελώς ηλίθιος/α ξέρεις ότι είναι μαλακίες, είναι μια φαντασίωση, μια αβάσιμη φαντασίωση. Οι άνθρωποι δεν είναι τέλειοι και μπορείς να είσαι όμορφος/η ακόμα κι αν είσαι χοντρός/ή, και δεν ελέγχουμε το πώς θα μοιάζουμε σαν θα γεννηθούμε. Μεγαλώνουμε και μοιάζουμε όπως μοιάζουμε και δεν μπορείς πραγματικά να το αλλάξεις αυτό, και δεν υπάρχει και λόγος να το αλλάξεις.

γυμναστήριο στο SF, στη NY στο Σικάγο θα έλεγα πως το 75% των ανδρών είναι gay.

FM - Γιατί πιστεύεις πως συμβαίνει αυτό;

Spike - Ίσως γιατί για μεγάλο χρονικό διάστημα οι straight άνδρες δεν ανησυχούσαν σχετικά με τα σώματά τους, γιατί νόμιζαν πως οι γυναίκες θα τους αποδέχονταν ακόμα κι αν είχανε μπουροκοιλιά ή καράφλα ή οτιδήποτε, πως ήταν εντάξει. Ενώ οι ομοφυλόφιλοι άνδρες στερεοτυπικά προτιμούσαν άνδρες που ήταν γυμνασμένοι, σε φόρμα, που είχαν μυς. Και υποθέτω ότι νομίζανε ότι αν πηγαίνανε στο γυμναστήριο και αποκτούσαν το τέλειο σώμα θα ήταν πιο εύκολο να βρούνε σεξ.

FM - Όμως γιατί κατά τη γνώμη σου οι gay άνδρες στερεοτυπικά

FM - Αλλά όλο και περισσότεροι άνθρωποι σκέφτονται πως οφείλουν να το κάνουν, να αλλάξουν.

Spike - Ναι.

FM - Κι όχι μόνο οι ομοφυλόφιλοι.

Spike - Βέβαια, δεν είναι ένα πρόβλημα αποκλειστικά των ομοφυλόφιλων.

FM - Δεν ξέρω τι συμβαίνει στην

Αμερική, αλλά στην Ελλάδα, στην Αθήνα, το έχεις δει, συμβαίνει πολύ.

Spike - Το ίδιο συμβαίνει και στις ΗΠΑ, ακριβώς το ίδιο.

FM - Δεν είναι αλήθεια πως τα γυμναστήρια στην Δυτική Όχθη ξεκίνησαν ως μέρη συνάντησης των ομοφυλόφιλων, κάτι σαν τα δημόσια λουτρά;

Spike - Όχι όπως τα δημόσια λουτρά, αλλά κοίταξε, ακόμα και σήμερα αν πας σε ένα

επιθυμούν αυτό το είδος σώματος;

Spike - Φταίνε τα μίντια βέβαια, τόσο τα mainstream, όσο και τα gay μίντια. Αν κοιτάξεις οποιοδήποτε mainstream gay περιοδικό θα δεις μονάχα άνδρες με τέλεια σώματα και τέλεια πρόσωπα, κι αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

FM - Πρόκειται για μια βιομηχανία;

Spike - Μια πολύ μεγάλη βιομηχανία.

FM - Με πρώτες ύλες από την Ανατολική Ευρώπη;

Spike - Ναι, ναι, πρόκειται για την εκμετάλλευση των χωρών του τρίτου κόσμου. Για πολύ καιρό ήταν η Τσεχία. Μπορούσες να βρεις μοντέλα και πορνοστάρ από την Ανατολική Ευρώπη, λευκά αγόρια, γιατί η βιομηχανία ήθελε λευκούς, όμορφους και γυμνασμένους που χρειάζονταν λεφτά και θα δούλευαν στη πορνοβιομηχανία για ελάχιστα ποσά γιατί θέλανε να κάνουνε δολάρια.

FM - Θες να πεις ότι η σημερινή mainstream gay επιθυμία για αγόρια από την Τσεχία οφείλεται στο ότι αποτελούν φτηνή πρώτη ύλη;

Spike - Όχι πως δεν είναι όμορφα, φυσικά και είναι.

FM - Ναι, αλλά δεν υπάρχει τίποτα το ιδιαίτερο στα αγόρια από την Τσεχία. Θέλουμε να πούμε πως οι Αυστριακοί είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα, αλλά δεν είναι φτηνοί.

Spike - Ναι, αν και τα πράγματα θα αλλάξουν τώρα με την ένταξη της Τσεχίας στην ΕΕ, τα πάντα θα ακριβύνουν και θα

πρέπει να ψάξουν να βρουν φτηνή ύλη αλλού. Το Gay Shame και το Queeruption υποστηρίζουν τα δικαιώματα των σεξουαλικών εργατών και πολλά μέλη του Shame είναι σεξουαλικοί εργάτες. Το SF είναι εξαιρετικά προοδευτικό σχετικά με τα δικαιώματα των σεξουαλικών εργατών και δωρεάν περίθαλψη και συμβουλευτική κοκ.

FM - Εδώ στο κίνημα θεωρούμε την πορνεία βιασμό. Όπως ξέρεις, στην Ελλάδα εισάγονται γυναίκες από φτωχές χώρες και πλούσιοι και μεσοαστοί έλληνες τις βιάζουν. Λέμε πως είναι βιασμός γιατί δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να πουλήσουν το σώμα τους. Από ό,τι λες στο SF οι σεξουαλικοί εργάτες προέρχονται από τα μεσοστρώματα. Επιλέγουνε λοιπόν το επάγγελμα αυτό, και γιατί;

Spike - Οι περισσότεροι ναι το επιλέγουν.

FM - Ποιο είναι λοιπόν το κίνητρο;

Σπαικ - Τα λεφτά. Πολλοί φίλοι μου είναι φοιτητές, κι έτσι πληρώνουνε τα δίδακτρα τους, με το να είναι σεξουαλικοί εργάτες.

FM - Σε περίπτωση που η εκπαίδευση ήταν δωρεάν, θα μειωνότανε πολύ η πορνεία, ή έχει να κάνει και με ένα lifestyle;

Spike - Ναι, έχει να κάνει με ένα lifestyle, το ευχαριστιούνται σε ένα βαθμό.

FM - Σχηματίζουν ένα είδος κοινότητας;

Σπαικ - Ακριβώς.

FM - Οι σεξουαλικοί εργάτες οργανώνονται σε συνδικάτα;

Spike - Νομίζω πως προσπαθούν, δεν είναι mainstream.

FM - Εμπλέκεται και το Gay Shame στις προσπάθειες αυτές;

Spike - Από όσο γνωρίζω όχι. Το Gay Shame δεν είναι πολύ οργανωμένο κίνημα, υπάρχει ένας κορμός 10 ανθρώπων και 200 που συμμετέχουν και υποστηρίζουν, κατεβαίνουν στις πορείες κτλ.

FM - Δεδομένων όλων αυτών, υπάρχει κάποιο είδος ταξικής συνείδησης στο κίνημα του Gay Shame;

Spike - Πάρα πολύ, όλο και περισσότερο. Αυτή τη στιγμή αυτό που συζητιέται πολύ είναι το ζήτημα των προνομίων. Ας πάρουμε εμένα για παράδειγμα. Γεννήθηκα στην ΝΥ σε μια πλούσια οικογένεια, είμαι λευκός και είναι πιο εύκολο να βγάλω λεφτά, να ταξιδεύω, να βρω δουλειά κτλ. Είναι ένα είδος ταξικού προνομίου. Αν είσαι μαύρος, έχεις να αντιμετωπίσεις τον ρατσισμό. Αλλά όταν γεννιέσαι άσπρος δεν μπορείς να το καταλάβεις πραγματικά αυτό. Θέλω να πω, ίσως νομίζεις πως το καταλαβαίνεις, ίσως φαντάζεσαι ότι το καταλαβαίνεις, αλλά δεν είναι το ίδιο όπως όταν σου συμβαίνει όταν το νοιώθεις στο πετσί σου. Έτσι λοιπόν το Gay Shame και το Queeruption επικεντρώνονται στο ζήτημα των προνομίων.

FM - Θεωρείς το ότι να είσαι ομοφυλόφιλος και να το δηλώνεις αποτελεί αστικό προνόμιο στις ΗΠΑ; Μπορούν οι εργατικές τάξεις να κάνουν το ίδιο;

Σπάικ - Κοίτα, έχει να κάνει με το ζήτημα του προνομίου. Δεν θα έλεγα πως είναι αναγκάστηκε

κάτι αστικό, αλλά ναι αν είσαι άσπρος είναι πιο εύκολο να είσαι gay από το αν είσαι μεξικάνος. Τότε είναι πολύ δύσκολο να εκδηλωθείς λόγω όλου του οικογενειακού καθεστώτος, γιατί πολλοί μεξικανοί είναι πολύ θρήσκοι και δεν μπορούν να το εξηγήσουν στις οικογένειές τους.

FM - Έχει να κάνει λοιπόν και με την οικογενειακή δομή;

Spike - Βέβαια, και στις μεγάλες πόλεις είναι πολύ πιο εύκολο από ότι στις μικρές. Γιατί στις μικρές πόλεις δεν θα έχεις το δίκτυο υποστήριξης, ενώ στις μεγαλουπόλεις υπάρχουν άνθρωποι με τους οποίους μπορείς να έρθεις σε επαφή να είσαι αδερφή κι έχεις προβλήματα με τους γονείς σου ή οτιδήποτε.

FM - Και είναι πιο δύσκολο να εκδηλωθείς μέσα στα γκέτο;

Spike - Φυσικά.

FM - Υπάρχουν οργανωμένες συμμορίες στα γκέτο; Gay gangs;

Spike - Gay gangs; Από όσο γνωρίζω όχι.

FM - Γιατί το χρώμα λειτουργεί ως βάση οργάνωσης περιθωριοποιημένων ανθρώπων σε συμμορίες, ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο με την σεξουαλική προτίμηση;

Spike - Κοίτα, στις ΗΠΑ ο ρατσισμός έχει αναγνωρισθεί ως μείζον ζήτημα εδώ και πολύ καιρό, από τα 60s, και ίσως και πιο πριν με το δικαίωμα ψήφου κοκ, ενώ το ζήτημα σεξουαλικών διακρίσεων έχει αναγνωριστεί πολύ πιο πρόσφατα.

FM - Πότε ήταν η πρώτη έκρηξη, τη δεκαετία του '70;

Spike - Οι ταραχές του Stonewall στη ΝΥ; Δεν είμαι ο καταλληλότερος άνθρωπος για να συζητήσεις τέτοια θέματα, ξέρω ότι στη ΝΥ οι ομοφυλόφιλοι συγκρουστήκανε στο Greenwich Village, είχε κάτι να κάνει νομίζω με την αστυνομία, θέλανε να κλείσουν κάποια gay bar ή κάτι τέτοιο, δεν είμαι βέβαιος τι πυροδότησε την εξέγερση.

FM - Δεν έχει ωστόσο επαναληφθεί κάτι τέτοιο;

Spike - Έχουν συμβεί διάφορα, αλλά όχι σε αυτή την κλίμακα, και φυσικά όλο και περισσότεροι λευκοί ομοφυλόφιλοι καταξιώνονται κοινωνικά. Είναι πολύ πιο εύκολο να είσαι ομοφυλόφιλος σήμερα από ό,τι στα 70s.

FM - Κι ωστόσο μεσολάβησαν τα 80s με το στίγμα του AIDS. Ποια είναι η κατάσταση σήμερα στο SF; Πως εκλαμβάνεται το όλο ζήτημα, ως κοινωνικό ή πολιτικό;

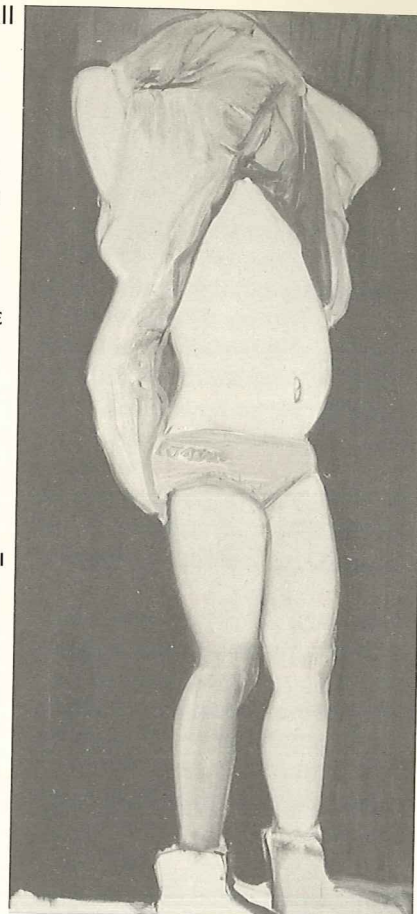
Spike - OK, στους περισσότερους ριζοσπαστικούς κύκλους στις ΗΠΑ είναι αποδεκτό πως το AIDS προκαλείται από τον HIV, κοκ. Υπάρχει ωστόσο μια εξαίρεση, η Act Up San Francisco, μια ριζοσπαστική ομάδα.

FM - Μόνο η Act Up του SF;

Spike - Ναι, η AUSF διαχωρίστηκε από την αρχική AU του SF και είναι μια χούφτα άνθρωποι που πιστεύουν ότι το AIDS δεν προκαλείται από τον HIV και η πολιτική τους είναι εξαιρετικά ριζοσπαστική και έχουν ελάχιστη υποστήριξη στο SF τόσο από το κίνημα, όσο και γενικότερα. Είναι ένα μάτσο τρελλάρες.

FM - Και τι λένε;

Spike - Λένε ότι το όλο ζήτημα

είναι μια συνομοσία, ένα ψέμα του κράτους και των γιατρών, και λένε στον κόσμο που έχει AIDS να μην παίρνει τα φάρμακα, και όταν αυτοί το κάνουν, οι περισσότεροι πεθαίνουν. Και κάποιες τακτικές τους περιλαμβάνουν να δέρνουν ασθενείς, θυμάμαι σε μια διαμαρτυρία νομίζω ή συνέδριο - δε θυμάμαι - πέταξαν ανθρώπινα σκατά σε ασθενείς με AIDS. Δεν κατάλαβα γιατί.

FM - Ίσως γιατί οι ασθενείς του AIDS αποτελούν την εμπροσθοφυλακή των ανθρώπων που προσφέρουν τους εαυτούς τους στην ιατροκοποίηση, που θέτουν εαυτούς σε κατάσταση πειραματόζωνων;

Spike - Θεωρώ όμως πως η στάση τους είναι υπερβολικά ακραία. Από ό,τι ξέρω και

πολλοί φίλοι μου είναι "θετικοί" και παίρνουν φάρμακα, τους βοηθάει.

FM - Ήταν θετικοί με συμπτώματα;

Spike - Ναι, και άρχισαν να παίρνουν τα φάρμακα και δεν έχουν πλέον συμπτώματα. Οπότε τι κάνεις; Εάν σταματήσουν τα φάρμακα κινδυνεύουν να πεθάνουν. Έτσι δεν καταλαβαίνω τη λογική της AUSF.

FM - Υπάρχουν περιπτώσεις όπου τα φάρμακα δεν καταστέλλουν τα συμπτώματα;

Spike - Λίγες από όσο έχω ακούσει, μπορεί να είμαι λάθος.

FM - Έχοντας ζήσει στο SF στα 70s, πώς έχει αυτό το ζήτημα αλλάξει την σεξουαλική συμπεριφορά και τις κοινωνικές σχέσεις;

Spike - Πάρα πολύ! Στα 70s ήταν ελεύθερο σεξ και όλοι πηδούντουσαν με όποιον και όποια θέλανε και δεν υπήρχε πρόβλημα. Στα 80s όταν χτύπησε το AIDS όλοι άρχισαν να πεθαίνουν, ιδίως στο SF και στην ευρύτερη Bay Area [ΣτΜ, Μπέρκλεϋ, Όουκλαντ κοκ]. Πέθανε πάρα μα πάρα πολύ κόσμος, δεν είμαι σίγουρος για τον αριθμό, αλλά το AIDS σκότωσε ίσως και τον μισό gay πληθυσμό.

FM - Γιατί ήταν οι ομοφυλόφιλοι πιο ευάλωτοι στον ιό;

Spike - Καλή ερώτηση! Δεν ξέρω. Νομίζω πως ακόμα δεν ξέρουμε από πού ήρθε. Υπάρχουν θεωρίες συνομοσίας, ότι προήλθε από την Αμερικανική κυβέρνηση η οποία ήθελε να εξολοθρεύσει τους ομοφυλόφιλους, αλλά ... όπως και να έχει, αρχικά φάνηκε ότι ο ιός μεταδιδόταν κυρίως μέσω

του πρωκτικού σεξ, και αν ίσχυε αυτό, ήταν κυρίως οι ομοφυλόφιλοι που κάνανε πρωκτικό σεξ, κι αυτό θα εξηγούσε την ευαισθησία τους. Σήμερα υπολογίζεται πως ο μισός ανδρικός gay πληθυσμός του SF είναι "θετικός".

FM - Τι είδους αυτο-αντίληψη δημιουργεί αυτό το γεγονός;

Σπαικ - Κοίτα, όταν πάω σε ένα gay bar και ψάχνομαι για σεξ συνειδητοποιώ πως υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη πιθανότητα ότι αυτός που θα βρω θα είναι "θετικός", για αυτό πάντα γαμώ με προφυλακτικό. Σήμερα οι περισσότερες mainstream gay οργανώσεις προωθούν το ασφαλές σεξ.

FM - Οι ριζοσπάστες ομοφυλόφιλοι χρησιμοποιούν προφυλακτικά;

Spike - Ναι, νομίζω πως ναι, και σίγουρα οι σεξουαλικοί εργάτες. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο βλέπω στο SF τη νέα γενιά να χαλαρώνει σχετικά, υπάρχει ένα κλίμα ότι η κατάσταση βρίσκεται υπό έλεγχο, και υπάρχει ένα όλο και μεγαλύτερο κίνημα barebacking, δηλαδή του να γαμιέσαι χωρίς προφυλακτικά.

FM - Ανάμεσα στους ομοφυλόφιλους μόνο;

Spike - Όχι, γενικότερα.

FM - Με κίνητρο την απόλαυση;

Spike - Είναι πολύπλοκο, κάποιοι νοιώθουν πως εάν είναι ήδη θετικοί και γαμιούνται με κάποιον ή κάποια επίσης θετικό δεν πειράζει.

FM - Γιατί; Υπάρχει αμφιβολία περί αυτού;

Spike - Δεν είμαι βέβαιος, υπάρχει ζήτημα. Ακόμα κι αν παίρνεις φάρμακα, αν εκθέσεις

τον εαυτό σου μπορεί να επιδεινωθεί.

FM - Μα γιατί; Αν έχεις π.χ. χολέρα, απλά έχεις χολέρα, πως γίνεται να έχεις περισσότερο ή λιγότερο;

Spike - Νομίζω πως το θέμα με τον HIV είναι ότι δεν είναι μόνο μια ποικιλία.

FM - Οπότε μπορεί να κολλήσει μια άλλη μετάλλαξη;

Σπαικ - Δεν ξέρω, ίσως. Αλλά οι περισσότεροι λένε, δε γαμιέται...

FM - Για να επιστρέψουμε στο θέμα της αυτο-αντίληψης, τα μίντια αναπαράστουν τους ομοφυλόφιλους ως συνδεδεμένους γενικότερα με τις ασθένειες. Τους αναπαράστουν ως καθεαυτό κοινωνική ασθένεια, και ως αποδέκτες ασθενειών λόγω της υποτιθέμενης ανωμαλίας τους.

Σπαικ - Κοίτα, αυτή ήταν η νοοτροπία στα 70s και στα 80s στην Αμερική, αλλά όχι πια. Είναι σοκαριστικό το ότι στην Ελλάδα για παράδειγμα συνεχίζουν να υπάρχουν θεωρίες συνομοσίας σχετικά με τους ομοφυλόφιλους.

FM - Όταν κατά τη δεκαετία του 80' έγιναν οι πρώτες δημοσιεύσεις σε αστικές εφημερίδες στην Ελλάδα σχετικά με το AIDS αποκαλώντας το σύνδρομο "καρκίνο των ομοφυλόφιλων", το κίνημα τις καταδίκασε για φασισμό. Είναι θεμελιακά ρατσιστικό να πει κανείς ότι το AIDS είναι ομοφυλοφιλικό πρόβλημα. Αν όμως les πως στο SF, στο Bay Area, οι ίδιοι οι ομοφυλόφιλοι θεωρούν τους εαυτούς τους 50% άρρωστους...

Σπαικ - Όχι δεν είναι το ίδιο. Δεν είναι άρρωστοι, είναι 50% "θετικοί"

FM - Πολύ ωραία, μπορείς να το ξεκαθαρίσεις αυτό; Γιατί για την mainstream γνώμη στην Ελλάδα το να είσαι θετικός/η σημαίνει ότι είσαι άρρωστος/η.

Σπαικ - Όχι αυτό είναι λάθος. Απλά έχεις τον ιό, αλλά πολλοί που έχουν τον ιό δεν είναι άρρωστοι.

FM - Ή και δε θα αρρωστήσουν ποτέ;

Spike - Ακριβώς, μα τι είναι η αρρώστια, τι σημαίνει είμαι άρρωστος;

FM - Ακριβώς, το AIDS, ο λόγος γύρω από το AIDS έχει μετατρέψει την πιθανότητα του να αρρωστήσεις σε ασθένεια. Αυτό κάνει το AIDS, αυξάνει τις πιθανότητες σου να αρρωστήσεις.

Spike - Ακριβώς.

FM - Και το ίδιο ισχύει για το νέφος, το σκατοφαί που τρώμε, τα αντιβιοτικά κοκ, αλλά κανένας δεν σε θεωρεί άρρωστο και μολυσματικό μόνο και μόνο επειδή ζεις στην πόλη ή γιατί τρως ανήθικα.

Spike - Σωστά! Αν το καλοξετάσεις, περί αυτού πρόκειται.

FM - Πρόκειται για μια ιδιαίτερη κοινωνική σχέση. Η αστική κοινωνία έχει από τα γεννοφάσκια της επιλέξει να συνδέσει την σεξουαλικότητα με την ασθένεια και την ανωμαλία.

Spike - Ναι, και είναι πολύ ενδιαφέρον για μένα πως στην Ελλάδα, σε ένα βαθμό η ομοφυλοφιλία συνεχίζει να αντιμετωπίζεται έτσι, ως ανωμαλία.

FM - Δεν συμβαίνει λοιπόν το ίδιο στην Αμερική;

Spike - Όχι, οι φορείς για παράδειγμα δεν αντιμετωπίζονται κοινωνικά ως ασθενείς.

FM - Πώς έχει επηρεάσει η προεδρία των Ρεπουμπλικάνων όλο αυτό το ζήτημα;

Spike - Πολλοί Ρεπουμπλικάνοι πιστεύουν ακόμα στις οικογενειακές αξίες, δεν λένε βέβαια πως η ομοφυλοφιλία είναι ανωμαλία. Η Αμερική είναι πολύ μεγάλη χώρα, υπάρχουν μεγάλα μπλοκ της χώρας που είναι εξαιρετικά συντηρητικά, και από την άλλη, μεγάλες πόλεις που είναι πολύ προοδευτικές. Η Καλιφόρνια, ολόκληρη η Δυτική Όχθη, για παράδειγμα είναι προοδευτική και όμως έχει και μια άλλη πλευρά.

FM - Που εντάσσεται ταξικά αυτή η άλλη πλευρά;

Spike - Είναι αυτό που λέμε trailer trash, είναι ένας προσβλητικός όρος για βιομηχανικούς εργάτες, ή καθαρίστριες ή σερβιτόρους που ζούνε σε τροχόσπιτα γύρω από τα αστικά κέντρα.

FM - Και αυτοί ψηφίζουν τους Ρέιγκαν και τους Σβατzenέγκερ;

Spike - Είναι αυτοί που ελπίζουν να γίνουν πλούσιοι, ιδιοκτήτες, και υποστηρίζουν τους Ρεπουμπλικάνους, τις οικογενειακές αξίες.

FM - Δεν θεωρεί λοιπόν το Gay Shame πως αυτό εμπίπτει στο ζήτημα του προνομίου; Πως αυτοί οι άνευ προνομίων άνθρωποι, δεν έχουνε σπίτι, δεν μπορούν να ζήσουν στο κέντρο ...

Spike - Μα, όταν μιλάμε για προνόμιο εννοούμε κυρίως τη φυλή! Κι αυτοί είναι κυρίως

λευκοί! Αυτό είναι προνόμιο!

FM - Ερχόμαστε λοιπόν πάλι στο ερώτημα αν το να είσαι gay στην Καλιφόρνια είναι προνόμιο. Πολλοί δεν μπορούν να είναι κοινωνικά gay ακόμα κι αν το θέλουν. Δεν μπορούν να πληρώσουν για τα ρούχα, όλο το lifestyle, δεν μπορούν να στηρίξουν κοινωνικά την δημόσια έκθεση των σεξουαλικών τους προτιμήσεων.

Spike - Σαφώς και είναι προνόμιο.

FM - Δηλαδή είναι κατά έναν τρόπο αλλοτριωτικό;

Spike - Ναι.

FM - Αυτό λοιπόν διαχωρίζει το Gay Shame και το Queeruption από τους mainstream gay; Το ότι επιτίθενται σε όλο αυτό το lifestyle το οποίο αποτελεί τις βάσεις του ομοφυλοφιλικού προνομίου;

Spike - Βέβαια, ναι, υποσκάπτουν τις εμπορευματικές βάσεις της gay κουλτούρας, και θέτουν το ερώτημα: αν δεν είναι τα εμπορεύματα οι βάσεις της ομοφυλοφιλικής μας εμπειρίας, τότε τι είναι;

FM - Αυτό είναι ένα θεμελιώδες ερώτημα που ισχύει για όλες τις σεξουαλικότητες.

Σπαικ - Σωστά.

FM - Ευχαριστούμε, θα έρθουμε στο San Francisco να δούμε τι παίζει. ☠

Μια ανελευθέρωση της επιθυμίας

συνέντευξη του *Felix Guattari*

George Stambolian: Κατά τη γνώμη σου, ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να πετύχουμε μια πραγματική σεξουαλική ανελευθέρωση, και ποιους κινδύνους αντιμετωπίζει αυτή η ανελευθέρωση;

Felix Guattari: Το πρόβλημα, όπως βλέπω εγώ τα πράγματα, δεν είναι η σεξουαλική ανελευθέρωση, μα μια ανελευθέρωση της επιθυμίας. Από τη στιγμή που η επιθυμία συγκεκριμενοποιηθεί ως σεξουαλικότητα, εμπλέκεται σε μορφές επιμέρους εξουσίας, σε μια διαστρωμάτωση καστών, φυλών, και σεξουαλικών τάξεων. Η σεξουαλική ανελευθέρωση - για παράδειγμα των ομοφυλόφιλων, ή των τραβεστί, ή των σαδομαζοχιστών - ανήκει σε μια σειρά άλλων ανελευθερωτικών προβλημάτων ανάμεσα στα οποία υπάρχει μια απριόρι και προφανής αλληλεγγύη, η ανάγκη να συμμετέχουν σε μια αναγκαία πάλη. Δεν θεωρώ όμως πως αυτό αποτελεί μια καθαυτό ανελευθέρωση της επιθυμίας, αφού σε κάθε μια από αυτές τις ομάδες, σε κάθε ένα από αυτά τα κινήματα, μπορεί να βρει κανείς κατασταλτικά συστήματα.

George Stambolian: Τι εννοείς με τη λέξη επιθυμία;

Felix Guattari: Για τον Ζιλ Ντελέζ κι εμένα, επιθυμία είναι καθετί που υπάρχει πριν την αντίθεση μεταξύ υποκειμένου και αντικειμένου, πριν την αναπαράσταση και την παραγωγή. Είναι όλα αυτά με τα οποία ο κόσμος και τα παθήματα μάς θεσπίζουν έξω από τον εαυτό μας, παρά τον εαυτό μας. Είναι ό,τι πλημμυρίζει από εμάς. Γι' αυτό την ορίζουμε ως ροή. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οδηγηθήκαμε να συγκροτήσουμε μια νέα έννοια προκειμένου να συγκεκριμενοποιήσουμε τον τρόπο με τον οποίο αυτό το είδος επιθυμίας δεν είναι ένα αδιαφοροποίητο μάγμα, κι έτσι κάτι το επικίνδυνο, το ύποπτο, το αιμομικτικό. Έτσι μιλήσαμε για μηχανές, για επιθυμητικές μηχανές, ώστε να δείξουμε πως δεν υπάρχει εδώ ζήτημα δομής, δηλαδή οποιασδήποτε υποκειμενικής θέσης, αντικειμενικής πληρότητας, ή αναφορικών

συνιστωσών. Οι μηχανές τακτοποιούν και συνδέουν ροές. Δεν αναγνωρίζουν διακρίσεις μεταξύ προσώπων, οργάνων, υλικών ροών, και σημειωτικών ροών.

George Stambolian: Τα σχόλιά σου για την σεξουαλικότητα αποκαλύπτουν μια απόρριψη των καθιερωμένων διακρίσεων. Έχεις πει, για παράδειγμα, πως όλες οι μορφές σεξουαλικής δραστηριότητας είναι ελάχιστονες μορφές και πως δεν μπορούν να αναχθούν στις ομό/ετερό αντιθέσεις. Έχεις ακόμα πει πως εντούτοις αυτές οι μορφές είναι πιο κοντά στην ομοφυλοφιλία και σε αυτό που έχετε ονομάσει "γίγνεσθαι-γυναίκα". Μπορείς να αναπτύξεις αυτή την ιδέα, με το να ορίσεις πιο συγκεκριμένα τι εννοείς με το "θηλυκό";

Felix Guattari: Ναι, αυτή ήταν μια πολύ αμφίσημη διατύπωση. Αυτό που εννοώ είναι πως η σχέση με το σώμα, αυτό που ονομάζω σημειωτική του σώματος, είναι κάτι που καταπιέζεται ιδιαίτερα από το καπιταλιστικό/σοσιαλιστικό/γραφειοκρατικό σύστημα. Θα έλεγα λοιπόν ότι κάθε φορά που δίνεται έμφαση στο σώμα μέσα σε μια κατάσταση - από χορευτές, ομοφυλόφιλους, κοκ - κάτι σπάει μέσα στη κυρίαρχη σημειωτική που συνθλίβει τη σημειωτική του σώματος. Στις ετεροφυλικές σχέσεις, επίσης, όταν ένας άνδρας γίνεται σώμα, γίνεται θηλυκός. Κατά κάποιον τρόπο, μια επιτυχημένη ετεροφυλική σχέση γίνεται ομοφυλοφιλική και θηλυκή. Αυτό δεν σημαίνει καθόλου πως μιλάω για την γυναίκα καθαυτή. Εδώ βρίσκεται η αμφισημία, διότι η ίδια η θηλυκή σχέση μπορεί να χάσει τη σημειωτική του σώματος και να γίνει φαλλοκεντρική. Έτσι χρησιμοποιώ τον όρο θηλυκό μόνο προβοκατόρικα, διότι πρώτα από όλα θα έλεγα πως υπάρχει μονάχα μια σεξουαλικότητα, η ομοφυλοφιλική, υπάρχει μόνο μια σεξουαλικότητα, και είναι θηλυκή. Όμως θα πρόσθετα εν τέλει, πως υπάρχει μονάχα μια σεξουαλικότητα, και δεν είναι ούτε αρσενική, ούτε θηλυκή, ούτε παιδική, είναι τελικά μια ροή, ένα σώμα. Μου φαίνεται πως ο πραγματικός έρωτας

είναι η στιγμή που ένας άνδρας παύει να είναι άνδρας. Αυτό δε σημαίνει πως γίνεται γυναίκα. Μα λόγω της αλλοτρίωσής της, η γυναίκα βρίσκεται πιο κοντά στην επιθυμία και υπό κάποια έννοια, ίσως από την οπτική της αναπαράστασης, το να εγκαταλειφθεί στην επιθυμία σημαίνει για ένα άνδρα πρώτα μια θέση καθεαυτό ομοφυλοφιλίας, και δεύτερον ένα θηλυκό γίνεσθαι. Θα έπρεπε όμως να προσθέσω, κι ένα γίνεσθαι-ζώο, ή ένα γίνεσθαι-φυτό, ή ένα γίνεσθαι-σύμπαν κοκ. Γι' αυτό τούτη η διατύπωση είναι πολύ ρηξικέλευθη και αμφίσημη.

George Stambolian: Δεν βασίζεται η διατύπωσή σου στο γεγονός ότι ο πολιτισμός μας έχει σχετίσει το σώμα με τη γυναίκα;

Felix Guattari: Όχι, είναι επειδή η γυναίκα έχει διατηρήσει τις επιφάνειες του σώματος, μια σωματική ευδαιμονία και απόλαυση πολύ μεγαλύτερη από τον άνδρα. Αυτός έχει επικεντρώσει τη λίμπιντό του στο - δε μπορούμε καν να πούμε πέος - στην κυριαρχία, στην τομή της εκσπερμάτωσης: "Σε έκανα δικιά μου", "Σε πήρα". Κοίτα όλες αυτές τις εκφράσεις που χρησιμοποιούν οι άνδρες: "Σε πήδηξα", "Της το έκανα". Δεν μετράει πια η ολότητα της επιφάνειας του σώματος, πρόκειται απλά για ένα σημείο εξουσίας: "Σε κυριάρχησα", "Σε σημάδευα". Αυτή η εμμονή με την εξουσία είναι τέτοια που ο άνδρας τελικά αρνείται στον εαυτό του κάθε σεξουαλικότητα. Αντιθέτως, προκειμένου να συνεχίσει να υπάρχει σαν σώμα είναι αναγκασμένος να ικετεύσει τους ερωτικούς του συντρόφους να τον μεταμορφώσουν λιγάκι σε γυναίκα ή σε ομοφυλόφιλο. Δεν ξέρω αν μπορούν οι ομοφυλόφιλοι να δεχτούν με ευκολία αυτά που λέω, γιατί δε θέλω να πω πως οι ομοφυλόφιλοι είναι γυναίκες. Αυτό θα ήταν μια παρανόηση. Νομίζω όμως πως υπάρχει ένα είδος διάδρασης μεταξύ της κατάστασης των ομοφυλόφιλων ανδρών ή των τραβεστί και των γυναικών. Υπάρχει ένα είδος κοινού αγώνα στη σχέση τους με το σώμα.

George Stambolian: Διάδραση, μεταμόρφωση,

γίνεσθαι, ροή - αυτές οι λέξεις υπονοούν μια αναγνώριση της σεξουαλικής ή ψυχικής μας πολλαπλότητας και ρευστότητας που, όπως την καταλαβαίνω, αποτελεί απαραίτητο συστατικό αυτό που ονομάζετε σχιζοανάλυση. Ποια είναι λοιπόν η βασική διαφορά μεταξύ της σχιζοανάλυσης και της ψυχανάλυσης, την οποία νομίζω έχετε εντελώς εγκαταλείψει;

Felix Guattari: Ήμουν μαθητής του Λακάν. Με ανέλυσε ο Λακάν και άσκησα την ψυχανάλυση για 12 χρόνια, και τώρα έχω διακόψει αυτή την πρακτική. Η ψυχανάλυση μεταμορφώνει και παραμορφώνει το ασυνείδητο αναγκάζοντάς το να περνάει μέσα από την κρεατομηχανή του συστήματος εγγραφής και αναπαράστασης. Για την ψυχανάλυση, το ασυνείδητο βρίσκεται ήδη εκεί, είναι γενετικά προγραμματισμένο, δομημένο, και προκαθορισμένο σε σχέση με κίνητρα συναίνεσης με την κοινωνική νόρμα. Για την σχιζοανάλυση, το ζήτημα είναι η κατασκευή ενός ασυνείδητου, όχι μόνο με φράσεις, αλλά με κάθε σημειωτικό μέσο, κι όχι μόνο με άτομα ή με

Mina
διαπροσωπικές σχέσεις, αλλά και με ομάδες, με
ψυχολογικά και αντιληπτικά συστήματα, με
μηχανές, με αγώνες, και κάθε είδος διαδικασία.
Δεν υπάρχει εδώ ζήτημα μεταβίβασης, ερμηνείας,
ανάθεσης εξουσίας σε έναν ειδήμονα.

George Stambolian: Πιστεύεις πως η ψυχανάλυση
έχει παραμορφώσει όχι μονάχα το ασυνείδητο,
μα και γενικότερα την ερμηνεία της ζωής και ίσως
και της λογοτεχνίας;

Felix Guattari: Ναι, αλλά πέρα από κάθε
φαντασία, με την έννοια ότι το ζήτημα δεν είναι
απλά οι ψυχαναλυτές ή οι ψυχαναλυτικές ιδέες
όπως προπαγανδίζονται στον εμπορικό τύπο και
στα πανεπιστήμια, αλλά οι ερμηνευτικές και
αναπαραστατικές τάσεις σχετικά με την επιθυμία
που απαντά κανείς σε ανθρώπους που δεν
γνωρίζουν την ψυχανάλυση, αλλά που θέτουν
εαυτούς σε μια θέση ερμηνευτών, ή γκουρού, και
που γενικεύουν την τεχνική της μεταβίβασης.

George Stambolian: Έχετε γράψει με τον Ζιλ
Ντελέζ μια σχιζοανάλυση του έργου του Κάφκα.
Γιατί αυτή η μέθοδος ανάλυσης και κατανόησης
της λογοτεχνίας;

Felix Guattari: Δεν είναι ζήτημα μεθόδου ή
δόγματος. Απλά ζούσα με τον Κάφκα για πολύ
καιρό. Κι έτσι προσπάθησα μαζί με τον Ντελέζ να
βάλουμε στο έργο μας το μέρος του εαυτού μου
που κατά ένα τρόπο ήταν ένα γίνεσθαι-Κάφκα.
Υπό μια έννοια το βιβλίο αυτό είναι μια
σχιζοανάλυση της δικής μας σχέσης με το έργο
του Κάφκα, αλλά και της περιόδου του 20' στη
Βιέννη και ενός γραφειοκρατικού ένστικτου του
έρωτα που αποκρυσταλλώθηκε εκείνη την εποχή
και που συνεπήρε τον Κάφκα.

George Stambolian: Σε μια μακρά σημείωση μιλάτε
για τη χαρά του Κάφκα και προτείνετε ότι η
ψυχανάλυση έχει ανακαλύψει μόνο την θλίψη του
Κάφκα ή την τραγική του πλευρά.

Felix Guattari: Στα ημερολόγιά του ο Κάφκα μας
δίνει μια εικόνα της διαβολικής απόλαυσης που
βρίσκει στην γραφή. Λέει πως ήταν ένα είδος
δαιμονικού κόσμου όπου έμπαινε τη νύχτα για να
δουλέψει. Νομίζω πως οτιδήποτε παράγει τη βία,
τον πλούτο και το απίστευτο χιούμορ του Κάφκα
ανήκει σε αυτόν του τον κόσμο.

George Stambolian: Προτείνετε λοιπόν πως η
δημιουργία είναι κάτι το χαρούμενο που δε
μπορεί να αναχθεί στην ψύχωση;

α Τρελός
Felix Guattari: Ακριβώς, κι ούτε στην έλλειψη.

George Stambolian: Στο ίδιο βιβλίο για τον Κάφκα
λέτε πως μια "ελάσσονα λογοτεχνία", η οποία
παράγεται μέσα σε μια μείζονα γλώσσα, πάντα
απεδαφικοποιεί αυτή τη γλώσσα, συνδέει το
άτομο με την πολιτική διαδικασία και προσδίδει
στα πάντα μια συλλογική αξία. Αυτές είναι στην
πραγματικότητα για εσάς οι επαναστατικές
ιδιότητες κάθε λογοτεχνίας μέσα στην
κατεστημένη λογοτεχνία. Η ομοφυλοφιλία
παράγει απαραίτητα μια λογοτεχνία με αυτές τις
τρεις ιδιότητες;

Felix Guattari: Δυστυχώς όχι. Σίγουρα υπάρχουν
ομοφυλόφιλοι συγγραφείς που γράφουν υπό τη
μορφή μιας οιδιπόδειας ομοφυλοφιλίας. Ακόμα
και σπουδαίοι συγγραφείς, όπως ο Αντρέ Ζιντ.
Πέρα από ορισμένα έργα, ο Ζιντ πάντα μετέγραφε
την ομοφυλοφιλία του, και με μια έννοια την
πρόδιδε.

George Stambolian: Παρά το γεγονός ότι
προσπάθησε να αποδείξει την αξία της
ομοφυλοφιλίας σε έργα όπως το Κοριντόν;

Felix Guattari: Ναι, μα αναρωτιέμαι μήπως το
έκανε σε ένα μόνο μέρος του έργου του κι αν τα
υπόλοιπα γραπτά του διαφέρουν.

George Stambolian: Στον Αντι-Οιδίποδα, εσύ κι ο
Ντελέζ σημειώνετε πως ο Προυστ περιγράφει δυο
τύπους ομοφυλοφιλίας - έναν οιδιπόδειο κι άρα
αποκλειστικό, οικουμενικό και νευρωσικό, κι έναν
μη-οιδιπόδειο, ή περιεκτικό, επιμέρους και τοπικό.
Στην πραγματικότητα, ο δεύτερος αποτελεί για
εσάς μια έκφραση αυτού που ονομάζετε δια-
σεξουαλικότητα. Αν υπάρχουν λοιπόν δυο Ζιντ,
δεν υπάρχουν και δυο Προυστ ή τουλάχιστον η
πιθανότητα δυο διαφορετικών αναγνώσεων του
έργου του;

Felix Guattari: Δε μπορώ να απαντήσω για τον
Προυστ ως άνθρωπο, αλλά μου φαίνεται πως το
έργο του παρουσιάζει αυτές τις δυο πλευρές, και
μιας και υπάρχουν κι οι δύο, μια διπλή ανάγνωση
είναι δικαιολογημένη.

George Stambolian: Μίλησες για το δαιμονικό
στον Κάφκα. Λοιπόν, ο Ζιντ, ο Προυστ κι ο Ζενέ
έχουν κατηγορηθεί πως συνεπαίρνονταν με την
δαιμονική πλευρά της ομοφυλοφιλίας.
Συμφωνείς;

Felix Guattari: Μέχρις ενός σημείου. Αναρωτιέμαι /

υ υ

Ορόσημα

μερικές φορές, όχι συγκεκριμένα για τα τρία ονόματα που ανέφερες, αν δεν πρόκειται περισσότερο για ανθρώπους που συνεπαίρονται περισσότερο από το δαιμονικό από ό,τι απ' την ομοφυλοφιλία. Δεν είναι η ομοφυλοφιλία ένας τρόπος πρόσβασης στο δαιμονικό; Θέλω να πω, είναι κληρονόμοι του Γκαίτε, κι αυτό που ο Γκαίτε ονόμαζε δαιμονικό είναι από μόνο του μια διάσταση του μυστηριώδους.

George Stambolian: Όμως παραμένει το γεγονός ότι στον πολιτισμό μας η ομοφυλοφιλία συνδέεται συχνά με το δαιμονικό.

Felix Guattari: Ναι, μα το ίδιο ισχύει και για το έγκλημα. Υπάρχει ένα ολόκληρο είδος λογοτεχνίας του εγκλήματος που περιέχει μια παρόμοια δαιμονική πλευρά. Το δαιμονικό ή το μυστηριώδες είναι στην πραγματικότητα ένα απόθεμα επιθυμίας στο κοινωνικό. Υπάρχουν τόσο λίγοι τόποι για μυστήριο που το αναζητούμε παντού, σε οτιδήποτε διαφεύγει ή γίνεται περιθωριακό. Για παράδειγμα, υπάρχει κάτι το δαιμονικό στη ζωή ενός κινηματογραφικού αστέρα. Γι' αυτό και χρησιμοποιείται από τον κυδαίο τύπο.

George Stambolian: Δεν μας λείπει αυτό πως διψάμε για το δαιμονικό; Πως διψάμε για πράγματα που δεν είναι "φυσιολογικά"; Πως εκμεταλλευόμαστε τους κινηματογραφικούς αστέρες και τους ομοφυλόφιλους για να ικανοποιήσουμε την ανάγκη μας για το δαιμονικό;

Felix Guattari: Δεν είμαι ενάντιος σε αυτό, διότι δεν είμαι καθόλου οπαδός της φύσης. Έτσι το κατασκευασμένο, το τεχνητά δαιμονικό, είναι κάτι που μάλλον με γοητεύει. Μόνο που είναι ένα πράγμα να το βιώνεις σε σχέση με την αδιαμεσολάβητη επιθυμία, κι άλλο να το μεταμορφώνεις σε μια καταστατική μηχανή.

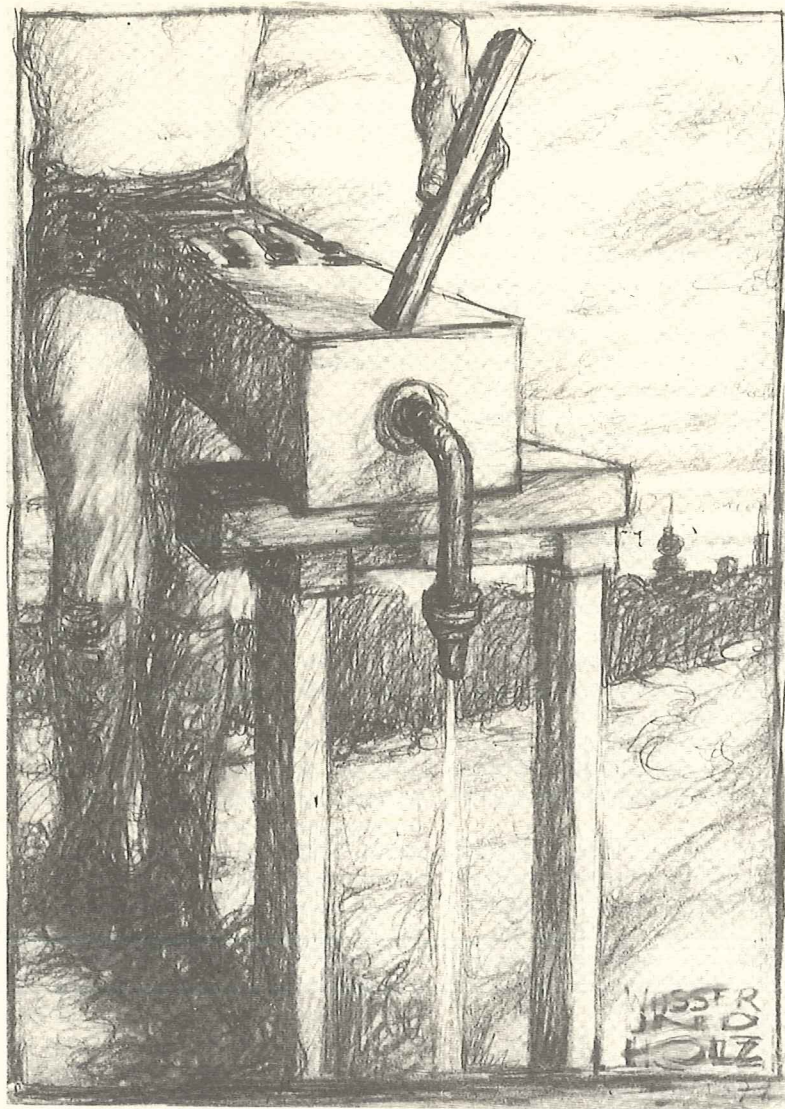
George Stambolian: Ας επιστρέψουμε στους ομοφυλόφιλους συγγραφείς. Θα ήθελα να παραθέσω ένα σχόλιό σου που μου έκανε εντύπωση. Είναι η τελευταία παράγραφος της συνέντευξής σου που δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 1975 στο La Quinzaine Littéraire. Λες: "καθετί που διακόπτει κάτι, καθετί που τα σπάει με το κατεστημένο, έχει κάτι να κάνει με την ομοφυλοφιλία, ή με το γίνεσθαι-ζώο, με το γίνεσθαι-γυναίκα, κλπ. Κάθε τομή στη σημειοποίηση εμπεριέχει μια τομή στη σεξουαλικότητα. Δεν είναι λοιπόν απαραίτητο κατά τη γνώμη μου να θέσουμε το ζήτημα των ομοφυλόφιλων συγγραφέων, αλλά να

αναζητήσουμε τι είναι ομοφυλοφιλικό, ούτως η άλλως, σε κάθε σπουδαίο συγγραφέα, ακόμα κι αν είναι κατά τ' άλλα ετεροφυλόφιλος". Δεν περιέχει αυτή η ιδέα ένα νέο τρόπο προσέγγισης ή ίσως ξεπεράσματος του ερωτήματος που τόσο βασάνισε τους φρούδικούς και τους ψυχαναλυτές; Δηλαδή, τη σύνδεση μεταξύ της ομοφυλοφιλίας, ή ολόκληρης της σεξουαλικότητας και της δημιουργικότητας;

Felix Guattari: Ναι, βέβαια. Για εμένα μια λογοτεχνική μηχανή ξεκινάει ή μπορεί να ξεκινήσει όταν η γραφή συνδεθεί με άλλες επιθυμητικές μηχανές. Θα ήθελα να μιλήσω για την Βιρτζίνια Γουλφ και τη σχέση της με το γίνεσθαι-άνδρας που είναι από μόνο του ένα γίνεσθαι-γυναίκα, διότι εδώ το παράδοξο είναι πλήρες. Σκέφτομαι ένα βιβλίο που μου αρέσει πάρα πολύ, το Ορλάντο. Έχεις αυτόν τον χαρακτήρα που ακολουθεί το ρου της ιστορίας ως άνδρας, και μετά στο δεύτερο μέρος του βιβλίου γίνεται γυναίκα. Η Βιρτζίνια Γουλφ ήταν γυναίκα, μα βλέπει κανείς πως προκειμένου να γίνει μια γυναίκα συγγραφέας, έπρεπε να ακολουθήσει μια συγκεκριμένη τροχιά του γίνεσθαι-γυναίκα, και προκειμένου να γίνει αυτό, έπρεπε να αρχίσει να γίνεται άνδρας. Θα μπορούσε ίσως να βρει κανείς στον George Sand πράγματα πιο εκπληκτικά από αυτό. Έτσι το ερώτημά μου είναι εάν η γραφή η ίδια, το σημαίνουν καθεαυτό, σχετίζεται με τίποτα, ή μόνο με τον εαυτό του, ή με την εξουσία. Η γραφή αρχίζει να λειτουργεί έξω από τον εαυτό της όπως για παράδειγμα τη γενιά των μπίτνικς σε σχέση με τα ντραγκς, ο Κέρουακ σε σχέση με το ταξίδι, ή με τα βουνά, με τη γιόγκα. Τότε κάτι αρχίζει να δονείται, κάτι αρχίζει να λειτουργεί. Εμφανίζονται ρυθμοί, μια ανάγκη, μια επιθυμία να μιλήσεις. Πού είναι δυνατόν για ένα συγγραφέα να βάλει μπρος αυτή την λογοτεχνική μηχανή, αν όχι έξω από τη γραφή και το πεδίο της λογοτεχνίας; Μια τομή στην σεξουαλικότητα - κι έτσι η ομοφυλοφιλία, το γίνεσθαι-γυναίκα, το πρεζόνι, ο ιεραπόστολος, ποιος ξέρει; Πρόκειται για ένα εργοστάσιο, για το μέσο αναμετάδοσης ενέργειας σε μια μηχανή γραφής.

George Stambolian: Μπορεί μια τομή στη σημειοποίηση να προηγείται μιας τομής στη σεξουαλικότητα;

Felix Guattari: Δεν πρόκειται για μια τομή στη σημειοποίηση, αλλά για μια σημειωτική σύνδεση. Θα σου δώσω ένα ποιο οικείο παράδειγμα. Δες αυτούς που ονομάζουμε παράφρονες από ένα φτωχό περιβάλλον, από την οπτική σκοπιά της διανοητικής διαμόρφωσης - χωριάτες που ποτέ

δεν διάβασαν κάτι, που πήγανε μόνο στο δημοτικό. Όταν υποστούν μια ψυχωτική κρίση, ορισμένες φορές αρχίζουν και γράφουν, για να εκφράσουν εκπληκτικά πράγματα, με φοβερά ποιητικό κι όμορφο τρόπο! Και μετά αφού "θεραπευθούν" επιστρέφουν στα χωράφια τους, στα ζαχαρότευτλά τους και στα σπαράγγια τους και σταματάνε εντελώς το γράψιμο. Στην περίπτωση του Ρεμπώ έχουμε μια ψυχωτική κρίση. Όταν έγινε φυσιολογικός, το γύρισε στο εμπόριο, κι όλα αυτά σταμάτησαν. Πρόκειται πάντα για ένα ζήτημα σύνδεσης. Κάτι που ήταν μια μικρή σχολαστική μηχανή γραφής, χωρίς καμία ποιότητα, συνδέεται με μια εκπληκτικά ανοιχτόμυαλη σημειωτική διαδικασία μέσω της ψύχωσης ή των ντραγκς ή του πολέμου, κι αυτό μπορεί να εμψυχώσει την μικρή μηχανή γραφής και να παράγει εκπληκτικά αποτελέσματα. Έχεις μια ομάδα αποσυνδεδεμένων μηχανών και σε μια ορισμένη στιγμή προκύπτει μια αναμετάδοση μεταξύ τους, κι όλα αρχίζουν όχι να μονάχα να λειτουργούν, αλλά να παράγουν μια επιτάχυνση διαδικασιών. Βλέπεις λοιπόν πως δε μιλάω για τη σεξουαλικότητα. Η σεξουαλικότητα είναι ήδη προκαθορισμένη ως φύλο, κάστα, μορφή σεξουαλικής πρακτικής, σεξουαλική τελετή. Όμως η δημιουργικότητα κι η επιθυμία είναι για μένα το ίδιο πράγμα, η ίδια φόρμουλα.

George Stambolian: Θα ήθελα ακόμα να σε ρωτήσω την εξής ερώτηση.

Θα ξεκίναγες να αναζητάς τι είναι ομοφυλοφιλικό σε έναν ετεροφυλόφιλο συγγραφέα με έναν σπουδαίο συγγραφέα, όπως ας πούμε ο Μπέκετ, του οποίου το έργο μας προσφέρει μια "ομοφυλοφιλία" που μοιάζει στιγμές-στιγμές να είναι προϊόν εκπληκτικών σημειωτικών διασυνδέσεων, και που εν πάση περιπτώσει υπερδεύει όλες τις προγενέστερες αναπαραστάσεις και τις ξεπερνά;

Felix Guattari: Σκέφτομαι αυτούς τους χαρακτήρες που ταξιδεύουν δύο-δύο και που δεν έχουν καμία σεξουαλική σχέση γιατί ζουν εντελώς έξω από την σεξουαλικότητα, αλλά που ωστόσο αποτελούν μια κάποια συλλογική σκηνοθεσία απόφασης, έναν συλλογικό τρόπο αντίληψης του οτιδήποτε συμβαίνει. Και συμβαίνουν τόσα πράγματα που είναι απαραίτητο να επιλέξεις, να περιοριστείς, ώστε να προσλάβεις και να διυλίσσεις κάθε στοιχείο, σαν να χρησιμοποιούσες μικροσκόπιο για να συλλάβεις κάθε μια ένταση. Πράγματι, ίσως βρίσκουμε στον Μπέκετ μια κίνηση έξω από τα κοινωνικά φύλα, αλλά από την άλλη έχουμε μια απολύτως μυθώδη σχέση με τα αντικείμενα, μια σεξουαλική σχέση με τα αντικείμενα. Μου έρχεται στον νου ο θηλασμός των βότσαλων στο Μολλού.

George Stambolian: Πώς εξηγούμε λοιπόν τα ομοφυλοφιλικά ή τα σαδομαζοχιστικά στοιχεία στο έργο του;

Felix Guattari: Μα έτσι είναι το θέατρο, γιατί αν υπάρχει μια συνέχεια στο έργο του Μπέκετ είναι πως ακόμα κι όταν γράφει νουβέλες, κάνει θέατρο, με την έννοια μιας mise en scene μιας παράστασης, του ότι μας δίνει να δούμε κάτι. Έτσι, αναπόφευκτα, συλλέγει αναπαραστάσεις, αλλά τις εκφράζει με τρόπο ώστε να κάνει λογοτεχνία. Επιπλέον, ο Μπέκετ είναι κάποιος, νομίζω, που ενδιαφέρεται πολύ για την παραφροσύνη, για την ψυχοπαθολογία, κι από εκεί έχει μαζέψει πολλές αναπαραστάσεις. Ο τρόπος που τις χρησιμοποιεί είναι βέβαια ουσιαστικά λογοτεχνικός, μα ο σκοπός της χρήσης τους δεν είναι μεταφραστικός, είναι ένα κολάζ, είναι σαν ένας χορός. Παίζει με αυτές τις αναπαραστάσεις, ή μάλλον τις βάζει να παίζουν.

George Stambolian: Λες στο άρθρο σου για τον κινηματογράφο πως κάθε αναπαράσταση εκφράζει μια ορισμένη θέση σε σχέση με την εξουσία. Αναρωτιέμαι όμως εάν ο Μπέκετ είχε επιτύχει να γράψει πολιτικά "αθώα" κείμενα.

Felix Guattari: Δεν πιστεύω στην αθωότητα περισσότερο από ό,τι στην φύση. Ένα πράγμα πρέπει να γίνει ξεκάθαρο - αν βρει κανείς την αθωότητα, πρέπει να ανησυχεί, πρέπει να αναζητήσει όχι την ενοχή, βέβαια, που είναι το ίδιο πράγμα με την αθωότητα, η συμμετρία της, αλλά αυτό που επωάζεται πολιτικά, μια αποσιωπημένη πολιτική διαδικασία. Δες πάλι τον Κάφκα. Παρότι τα κείμενα του δεν είναι αθώα, ο

απόλυτα αθώος χαρακτήρας είναι ο Κ., κι όμως δεν είναι ούτε αθώος ούτε ένοχος. Περιμένει να μπει στο πολιτικό προσκίνητο. Δεν πρόκειται περί φιλολογίας, δεν έχουμε να κάνουμε εδώ με τον Μπόρχες, γιατί ο Κάφκα πράγματι εντάχθηκε στο πολιτικό προσκίνητο της Πράγας, οπού ένα από τα μεγαλύτερα πολιτικά δράματα διεξήχθη γύρω από το έργο του. Έτσι η αθωότητα αποτελεί πάντα αναμονή ενός πολιτικού προβλήματος.

George Stambolian: Οτιδήποτε γράφεται λοιπόν συνδέεται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με μια πολιτική θέση;

Felix Guattari: Ναι, γύρω από δυο θεμελιακούς άξονες: οτιδήποτε γράφεται αρνούμενο τη σύνδεση με το αναφερόμενο, με την πραγματικότητα, εμπεριέχει μια πολιτική διαδικασία εξατομίκευσης του υποκειμένου και του αντικειμένου, μια αναδίπλωση της γραφής, και κατά συνέπεια μια διαθεσιμότητά της στις υπηρεσίες κάθε ιεραρχίας, κάθε κεντροποιημένου συστήματος εξουσίας, κάθε "δενδρισμού", όπως θα έλεγε ο Ζιλ Ντελέζ, κάθε καθεστώτος ενοποιημένων πολλαπλοτήτων. Ο δεύτερος άξονας, σε αντίθεση με τον δενδρισμό, είναι αυτός του "ριζώματος", του καθεστώτος αμιγών πολλαπλοτήτων. Είναι αυτό στο οποίο ακόμα κι αθώα κείμενα, ακόμα και παιχνίδια όπως αυτά των Ντανταϊστών, ακόμα και τα κολλάζ, και τα cut-ups, ίσως ιδιαίτερα αυτά τα πράγματα, θα επιτρέψουν να αποκαλύψει ένα μοτίβο παρόμοιων τομών στην πραγματικότητα, στο κοινωνικό πεδίο, και στο οικονομικό πεδίο, στο κοσμικό, και σε άλλες ροές.

George Stambolian: Έτσι, η σεξουαλική απελευθέρωση δε θα μας απαλλάξει από τις πολιτικές συνδέσεις.

Felix Guattari: Η σεξουαλική απελευθέρωση είναι μια μυστικοποίηση. Πιστεύω και θα αγωνιστώ για την κατάληψη της εξουσίας από άλλες κάστες και σεξουαλικά συστήματα, αλλά νομίζω πως η απελευθέρωση θα έρθει όταν η σεξουαλικότητα γίνει επιθυμία, κι επιθυμία είναι η ελευθερία να είσαι σεξουαλικός, δηλαδή να είσαι ταυτόχρονα κάτι άλλο.

George Stambolian: Πώς ξεφεύγει κανείς από αυτό το δίλημμα όπου η μια κάστα αντικαθιστά την άλλη;

Felix Guattari: Αυτό που τούτα τα απελευθερωτικά κινήματα θα αποκαλύψουν μέσω της αποτυχίας τους και των δυσκολιών τους είναι πως στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν κάστες. Υπάρχει η πιθανότητα πως η κοινωνία θα μεταρρυθμισθεί μέσω άλλων τύπων υποκειμενικών διευθετήσεων οι οποίες δε βασίζονται σε συναστρίες ατόμων ή σε εξουσιαστικές σχέσεις τις οποίες θεσπίζει η επικοινωνία μεταξύ ομιλητή και ακροατή. Θα υπάρξουν διευθετήσεις, δεν ξέρω καν τι είδους, βασισμένες ούτε σε οικογένειες, ούτε σε

κορμούνες, ούτε σε ομάδες, όπου οι σκοποί της ζωής, της πολιτικής και της εργασίας θα θεωρούνται πάντα σε σχέση με μια ανάλυση των ασύνειδων σχέσεων, των σχέσεων μικρο-εξουσίας, του μικροφασισμού. Τη μέρα που αυτά τα κινήματα βάλουν σα στόχο τους όχι απλά την απελευθέρωση των ομοφυλόφιλων, των γυναικών και των παιδιών, αλλά τον αγώνα ενάντια στον εαυτό τους και των διαρκών εξουσιαστικών τους σχέσεων, των αλλοτριωτικών τους σχέσεων, ενάντια στην καταστολή των σωμάτων τους, των σκέψεών τους, των τρόπων ομιλίας τους, τότε πράγματι, θα δούμε να αναδύεται ένα νέο είδος αγώνα, ένα νέο είδος προοπτικής. Τα μικροφασιστικά στοιχεία σε κάθε σχέση μας με τους άλλους πρέπει να ανεβρεθούν, διότι όταν αγωνιζόμαστε σε μοριακό επίπεδο, έχουμε πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να αποτρέψουμε μια πραγματικά φασιστική, μια μακρο-φασιστική μορφοποίηση στο γραμμομοριακό επίπεδο.

George Stambolian: Εσύ κι ο Ντελέζ μιλάτε συχνά για τον Αρτώ ο οποίος ήθελε να μας απαλλάξει από τα αριστουργήματα, κι ίσως από τα ίδια τα γραπτά κείμενα. Μπορεί να πει κανείς πως το γραπτό κείμενο εμπεριέχει ήδη μια μορφή μικροφασισμού;

Felix Guattari: Όχι, διότι ένα γραπτό κείμενο μπορεί να επιμηνκυνθεί. Τα γκράφτι στους δρόμους μπορούν να σβηστούν ή να προσθέσεις κάτι σε αυτά. Ένα γραπτό κείμενο μπορεί να είναι αντιφατικό. Μπορεί να είναι κάτι εξαιρετικά ζωντανό. Αυτό που είναι πολύ λιγότερο ζωντανό είναι το έργο, κι ο ίδιος ο Αρτώ δεν έγραψε ποτέ του ένα έργο ή ένα βιβλίο. Αλλά μάλλον δεν γράφει ποτέ κανείς ένα βιβλίο. Απλά αντλεί από ήδη γραμμένα βιβλία και θέτει το εαυτό του μέσα σε ένα *phylum*. Το να γράψεις ένα βιβλίο που θέλει να είναι αιώνιο και οικουμενικό εγχειρίδιο, ναι, έχεις δίκιο, αλλά το να γράψεις πριν από ένα πράγμα και μετά από κάτι άλλο, αυτό σημαίνει να συμμετέχεις σε μια αλυσίδα που είναι και μια ερωτική αλυσίδα.

George Stambolian: Θα θελα να επιστρέψουμε για μια στιγμή σε αυτό που είπες σχετικά με την επιθυμία και τα προβλήματα της απελευθέρωσης. Νομίζω πως υπάρχουν άνθρωποι που μπορούν να ωφεληθούν από αυτόν τον τύπο διατύπωσης ώστε να αποφύγουν το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας και το συγκεκριμένο αυτού του αγώνα, λέγοντας πως όλα είναι απλά σεξουαλικότητα και μόνο η ίδια η σεξουαλικότητα έχει σημασία.

Felix Guattari: Καταλαβαίνω πολύ καλά αυτό που λες. Είναι λίγο σαν αυτό που μας λένε σχετικά με τον αγώνα της εργατικής τάξης. Το κατανοώ, μα θα ήθελα πάλι να δώσω την ίδια απάντηση: εξαρτάται από τους ομοφυλόφιλους. Δεν είμαι ούτε εργάτης, ούτε ομοφυλόφιλος. Είμαι ομοφυλόφιλος με τον τρόπο μου, αλλά όχι στον

κόσμο της πραγματικότητας ή της ομάδας.

George Stambolian: Ναι, μα οι θεωρίες που προτείνει κανείς για την ομοφυλοφιλία είναι πάντα σημαντικές και ποτέ αθώες. Πριν γράψει το Κοριντόν ο Ζιντ διάβαζε θεωρητικά κείμενα. Πριν γράψει την Έρευνα, ο Προυστ γνώριζε πολύ καλά την ψυχολογική σκέψη της εποχής του. Ακόμα κι ο Ζενέ επηρεάστηκε εκ των υστέρων από τις θεωρίες του Σαρτρ. Προφανώς, είναι συχνά οι ίδιοι οι συγγραφείς που πρώτοι βλέπουν πράγματα τα οποία άλλοι θα διατυπώσουν ως θεωρίες. Σκέφτομαι τον Ντοστογιέφσκι, τον Προυστ, και βέβαια τον Κάφκα. Έχεις ήδη αρχίσει να χρησιμοποιείς τις θεωρίες σου για να μελετήσεις την λογοτεχνία του παρελθόντος, και σχετίζονται ίσως με αυτό που μπορεί κάποτε να ονομασθεί "λογοτεχνία της επιθυμίας". Συγγραφείς, κριτικοί κι ομοφυλόφιλοι έχουν την επιλογή να αποδεχθούν ή να απορρίψουν αυτές τις θεωρίες ή να παίξουν μαζί τους. Μα δεν μπορούν ούτε να τις ξεχάσουν, ούτε να αγνοήσουν τα έργα των ηθικολόγων, των ψυχαναλυτών και των φιλοσόφων, σίγουρα όχι σήμερα, και σίγουρα όχι στη Γαλλία.

Felix Guattari: Σωστά, συμφωνώ απόλυτα. Πρόκειται για πραγματική μόλυνση. Ωστόσο, τι νομίζεις για τις λίγες θεωρητικές προτάσεις που σου εξέθεσα εδώ; Είναι σειρά μου να σε ρωτήσω.

George Stambolian: Κρίνοντας τη θέση σου από ό,τι είπες εδώ και ό,τι έχεις γράψει, νομίζω πως εσύ κι ο Ντελέζ έχετε αμφισβητήσει σοβαρά το σύστημα του Φρόιντ. Έχετε στρέψει την προσοχή μας μακριά από το άτομο και προς την ομάδα, κι έχετε δείξει τον βαθμό στον οποίο ολόκληρη η οιδιπόδεια δομή αντανakλά την παράνοια της κοινωνίας μας κι έχει γίνει εργαλείο για την εσωτερική της κοινωνικής και της πολιτικής καταπίεσης. Επίσης, θα ήθελα να παραθέσω το εξής κείμενο από τον Αντι-Οιδίποδα: "Είμαστε ετεροφυλόφιλοι στατιστικά ή με γραμμομοριακούς όρους, αλλά ομοφυλόφιλοι προσωπικά, είτε το γνωρίζουμε είτε όχι, και εν τέλει διαφυλικόι στοιχειωδώς, μοριακά". Δεν μπορώ να πω πως καταλαβαίνω πλήρως αυτή ή κι άλλες πλευρές της θεωρίας σας, δείχνετε όμως πως έχει έρθει η ώρα να θέσουμε στους εαυτούς μας το ζήτημα της σεξουαλικότητας υπό άλλους όρους, κι αυτό είναι ένα είδος απελευθέρωσης.

Felix Guattari: Θέλω να πω σε αυτούς τους ανθρώπους που λένε "όλα αυτά είναι σεξουαλικότητα" ότι πρέπει να πάνε πιο πέρα, να προσπαθήσουν να δουν τι είναι πράγματι η σεξουαλικότητα, όχι μόνο του ομοφυλόφιλου, αλλά και του σαδομαζοχιστή, και του τραβεστί, και της πόρνης, ακόμα και του φονιά, καθενός που έχει σημασία, ώστε να μην οδηγηθούν στην κατεύθυνση του εφησυχασμού. Πρέπει να αντικρίσουν τον απαίσιο κόσμο της καταστολής στον οποίο θα βρεθούν.

George Stambolian: Παρά το κείμενο που μόλις παράθεσα, όταν μιλάς αναφέρεσαι συχνά σε ομάδες που βρίσκονται πάντα έξω από το κυρίαρχο πεδίο ετεροφυλοφιλίας.

Felix Guattari: Για μένα η επιθυμία βρίσκεται πάντοτε "έξω", ανήκει πάντα σε μια μειονότητα. Για εμένα δεν υπάρχει ετεροφυλόφιλη επιθυμία. Από τη στιγμή που υπάρχει ετεροφυλοφιλία, από τη στιγμή που υπάρχει ο γάμος, παύει να υπάρχει επιθυμία ή σεξουαλικότητα. Στα 25 χρόνια που δουλεύω σε αυτόν τον τομέα δεν έχω δει ποτέ ένα ετεροφυλοφιλικό παντρεμένο ζευγάρι που συννευρισκόταν επιθυμητικά. Ποτέ. Δεν γίνεται. Γι' αυτό μη λες πως περιθωριοποιώ τη σεξουαλικότητα μέσω των ομοφυλόφιλων κοκ, διότι για εμένα η ετεροφυλοφιλία δεν είναι εφικτή.

George Stambolian: Με την ίδια λογική και η ομοφυλοφιλία είναι ανέφικτη.

Felix Guattari: Με κάποια έννοια ναι, διότι με κάποια έννοια η ομοφυλοφιλία αλληλεξαρτάται από την ετεροφυλοφιλία. Μέρος του προβλήματος είναι το να γίνει κανείς ένα πλήρως σεξουαλικοποιημένο σώμα. Το σεξουαλικοποιημένο σώμα είναι κάτι που περικλείει κάθε αντίληψη, καθετί που προκύπτει στον νου. Το πρόβλημα είναι πώς να σεξουαλικοποιήσουμε το σώμα, πώς να κάνουμε τα σώματα να επιθυμούν, να δονούνται - κάθε πλευρά του σώματος.

George Stambolian: Υπάρχουν ακόμα οι φαντασιώσεις που κουβαλάει ο καθένας από εμάς. Αυτό είναι που έχει ενδιαφέρον σε κάποια ομοφυλοφιλικά γραπτά, αυτή η έκφραση των τόσο εξειδικευμένων, τόσο συγκεκριμένων φαντασιώσεων.

Felix Guattari: Δε νομίζω πως τα πράγματα παίζονται υπό όρους φαντασιώσεων, μα υπό όρους αναπαραστάσεων. Υπάρχουν φαντασιώσεις αναπαραστάσεων. Στην επιθυμία υπάρχουν σημειωτικές ροές τελείως διαφορετικής φύσης, συμπεριλαμβανόμενων λεκτικών ροών. Δεν πρόκειται για φαντασιώσεις, μα για λέξεις, λόγο, ρυθμούς, ποίηση. Μια φανταστική αναπαρασταση στην ποίηση δεν είναι ποτέ κάτι το ουσιώδες, δεν είναι τουλάχιστον περισσότερο ουσιώδης από το ίδιο το περιεχόμενο της. Η φαντασίωση σχετίζεται πάντα με το περιεχόμενο. Αυτό που μετράει είναι η έκφραση, ο τρόπος που η έκφραση συνδέεται με το σώμα. Για παράδειγμα, η ποίηση είναι ένας ρυθμός που αναμεταδίδει τον εαυτό της στο σώμα, στην αντίληψη. Μια φαντασίωση όταν λειτουργεί δεν το κάνει ως φαντασίωση που αναπαριστά ένα περιεχόμενο, αλλά ως κάτι που μας βάζει σε κίνηση, που μας βγάζει κάτι που μας παρασύρει, που μας έλκει, που μας κλειδώνει σε κάτι.

George Stambolian: Δεν υπάρχουν και φαντασιώσεις μορφών;

Felix Guattari: Φαντασιώσεις μορφών, φαντασιώσεις εκφράσεων που γίνονται στο τέλος μικροφασιστικές αποκρυσταλλώσεις. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα σε μια περίπτωση εξουσιαστικού στιγμιότυπου σαδομαζοχιστικού χαρακτήρα: "Βαλε τον εαυτό σου ακριβώς σε αυτή τη θέση. Ακολούθησε το σενάριο ώστε να παράγει μέσα μου αυτό το αποτέλεσμα". Αυτό είναι ένα είδος μορφικής φαντασίωσης, αλλά αυτό που μετράει εδώ δεν είναι η εφαρμογή της φαντασίωσης, μα η σχέση της με το πρόσωπο, η συνένοχό της! Η επιθυμία ξεφεύγει από τα μορφικά τετριμμένα, ξεφεύγει από της εξουσιαστικές μορφογενέσεις. Η επιθυμία δεν πληροφορείται ούτε πληροφορεί, δεν είναι ούτε πληροφορία ούτε περιεχόμενο. Η επιθυμία δεν είναι κάτι που παραμορφώνει αλλά κάτι που αποσυνδέει, που αλλάζει, που μεταποιεί, που οργανώνει άλλες μορφές, και που στη συνέχεια τις εγκαταλείπει.

George Stambolian: Έτσι λοιπόν, ένα λογοτεχνικό κείμενο ξεφεύγει από κάθε κατηγοριοποίηση όπως κι από κάθε σεξουαλικότητα που μπορεί να ονομαστεί με τον ένα ή τον άλλο τρόπο;

Felix Guattari. Πάρε όποιο λογοτεχνικό έργο αγαπάς πάρα πολύ. Λοιπόν, θα δεις ότι το αγαπάς επειδή αποτελεί για εσένα μια ιδιαίτερη μορφή σεξουαλικότητας ή επιθυμίας, αφήνω εσένα να το ορίσεις. Την πρώτη φορά που έκανα έρωτα με τον Τζους ενώ διάβαζα τον Οδυσσέα ήταν πραγματικά αξέχαστη. Ήταν εκπληκτική.

George Stambolian: Ο Προυστ το είπε: "Να αγαπάς τον Μπαλζάκ, να αγαπάς τον Μπωντλαίρ", και μίλαγε για έναν έρωτα που δεν μπορούσε να υπαχθεί σε κανέναν ορισμό.

Felix Guattari. Ακριβώς. Δεν κάνεις έρωτα με τον ίδιο τρόπο με τον Τζους και με τον Κάφκα. Αν άρχιζε κανείς να κάνει έρωτα με τον ίδιο τρόπο θα έπρεπε να αρχίσει να ανησυχεί - μπορεί και να καταλήξει καθηγητής φιλολογίας!

George Stambolian: Μπορεί! Έτσι η λογοτεχνία μπορεί να είναι μια απελευθέρωση της επιθυμίας, και το κείμενο ένας τρόπος να πολλαπλασιάζουμε τα φύλα.

Felix Guattari: Ορισμένα κείμενα, κείμενα που λειτουργούν. Τίποτα δεν μπορεί να γίνει με αυτά που δεν λειτουργούν. Αλλά αυτά που λειτουργούν πολλαπλασιάζουν τις λειτουργίες μας. Μας κάνουν παράφρονες, μας κάνουν να δονούμαστε.

Sτις 24 του περασμένου Ιούνη διοργανώθηκε στο κέντρο της Αθήνας για δεύτερη χρονιά το Gay Pride. Οι διοργανωτές δρέψανε τους καρπούς της ομαλοποίησης και της αφομοίωσης της επετείου της εξέγερσης του Stonewall με την συρρίκνωση των συμμετεχόντων στο μισό από την περσινή χρονιά. Όμως το φετινό Gay Pride δεν ήταν απλά μια μίζερη φιάτσα gay στελεχών και παραγόντων, μα μια ευκαιρία για ρήξη. Ανάμεσα στις άθλιες απαιτήσεις για νομικά δικαιώματα και κοινωνική αναγνώριση, μικρές αυτοοργανωμένες ομάδες κατεβάσανε στους δρόμους μια άποψη ανταγωνιστική τόσο απέναντι στην straight εξουσία, όσο κι απέναντι στην ομοφυλόφιλη. Μια από αυτές, η Παρέμβαση για την Ομοερωτική Ανταρσία έστησε πανό που έγραφε "πάρκα και πλατείες ελευθεριακές, και όχι γκέτο και γκλάμουρ φυλακές", πέταξε τρικάκια με συνθήματα όπως "σπόνσορες, κόμματα και μπατσοφιλία, αυτό δεν είναι pride, είναι η εξουσία" και "λούγκρες, πλακομούνες κι άγριες αδερφές, πλέκουμε κρεμάλες για τους ρατσιστές" (ως απάντηση σε φασιστική ρύπανση της προηγούμενης βραδιάς), και μοίρασε σε μορφή μπροσούρας το παρακάτω κείμενο. Η αντίδραση του κόσμου ήταν απρόσμενα θετική, και κατά την διάρκεια της πορείας το μπλοκ συγκέντρωσε μεγάλο και βροντερό αριθμό διαδηλωτών. Το FM στηρίζει ανεπιφύλακτα κάθε προσπάθεια για την συλλογικά αυτοοργανωμένη αυτονομία της σεξουαλικής κι επιθυμητικής απελευθέρωσης, και φωνάζει μαζί με τους/ τις ομοερωτικούς/ ές αντάρτες κι αντάρτισσες: Πίσω Σκουλήκια Όμοφοβικοί, Είμαστε Όλοι Οροθετικοί!

Μας διαβεβαιώνουν πως μπορούμε να ακολουθήσουμε όποια σεξουαλική πρακτική επιθυμούμε στο βαθμό που αυτή:

- i. εντάσσεται σε, και ομολογείται ως μια διακριτή βιοϊατρική κατηγορία,
- ii. είναι συνυφασμένη με μια καταναλωτική συμπεριφορά,
- iii. αφομοιώνει μια εγκεκριμένη γκάμα στερεοτύπων και ρόλων, ένα κανονικοποιημένο lifestyle,
- iv. αφομοιώνεται στην πολιτική και ηθική οικονομία των εξουσιαστικών και εμπορευματικών σχέσεων.

Είμαστε λοιπόν σεξουαλικά ελεύθεροι στον βαθμό που η ελευθερία μας αναπτύσσεται μέσα στα θεαματικά πλαίσια που μας ορίζει η ετεροφυλοφιλική ηγεμονία: στον βαθμό που δεν κριτικάρουμε και δεν παλεύουμε ενάντια στην συνολική της συνθήκη, την σχέση-κράτος και την σχέση-κεφάλαιο. Τα σώματά μας τίθενται έτσι στην πρώτη γραμμή της μάχης της εξουσίας ενάντια στον άνθρωπο, με καρτό μια μερική και μίζερη ελευθερία, και μαστίγιο την διαπόμπευση και την ιατρικοποίηση των επιθυμιών μας. Προκειμένου να επιτευχθεί η αναγκαία συναίνεση από τα κάτω, τα gay αφεντικά, οι εκπρόσωποι της αστικής κυριαρχίας ανάμεσά μας, έχουν εξαπολύσει μια λυσσαλέα εκστρατεία λήθης και πειθάρχησης. Γνωρίζοντας πολύ καλά πως η όποια συνείδηση κι ελευθερία έχουν κατακτηθεί με ταξικούς-κοινωνικούς αγώνες ενάντια σε κράτος και κεφάλαιο, μας παρουσιάζουν ένα κενό, γκρίζο παρελθόν, κι ένα παρόν γεμάτο αστραφτερά αγόρια και σαγηνευτικούς χώρους κατανάλωσης.

Όμως στα μαγαζιά αυτών των ξεπουλημένων, στις γκλάμουρ φυλακές τους, γενικεύεται καθημερινά ο μικροφασισμός της απομόνωσης.

Εκείνες κι εκείνοι που η βιοεξουσία αποκαλεί ομοφυλόφιλες/ ους συναντιόμαστε μέρα και νύχτα στις πλατείες, στα πάρκα, στις σχολές, στον ηλεκτρικό, στις πορείες, στις καταλήψεις, στον δρόμο: στους χώρους εργασίας και πάλης ενάντια στην απαξίωση της ανθρώπινης ζωής. Κι όχι στους ειδικά κατασκευασμένους χώρους ασφάλειας, χώρους που αναπαράγουν την απαισιοδοξία, την μίζερια της αλλοτρίωσης, και κυρίως, τον φόβο της πραγματικής επαφής και του απρόβλεπτου.

Έτσι, ενώ ο ρατσισμός και η ομοφοβία γιγαντώνονται, τα gay αφεντικά χτίζουν εθελούσια γκέτο, μαντριά-ψωνιστήρια υπό την ασφαλιστική αιγίδα του εμπορεύματος και της νομιμότητας.

Αρνούμαστε αυτή την ασφάλεια, και κάθε επιθυμία για ασφάλεια, ειρήνη και αφομοίωση. Αναλαμβάνουμε τη θέση μας, μια θέση μάχης, στον ταξικό-κοινωνικό πόλεμο για την συλλογική αυτοοργάνωση των επιθυμιών μας. Επιδιώκουμε την απελευθέρωση της σεξουαλικότητας από τις αστικές επιταγές, από το εμπόρευμα, από το σύστημα των ταξικών, ρατσιστικών και φυλικών προνομίων και περιορισμών. Κηρύσσουμε ανταρσία ενάντια στον εξουσιαστικό καθορισμό των σεξουαλικών επιθυμιών, του πόθου και της διαχείρισής του.

Το να κρύβεσαι όλο τον χρόνο στα μαγαζιά, και να διαδηλώνεις μια μέρα τον χρόνο δημόσια την περηφάνια σου σε μια φιάτσα σπονσοραρισμένη από τα αφεντικά της απομόνωσης, είναι η χειρότερη ξεφτίλα.

Δεν θα αφήσουμε την μνήμη του Stonewall έρμαιο των αφεντικών, των στερεοτύπων, του lifestyle, και της ελληνικής σημαίας. Ο Ιούνιος δεν θα γίνει Νοέμβριος. Η απελευθέρωση της σεξουαλικότητας και της επιθυμίας θα είναι αντιεμπορευματική, συγκρουσιακή, αυτοοργανωμένη και συλλογική. ☺

Παρέμβαση για την Ομοερωτική Ανταρσία
24 Ιούνη 2006

εικονογράφηση τεύχους:

εξώφυλλο: Aktivismus, βιεννέζικος ακτιονισμός

πρώτο κείμενο (σελίδες 1-8): φωτογραφίες από εφραγιεμένους βρετανικούς υονόμους για την ηρόληψη ασύμμετρων τροποκρατικών ανειρήν.

δεύτερο κείμενο (σελίδα 13): όμωρ εβω

τρίτο κείμενο (σελίδα 15): φωτογραφία του Ουίλιαμ Μνάροουζ και εχέδια ονειρομηνανών

κεντρικό εαρόνι: Marlene Dumas, Three Naked Figures, 1992

τέταρτο κείμενο (ευνέντευξη Σνάικ): Νίνακες της Marlene Dumas: Kiss(σελίδα 23), Boys (σελίδα 24), Drawing (27), Child Hiding Her (29) από τον τόπο (*In Search of The Perfect Lover*, εκδ. Hatje Cantz
νέπτο κείμενο (ευνέντευξη Guattari): Paul McCarthy, *Reading and thinking about the good old days* (σελίδα 33) και Ακτιονισμός:

Γραμματοσειρές:

Pf EuroNewstyle, Cf LoremHeadline, *Cf Snell*, DeltaDPapalexis, Skullz: ☠☠☠☠

